

**T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ**

**KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİZİ İZLEME
EĞİLİMLERİ, SİGARA-ALKOL KULLANIMLARI VE BU DURUMUN
ÖĞRENCİLERİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

Dr. Mehmet KILIÇ

AİLE HEKİMLİĞİ ANABİLİM DALI

TIPTA UZMANLIK TEZİ

2019

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİZİ İZLEME
EĞİLİMLERİ, SİGARA-ALKOL KULLANIMLARI VE BU DURUMUN
ÖĞRENCİLERİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Dr. Mehmet KILIÇ

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Tuncay Müge ALVUR

Anabilim Dalı Başkanı

Prof. Dr. Tuncay Müge ALVUR

Etik Kurul Uygunluk Onayı

Karar No : GOKAEK-2018/8.5. Proje No : 2018/166

2019

ÖZET

Amaç: Gelişen teknoloji ve globalleşen dünyada insanların gereksinimleri, alışkanlıkları ve hobileri gibi sosyal ve kültürel ihtiyaçları da değişmektedir. Dolayısıyla bu ihtiyaçları karşılamak için yaptıkları aktiviteler de değişmektedir. Bilişim teknolojilerinin ve internetin de yaygınlaşmasıyla birlikte özellikle gençlerin yaşam tarzında, sosyal ve kültürel aktivitelerinde değişimler olmuştur. Bu aktivitelerden birisi de yabancı dizi izlemektir. Bu çalışmada, Kocaeli Üniversitesi öğrencilerinin yabancı dizi izleme eğilimlerinin belirlenmesi, öğrencilerin sigara ve alkol kullanımları ve bu durumların öğrencilerin kişilik özellikleriyle ilişkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma Haziran 2018 - Aralık 2018 tarihleri arasında Kocaeli Üniversitesinde lisans öğrenimi gören ve yabancı dizi izlediğini belirten öğrenciler arasında yapılmıştır. Çalışmamızda yabancı dizi kavramı olarak türkçe dilinde olmayan dizileri kastettik. İnternet ve bilgi teknolojilerinin gelişmesi ve globalleşmenin bir neticesi olarak insanların hobi ve alışkanlıklarında değişimler olmuştur. Buna mukabil birçok yeni bağımlılık türü ve farklı psikolojik durumlar ortaya çıkmıştır. Yabancı dizi izleme eylemi de özellikle genç kuşak arasında popüler olan bir durumdur. Bu nedenle bu konu ile ilgili olarak katılımcılara izlenen yabancı diziler, yabancı dizi türleri, kişilerin bu konu ile alakalı bağımlılık düşünceleri, yabancı dizi izlerken harcadıkları zamanlarıyla ilgili ne düşündükleri, kişilerin yabancı dizi izleme nedenleri gibi bazı hususlarda ve öğrencilerin sigara-alkol kullanımları ile kişilik özelliklerini de kapsayan ve bu durumların birbirleri ile ilişkilerinin incelenmesi amacıyla yabancı dizi izleme eylemini çalışmamızda mihenk taşı olarak seçtik. Ankette sorulan yabancı dizilerin tür sınıflaması ise IMDb olarak bilinen ve dünya üzerindeki dizi ve filmlerle alakalı bilgi içeren Internet Movie Database internet sayfasından alınmıştır. Çalışmamızda, "*Bireylerin medya tercihleri ve kişilik özellikleri*" ile ilgili yapılmış bir tez çalışmasındaki katılımcı sayıları baz alınarak¹ 580 öğrenciye ulaşılması amaçlanmış ve buna karşılık 672 kişi değerlendirilmiştir. Öğrenciler rastgele seçilmiş olup, katılımcı olma kriteri olarak Kocaeli Üniversitesinde lisans bölümlerinden birisinde okuyor olmak ve yabancı dizi izlediğini beyan etmek ön koşul olarak belirlenmiştir. Anketler için seçilen öğrenciler rastgele olmakla birlikte, üniversitenin medikososyal polikliniğine başvuran, üniversite hastanesinin aile hekimliği polikliniğine başvuran kişilerden seçilmiş yahutta sınıflarına gidilerek bu öğrencilerden anketleri doldurmaları istenmiştir. 691 öğrenciye anket için teklifte bulunulmuş ancak bu kişilerin 19'u yabancı dizi izlemediğini belirttiği için katılımcı olarak çalışmamıza alınamamışlardır.

Anketler; kişilere verilen basılı kağıt şeklinde yüzyüze görüşme yoluyla veya elektronik olarak kendilerine gönderilen bir ilişim aracılığıyla doldurtulmuş ve her ikisinin toplamı değerlendirmeye alınmıştır. Anketimizde öğrencilere; sosyodemografik özellikleri ile ilgili sorular, izledikleri yabancı diziler ve içerikleri ile ilgili sorular sorulmuş, sigara bağımlılığını sorgulayan Fagerström Nikotin Bağımlılık Testi ve 24 sorudan oluşan Eysenck Kişilik Anketinin türkçeye çevrilmiş ve geçerlik-güvenilirliği alınmış olan gözden geçirilmiş ve kısaltılmış formu uygulanmıştır.² Yabancı diziler ile ilgili soruların çoğunluğu araştırmamızda merak ettiğimiz noktalara temas eden ve literatürde bu konu ile ilgili çok da fazla çalışma olmadığı için kendi hazırladığımız sorulardan oluşmakla birlikte, bazı sorular ise kimi bağımlılık ölçeklerinde yer alan sorulardan esinlenilerek hazırlanmıştır. Tüm verilerin analizinde SPSS for Windows 20.0 istatistik yazılımı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 20,84 (en küçük =17, en yüksek =53) idi. Araştırmaya katılan bireylerin %57'si (n =383) kadın, %43'ü (n =289) ise erkekti. Katılımcıların 104'ü (%15,5) 1. sınıf, 235'i (%35) 2. sınıf, 190'ı (%28,3) 3. sınıf, 130'u (%19,3) 4. sınıf, 6'sı (%0,9) 5. sınıf ve 7'si de (%1) 6. sınıf öğrencisiydi. Öğrencilerin %55,4'ü yabancı dizileri yabancı dillerini geliştirme amaçlı izlediğini, %62'si haftada en az 1 kez yabancı dizi izlediğini, %54'ü ise yabancı dizi izlediğinde en az 2 saat izlediğini belirtmiş ve %13,2'si ise kendisini yabancı dizi izleme bağımlısı olarak tanımlamıştır. Katılımcıların alkol kullanım oranı %32,9 ve sigara kullanım oranı ise %26,9 olarak bulunmuştur. Ayrıca bağımlılık düşüncesine sahip olanlar ve yabancı dizi izlerken fazla zaman harcayan kişilerin kişilik özellikleri alt grup puanlarına bakıldığında nörotisizm, psikotisizm ve yalan alt boyut ölçeklerinden aldıkları puanların anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Sonuç: Çalışmamıza katılanlar arasında alkol kullanım oranı ülkemiz ortalamasına göre yaklaşık 3 kat yüksek bulunurken sigara kullanım oranı ise ülkemiz ortalamasına yakın bulunmuştur. Sigara-alkol kullananların nörotisizm, psikotisizm ve yalan alt boyut ölçeklerinden aldıkları puanlar ise bu maddeleri kullanmayanlara göre anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. Ayrıca çalışmamızın diğer bir sonucuna göre ise fazlaca yabancı dizi izleme eyleminde bulunuyor olmak davranışsal bağımlılığın bir türü gibi değerlendirilebilir.

Anahtar kelimeler: Kocaeli Üniversitesi öğrencileri, yabancı dizi, sigara, alkol, Eysenck kişilik anketi, Fagerström Nikotin Bağımlılık Testi

ABSTRACT

Introduction : With the developing technology and globalizing the world, the social and cultural needs of people, such as their habits and hobbies also change. Therefore, activities for these needs also change. Along with the widespread use of information technologies and the internet, there have been changes in the lifestyle, social and cultural activities of young people in particular. One of these activities is watching foreign tv series. In this study, it was aimed to determine the foreign tv series monitoring trends of Kocaeli University students, using of cigarette and alcohol in students and to investigate the relationship between these characteristics and personality traits of students.

Material-Method : The study was performed among the undergraduate students of Kocaeli University who watch foreign tv series between June 2018 and December 2018. In our study, as the concept of foreign series, we refer to non-Turkish series. As a result of the development of Internet and information technologies and globalization, there have been changes in people's hobbies and habits. However, many new forms of addiction and different psychological states have emerged. Watching the foreign series is also popular, especially among the younger generation. Therefore, the participants were asked questions about the series they watched, the types of the series, their thoughts about addiction related to this subject, the time they spent watching the series, the reasons for watching the foreign series, smoking and alcohol use and personality traits. So we have chosen foreign tv series tracking as a touchstone. The genre classification of the series asked in the questionnaire is taken from the Internet Movie Database website, which is known as IMDb and contains information about the series and films in the world. In our study, it was aimed to reach 580 students based on the number of participants in a thesis study about "media preferences of individuals". However, 672 people were evaluated. The students were chosen randomly and the criteria for being a participant were to be studying in one of the undergraduate departments of Kocaeli University and declaring that they were watching foreign series. Although the students who were selected for the questionnaires were random, those who applied to the medicosocial policlinic of the university and who applied to the family medicine policlinic of the university hospital were selected or were asked to fill in the questionnaires. 691 students were asked to participate in the survey but 19 of them could not participate in the study because they stated that they did not watch foreign series. Surveys; they were filled out by face to face interview or electronically sent to them in the form of printed paper and the sum of both were evaluated. The students were asked

questions about their sociodemographic characteristics, questions about their watched foreign tv series and their contents, Fagerström Nicotine Addiction Test which questions the cigarette dependence and the Abbreviated Eysenck Personality Questionnaire consisting of 24 questions. Most of the questions about foreign tv series are made up of the questions we have prepared since there are not many studies related to this subject in the literature and some questions have been inspired by some addiction scales. SPSS for Windows 20.0 statistical software was used in the analysis of all the data. Percentage, mean, standard deviation were used to evaluate the data.

Results : The mean age of the students was 20.84 years (min=17, max=53). 57% (n=383) of individuals in the study were female, 43% (n=289) of them were male. 15.5% (n=104) of individuals in the study were in 1st grade, 35% (n=235) were in 2nd grade, 28.3% (n=190) were in 3rd grade, 19.3% (n=130) were in 4th grade, 0.9% (n=6) were in 5th grade and 1% (n=7) were 6th grade. 55.4% of the students stated that they watch foreign series for the purpose of developing their foreign languages, 62% of them watch at least once a week and 54% of them watch at least 2 hours. And 13.2% of them defined themselves as foreign tv series watching addicts. The alcohol use rate of the students was 32.9% and the smoking rate was 26.9%. In addition, when the personality traits subscale scores of the individuals who had the idea of addiction and who spent more time watching the foreign series, the scores obtained from the neuroticism, psychoticism and lie subdimension scales were significantly higher.

Conclusion : Among the participants in our study, the rate of alcohol use was found to be three times higher than the average of our country and the smoking rate was found to be close to the average of our country. The scores of neuroticism, psychoticism and lying subscale scores of smokers and alcohol users were significantly higher than those who did not use these items. Moreover, according to another result of our study, too many foreign tv series watching actions can be evaluated as a type of behavioral dependence.

Key words: Kocaeli University students, foreign tv series, cigarette, alcohol, Eysenck personality questionnaire, Fagerstrom Test for Nicotine Dependence

TEŞEKKÜR

Uzmanlık eğitimimiz boyunca birlikte çalışma fırsatı bulduğumuz, gerek bizlere olan ilgi ve alakasıyla gerekse de bilgi ve tecrübesi ile her zaman yanımızda olup bizlere yol gösteren, hiçbir zaman desteğini bizlerden esirgemeyen ve asistanı olmaktan kıvanç duyduğumuz sayın hocamız Prof. Dr. Tuncay Müge ALVUR'a,

Yaşamım boyunca yanımda olan, bu günlere gelme sürecimde tüm imkanlarını seferber eden; sevgilerini, iyi dileklerini ve dualarını hiçbir zaman eksik etmeyen değerli anne ve babama,

Tanıştığımız günden beri hayatıma anlam katan, her türlü zorlukta maddi manevi desteğiyle ve varlığıyla bana destek olan ve hayatımı paylaşmaktan mutluluk duyduğum sevgili eşim Melek KILIÇ'a,

Doğumuyla birlikte hayatımızda yeni bir döneme yelken açtığımız ve hayatımıza renk katan, varlığıyla hayata daha da güzel bakmamızı sağlayan biricik kızım Zeynep'e,

Asistanlığım süresince birlikte mesai harcamış olduğum gerek kendi bölümümdeki gerekse de rotasyonlardaki bölümlerde tanıdığım tüm asistan hekim arkadaşlarıma, hemşire ve diğer sağlık personeli arkadaşlara,

Tezimin anketlerine iştirak ederek verilerin elde edilmesine katkı sağlayan tüm Kocaeli Üniversitesi Öğrencilerine,

En içten dileklerle teşekkür ederim.

KISALTMALAR

TV	: Televizyon
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
KYTA	: Küresel Yetişkin Tütün Araştırması
KGTA	: Küresel Gençlik Tütün Araştırması
DALY	: Sakatlığa Uyarlanmış Yaşam Yılları
SDPE	: Sigara Dumanından Pasif Etkilenim
FNBT	: Fagerström Nikotin Bağımlılık Testi
EKA-GGK	: Eysenck Kişilik Anketi Gözden Geçirilmiş Kısa Formu
IMDb	: Internet Movie Database
WHO	: World Health Organization
GSF	: Güzel Sanatlar Fakültesi
İİBF	: İktisadî ve İdarî Bilimler Fakültesi
SS	: Standart Sapma

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	3
İNGİLİZCE ÖZET.....	6
TEŞEKKÜR.....	8
KISALTMALAR.....	9
İÇİNDEKİLER.....	10
1. GİRİŞ VE AMAÇ.....	14
2. GENEL BİLGİLER.....	15
2.1. Dizilere Genel Bakış.....	15
2.2. Sigara ile İlgili Genel Bilgiler.....	17
2.2.1. Sigaranın Tarihçesi.....	17
2.2.2. Sigara Epidemiyolojisi.....	19
2.2.2.1. Dünyada Sigara Kullanımı.....	19
2.2.2.2. Türkiyede Sigara Kullanımı.....	19
2.2.2.3. Gençlerde Sigara Kullanımı.....	20
2.2.3. Sigaranın İçeriği.....	21
2.2.4. Sigaranın Sağlık Üzerine Etkileri.....	21
Tablo 2.1 : Sigara İçicilerde Riski Artan Hastalıklar.....	22
Tablo 2.2 : Sigara İçicilerde İşlev Bozuklukları.....	22
Tablo 2.3 : Sigara İçicilerde Bulguları Daha Ağır Olan Hastalıklar.....	23
Tablo 2.4 : Sigara İçicilerde Daha Ağır ve İnatçı Olan Hastalıklar.....	23
Tablo 2.5 : Sigaraya Bağlı Ölümcül Hastalıklar.....	23
2.2.5. Sigara Bağımlılığına Genel Bakış, Bağımlılığın Biyofizyolojisi ve Bağımlılığın Değerlendirilmesi.....	23
2.2.5.1. Bağımlılığa Genel Bakış.....	23
2.2.5.2. Bağımlılığın Biyofizyolojisi.....	24
2.2.5.3. Sigara Bağımlılığının Değerlendirilmesi.....	25
Tablo 2.6 : Fagerström Nikotin Bağımlılık Testi.....	25
2.3. Alkol ile İlgili Genel Bilgiler, Alkol Epidemiyolojisi ve Metabolizması.....	26
2.3.1. Alkol ile İlgili Genel Bilgiler ve Alkol Epidemiyolojisi.....	26
2.3.2. Alkol Metabolizması.....	27
2.4. Kişiliğin Tanımı.....	28
2.5. Eysenck Kişilik Testi.....	28
2.5.1. Nörotisizm.....	29

2.5.2. Dışa Dönüklük.....	29
2.5.3. Psikotizm.....	29
Tablo 2.7 : Eysenck Kişilik Anketi Gözden Geçirilmiş Kısa Formu.....	30
2.6. Bağımlılık Kavramına Genel Bakış.....	31
2.6.1. Teknoloji Bağımlılığına Genel Bakış.....	32
2.7. Aile Hekimliğinin Tanımı ve Aile Hekiminin Temel Görevleri.....	33
2.7.1. Aile Hekimliği Disiplininin Özellikleri.....	34
3. GEREÇ VE YÖNTEM.....	35
3.1. Çalışma Dizaynı.....	35
3.2. Verilerin Elde Edilmesi.....	35
3.3. İstatistiksel Analiz.....	36
4. BULGULAR.....	37
Tablo 4.1 : Sınıflara ve Cinsiyete Göre Katılımcı Sayıları.....	37
Tablo 4.2 : Katılımcıların Yaş Ortalamaları.....	37
Tablo 4.3 : Öğrencilerin Eğitim Gördükleri Zaman Dilimine Göre Dağılımları.....	38
Tablo 4.4 : Katılımın Fakülte ve Bölümlere Göre Dağılımı n-(%).....	38
Tablo 4.5 : Psikiyatrik Hastalığı Olanların Cinsiyete Göre Dağılımı.....	40
Tablo 4.6 : Psikiyatrik Hastalığı Olanların Hastalıklarına Göre Dağılımı.....	40
Tablo 4.7 : İzlenen Yabancı Dizilerin Listesi, Oranları ve Türleri.....	41
Tablo 4.8 : Katılımcıların Yabancı Dizi Tercihlerini Yönlendiren Etmenler.....	42
Tablo 4.9 : Katılımcıların Yabancı Dizilere Ulaşma Yolları.....	43
Tablo 4.10 : Katılımcıların Yabancı Dizi İzleme Nedenleri.....	43
Tablo 4.11 : Katılımcıların En Sevdikleri Yabancı Dizi Türleri.....	44
Tablo 4.12 : En Sevilen Yabancı Dizi Türlerinin Fakültelere Göre Dağılımı.....	46
Tablo 4.13 : Katılımcıların Yabancı Dizi İzleme Sıklıkları.....	47
Tablo 4.14 : Katılımcıların Yabancı Dizi İzleme Zaman Aralıkları.....	48
Tablo 4.15 : Katılımcıların Yabancı Dizi İzlemek İçin Harcadıkları Zaman Miktarı.....	48
Tablo 4.16 : Katılımcıların Yabancı Dizi İzlerken Fazla Zaman Harcayıp Harcamadıkları Düşüncesi.....	49
Tablo 4.17 : Öğrencilerin Yabancı Dizi İzleme Bağımlılık Düşünceleri.....	49
Tablo 4.18 : Yabancı Dizi İzleme Bağımlısı Olduğunu Düşünenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	49
Tablo 4.19 : Öğrencilerin Yabancı Dizi İzlemeyi Bırakmaları Gerektiği Söylenişindeki Sinirlilik Durumları.....	49
Tablo 4.20 : Öğrencilerin Bağımlılıkla İlgili Yardım Arayış Durumları.....	50

Tablo 4.21 : Bağımlı Olduklarını Düşünenlerin Yardım İçin Başvurdukları Yollar.....	50
Tablo 4.22 : Yabancı Dizilerin İzlendiği Dil.....	50
Tablo 4.23 : Yabancı Dizilerin İzlendiği Elektronik Ortamlar.....	51
Tablo 4.24 : Yabancı Dizilerin Öğrencilerin Günlük İşlerine Etkisi.....	51
Tablo 4.25 : Öğrencilerin Planladıkları ve Gerçekleşen Yabancı Dizi İzleme Süreleri...	52
Tablo 4.26 : Yabancı Dizi İzlemenin Diğer Sosyal Aktivitelere Tercih Edilme Oranları.....	52
Tablo 4.27 : Katılımcıların Yabancı Dizi İzlemek Dışındaki Etkinlikleri.....	53
Tablo 4.28 : Öğrencilerin Alkol Kullanım Oranları.....	53
Tablo 4.29 : Öğrencilerin Alkol Kullanım Oranlarının Cinsiyete Göre Dağılımı.....	53
Tablo 4.30 : Alkol Kullanım Sıklıklarını Belirten Katılımcıların Alkol Kullanım Sıklığı.....	54
Tablo 4.31 : Alkol Kullananların Fakülteye Göre Dağılımı.....	54
Tablo 4.32 : Alkol Kullandığını Belirtenlerin Kendi Aralarındaki Fakültesel Dağılımı.....	55
Tablo 4.33 : Alkol Kullananların Fakülteye Göre Dağılımı.....	56
Tablo 4.34 : Alkol Kullananların Bölümlere Göre Dağılımı.....	57
Tablo 4.35 : Katılımcıların Eğitim Zaman Dilimlerine Göre Alkol Kullanım Durumları.....	58
Tablo 4.36 : Öğrencilerin Sigara Kullanım Oranları.....	59
Tablo 4.37 : Öğrencilerin Sigara Kullanım Oranlarının Cinsiyete Göre Dağılımı.....	59
Tablo 4.38 : Sigara İçenlerin Yabancı Dizi İzlerken Sigara İçme Sıklıklarındaki Değişim.....	59
Tablo 4.39 : Sigara İçenlerin Cinsiyete Göre Yabancı Dizi İzlerken Sigara Kullanımlarındaki Değişimler.....	60
Tablo 4.40 : Kadınların FNBT Skorlarına Göre Bağımlılık Düzeyleri ve Dağılımları...	61
Tablo 4.41 : Erkeklerin FNBT Skorlarına Göre Bağımlılık Düzeyleri ve Dağılımları....	61
Tablo 4.42 : Tüm Katılımcıların FNBT Skorlarına Göre Bağımlılık Düzeyleri ve Dağılımları.....	62
Tablo 4.43 : Sigara Kullananların Fakülteye Göre Dağılımı.....	63
Tablo 4.44 : Sigara Kullandığını Belirtenlerin Kendi Aralarındaki Fakültesel Dağılımı.....	63
Tablo 4.45 : Sigara İçme Sıklıklarının Fakülteye Göre Dağılımı.....	64
Tablo 4.46 : Sigara Kullananların Bölümlere Göre Dağılımı.....	65
Tablo 4.47 : Katılımcıların Eğitim Zaman Dilimlerine Göre Sigara Kullanım	

Durumları.....	67
Tablo 4.48 : Tüm Katılımcıların Kişilik Özelliklerine Göre Ortalama Puanlar ve Standart Sapmalar.....	67
Tablo 4.49 : Kadınların Kişilik Özelliklerine Göre Ortalama Puanlar ve Standart Sapmalar.....	68
Tablo 4.50 : Erkeklerin Kişilik Özelliklerine Göre Ortalama Puanlar ve Standart Sapmalar.....	68
Tablo 4.51 : Cinsiyete Göre Kişilik Özellikleri Testinden Alınan Puanların Karşılaştırılması.....	69
Tablo 4.52 : Eğitim Zaman Dilimine Göre Kişilik Özellikleri Testinden Alınan Puanların Karşılaştırılması.....	69
Tablo 4.53 : Psikiyatrik Tanı Durumuna Göre Kişilik Özellikleri Testinden Alınan Puanların Karşılaştırılması.....	70
Tablo 4.54 : Yabancı Dizi İzlerken Harcanan Zaman Düşüncesine Göre Kişilik Özellikleri Testinden Alınan Puanların Karşılaştırılması.....	70
Tablo 4.55 : Yabancı Dizi İzleme Bağımlısı Olduğu Düşüncesine Göre Kişilik Özellikleri Testinden Alınan Puanların Karşılaştırılması.....	71
Tablo 4.56: Yabancı Dizi İzleme Sıklığına Göre Kişilik Özellikleri Testinden Alınan Puanların Karşılaştırılması.....	71
Tablo 4.57 : Alkol Kullananların Kişilik Özellikleri Testinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması.....	72
Tablo 4.58 : Sigara Kullananların Kişilik Özellikleri Testinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması.....	73
5. TARTIŞMA.....	74
5.1. Öğrencilerin Yabancı Dizi Tercihleri ve Eğilimleri ile İlgili Tartışma.....	74
5.2 Öğrencilerin Sigara ve Alkol Kullanım Durumları ve Kişilik Özellikleriyle İlgili Tartışma.....	81
5.2.1. Öğrencilerin Alkol Kullanımları ve Kişilik Özellikleriyle İlgili Tartışma.....	81
5.2.2. Öğrencilerin Sigara Kullanımları ve Kişilik Özellikleriyle İlgili Tartışma.....	83
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	87
7. KAYNAKLAR DİZİNİ.....	89
8. EKLER.....	95
A. EK-1 : Anket.....	95
B. EK-2 : Klinik Araştırma Etik Kurul Değerlendirme Formu.....	105

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Gelişen teknoloji ve globalleşen dünyada insanların gereksinimleri, alışkanlıkları ve hobileri gibi sosyal ve kültürel ihtiyaçları da değişmektedir. Dolayısıyla bu ihtiyaçları karşılamak için yaptıkları aktiviteler de değişmektedir. Bilişim teknolojilerinin ve internetin de yaygınlaşmasıyla birlikte özellikle gençlerin yaşam tarzında, sosyal ve kültürel aktivitelerinde değişimler olmuştur. Bu aktivitelerden birisi de yabancı dizi izlemektir. Bu çalışmada, Kocaeli Üniversitesi öğrencilerinin hangi yabancı dizileri ve hangi dizi türlerini daha çok tercih ettikleri, yabancı dizi izleme nedenleri, yabancı dizi izlerken harcadıkları zaman, öğrencilerin sigara ve alkol kullanım durumları ve sigara kullananların bağımlılık düzeylerinin ölçülmesi, yabancı dizi izlerken sigara kullanımında yaşanan değişim ve bu durumların öğrencilerin kişilik özellikleri ile arasında bir ilişki bulunup bulunmadığı gibi bazı durumların araştırılması amaçlanmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Dizilere Genel Bakış

Televizyon izlemek, dünyadaki en baskın boş zaman etkinliklerinden biridir. Televizyon dizileri izlemek, çevrimiçi dizilerin ortaya çıkmasıyla beraber yeni bir altın çağa adım atmış durumdadır.³

2017 Amerikan Zaman Kullanımı Araştırmasına göre, tv izlemeye harcanan sürenin erkeklerde hafta içi ortalama 2.59 saat, hafta sonu ise 3.79 saat; kadınlarda ise hafta içi ortalama 2.4 saat, hafta sonu ise 3.01 saat olduğu belirlenmiştir.⁴ Benzer izleme sürelerinin Kanada⁵, Yeni Zelanda⁶ ve Birleşik Krallık'ta da⁷ kaydedildiği bildirilmiştir. 20'den fazla ülkeden elde edilen verilere göre, televizyon izleme süresinin bir haftada ortalama 12-16 saat kadar olduğu bildirilmiştir.⁸

Yapılan bazı çalışmalarda iş dışında geçirilen vakitlerde video ve film izleme aktivitesinin; gündelik haberlere erişme, sosyal ağları kullanma, e-postaları kontrol etme/çevrimiçi sohbet etme eyleminin ardından dördüncü sırada geldiği ortaya çıkmıştır.⁹ Film ya da dizi izleyen internet kullanıcısı yetişkinlerin oranı 2 yıl içinde %16'dan %32'ye yükselerek iki katına çıkmıştır.¹⁰ Bu sonuçlara dayanarak, dizi izlemenin giderek artan bir seyir izlediği sonucuna varılmaktadır.³

Dizi kelimesinin konumuzla ilgili olan anlamına Türk Dil Kurumunun Büyük Türkçe Sözlüğünden bakıldığında ise karşımıza şu anlamlar çıkmaktadır :

1. Konu, tutum, deyiş yönünden birbirine bağlı olan; aynı oyuncular, aynı çevirim takımıyla gerçekleştirilen filmler.
2. Birbirinin devamı olan, aynı takım ve genellikle aynı oyuncular tarafından gerçekleştirilen televizyon izlenceleri.
3. Konusu kendi içinde bir izleneye dolduracak biçimde parçalara ayrılmış, her biri öbürünün devamı olarak belirli aralıklarla yayınlanan televizyon izlencesi.¹¹

Dizilerde karakterlerin etrafında dönen hikaye, genellikle sabit uzunlukta bölümlere ayrılır. Bu bölümler daha sonra sezonlar halinde yıllara yayılır. Dizi izlemeyi televizyon izlemeden ayıran nedir diye bakılacak olursa, dizi izleme ve televizyon izlemenin iki ayrı kategoride yer aldığı görülebilir. "Dizi izleme" kavramı *etkinliğin içeriğini* ifade ederken "televizyon izleme" kavramından bahsettiğimizde ise esasen *etkinliğin kendisinin* gerçekleştiği ortamı veya cihazı kastetmiş oluruz. Dizi izlemenin bir diğer önemli yönü de bu etkinliğin sadece televizyondan değil, ekranı olan hemen her türden elektronik cihaz vasıtasıyla gerçekleştirilebilmesidir. Dolayısıyla bu kavramın ana odağı faaliyet gösterdiği cihaz değil, etkinliğin ta kendisidir.

Dizi izlemenin yeni dönemi, bazı nedenlerden ötürü önceki dönemlerden farklılık arz etmektedir. Bu nedenlerden ilkinе baktığımızda, günümüzde artık dizilerin birkaç bölümünün aynı anda izlenebilmesini sağlayan yasal veya yasadışı yollarla indirilebilir veya yayınlanabilir oluşu karşımıza çıkmaktadır. Ancak daha önceleri izleyicinin yeni bölüm için birkaç gün ya da birkaç hafta beklemesi gerekebiliyordu. Bir diğer neden olarak ise genişbant internetin dünya çapında yaygın bir şekilde erişilebilir hale gelmesi sayesinde günümüzde neredeyse herkesin dizilere internet üzerinden erişebilmesini sayabiliriz. Eskiden, yayınlanmış olan diziler uluslararası izleyici kitlesine hemen ulaşamıyordu ve yeni bölümler izlenilmek istendiğinde genellikle bir dil engeli ortaya çıkıyor ve diziler sadece belirli kanallarda yayınlandığından ötürü günümüzdeki kadar kolay erişilebilir olmuyordu. Ayrıca günün belli bir saatinde ve sadece televizyon önünde izlenebiliyordu. Günümüzde ise diziler pratik olarak her yerde ve her zaman izlenebilir durumda bulunuyor. Dizilerin yeni dönemini eski dönemlerden ayıran bir diğer faktör olarak ise artık aralarından seçim yapabileceğimiz bir dizi bolluğunun bulunmasını sayabiliriz. Önceleri ise izleyiciler yalnızca sınırlı sayıda dizi arasından seçim yapabilmekteydi.³

Dizi izlemenin yukarıda bahsedilen özellikleri, izleyiciye çok daha fazla özerklik sağlar. Nerede, ne zaman, ne kadar ve neyi izlemek istediklerini seçmekte özgürdürler. Bu özelliklere ek olarak, günümüzde dizi izlemenin popüler olmasının belli başlı bazı nedenleri vardır. İlki internet üzerinden izlenen dizilerin artık ucuz veya ücretsiz olmasıdır çünkü bu durumda izleyiciler yalnızca internet erişimi için ödeme yapmak durumundadırlar. İkinci neden olarak ise dizilerin indirilebilir olmasını örnek gösterebiliriz ki bu sayede kişiler dizileri internet erişimleri olmadığı zamanlarda dahi seyretme imkanı bulabilirler. Son olarak ise yasadışı indirme yerine yasal yollarla dizi izlemek için ücretli dizi izleme platformlarının ortaya çıkışını, dizi izleme popülaritesinin artma nedenleri arasında gösterebiliriz. Dizi izlemek için neredeyse hiç çaba sarfedilmez ve nispeten pasif bir faaliyettir. İzleyiciler büyük oranda ilgilerini çeken bir yapımla bulabilirler çünkü diziler temalarına, uzunluklara ve konularına göre çeşitlilik arz etmektedir. Bununla birlikte diziler zaten keyif vermesi için üretilmişlerdir ve bölümler genellikle izleyiciyi, onları izlemeye devam ettirebilmek için onları motive eden ve dikkatlerini çekip merakta bırakan bir sahne ile sona erer.³

Günümüz çağında insanlar ne kadar dizi izliyor diye bakıldığında ise dizi ve film izleme platformlarının başlıcalarından biri olan Netflix verilerine göz atabiliriz.¹² 2016 yılında Netflix, web tabanlı hizmetlerinin dünya genelinde yaklaşık 200 ülkede kullanılabileceğini duyurdu. Bu duyuru ile şirket, bu ülkelerde daha fazla sayıda aylık abone toplayarak internet bağlantısı olan cihazlarda dizi ve tv şovlarını izlemeyi mümkün kıldı.³

Netflix şu an dünyada yaklaşık 190 ülkede faaliyet göstermekte ve yaklaşık 68.29 milyon uluslararası aboneye sahiptir. Genç yetişkinlerin Netflix kullanım şekillerine bakıldığında ise yaklaşık % 50'sinin bilgisayar yerine mobil cihazları tercih ettiği görülmektedir.¹³ Bu abonelerin haftalık toplam yayın izleme süresi ise yaklaşık 1 milyar saat kadardır. Bu da kullanıcı başına her gün ortalama yaklaşık 2.1 saat demektir.¹²

Yasadışı indirme ve yayın izleme düzeyini direkt olarak ölçmek ve takip etmek zordur ancak dünya çapında en çok ziyaret edilen 500 web sitesi arasında, resmi olmayan dosya paylaşım ve yayın siteleri bulunduğundan izleyicilerin bu seçenekleri yoğun şekilde kullandığı dolaylı olarak anlaşılmaktadır¹⁴. Bu sayılar, çok sayıda kişinin dizi izlediğine delalet etmektedir. Her ne kadar dizi izleme aktivitesinin boyutları henüz tam keşfedilememiş olsa da bu alandaki aşırı büyümenin olumsuz sonuçlara yol açabileceği varsayılabilir.³

Diğer ekran tabanlı aktivitelerle ilgili olarak (internette gezinmek, çevrimiçi oyun oynamak ve sosyal medya kullanmak gibi) önceki çalışmalara dayanarak ekrana uzun süre bakılan durumların depresyon¹⁵, uyku ile ilgili sorunlar¹⁶, akademik başarı düşüklüğü¹⁷ ve diğer psikiyatrik sorunlar^{18 19} ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte bu sorunlu davranışlar ve sonuçlar sadece az sayıda kesimi etkilemektedir. Her gün saatlerce dizi izlemenin sorun teşkil edebileceği varsayılabilir ancak bu durum hayatın diğer alanlarında sorun oluşturmayabilir. Patolojik modellerin patolojik olmayan popülasyona genelleştirilmesi genellikle yanıltıcı ve hatalı olabilir.²⁰

2.2 Sigara İle İlgili Genel Bilgiler

2.2.1 Sigaranın Tarihçesi

Sigara “Nicotiana tabacum” adıyla anılan ve tütün diye bilinen bitkiden yapılır.²¹ Tütün ise patlıcangiller (solanaceae) familyasından ve genellikle bir yıllık bir bitkidir. Bitki sistematiğinde ise solanaceae familyasının “nicotiana” cinsi içinde yer alır. Nicotiana cinsine dâhil yaklaşık 65 tür vardır. Bunlardan sadece “Nicotiana tabacum” ve “Nicotiana rustica” sigara, puro, pipo vb. ürünlerin yapımında kullanılır. Dünyada üretilen tütünün yüzde 90'ı Nicotiana tabacum türündendir²²

Tütünün orijin olarak Asyalı mı yoksa Amerikalı mı olduğu tartışılmakla birlikte, bilinen ilk yolculuğunu Christopher Columbus ve arkadaşlarına ait gemilerle Amerika'dan Avrupa'ya doğru yapmıştır. 15 Ekim 1492 tarihinde San Salvador'da ilk defa tütünü ve tütün yapraklarının çubuklarla tütürüldüğünü, ağızda çiğnendiğini gören Columbus'un,

yerlilerin tütün içtikleri saz borusunun “tobacco” olan adını bitkiye verdiği kaydedilmektedir. Önceleri Maya ve Aztek papazları tarafından dini ritüellerde kullanılan tütün, daha sonra tedavi edici olarak yaralar üzerine konmuş, göğüs hastalıklarına karşı dumanı koklatılmış ve kokusu baş ağrılarının tedavisinde kullanılmıştır. Mezopotamya ve Mısır’daki eski medeniyetlerde de “tütsü” olarak kullanıldığı bildirilmiştir. 1559 yılında Portekiz’de Fransız elçisi olan Jean Nicot, tütünün öksürük, astım, baş ağrısı, mide hastalıkları ve kadın hastalıklarına iyi geldiğinden bahsederek tütünü Fransız Kraliçesine sunmuş, bu sebepten ötürü de tütüne “Kraliçe Otu” denmiştir. Fransa’dan diğer Avrupa ülkelerine yayılan tütüne, Jean Nicot’a ithafen “nicotiana”, 1828 yılında bulunan alkaloidine de “nicotin” ismi verilmiştir.²³

Özetle, önceleri dini törenlerde kullanılan tütün, sonraları süs ve şifa bitkisi olarak kullanılmış, keyif verici olarak yaygınlaşmasından sonra da tüketimi hızla artmıştır. Keyif verici olarak tütüne verilen paranın gereksiz bir harcama olarak görülmesi ve sağlığa zararlı olduğu iddialarının ileri sürülmesi beraberinde yasaklamaları da getirmiştir. Tütün kullanımı her türlü yasaklamaya, hapis ve ölüm cezalarına rağmen devam etmiştir. Tütünün ilk kullanılış şekli, kurutulmuş yaprakların ufalanarak bir boru ucunda yakılması ve borunun diğer ucundan çıkan dumanın çekilmesi şeklinde olmuştur. Daha sonraları ise puro ve pipo şeklinde kullanılmıştır. 18. yüzyılda Orta ve Güney Amerika’da, kıyılmış tütünlerin yine bir tütün yaprağına (cigar) veya kâğıda (papelitos) sarılarak sigara şeklinde içilmesine başlanmıştır. Avrupa’da sigara şeklinde tütün içme ise ilk defa İspanya’da, daha sonra ise Fransa’da gerçekleşmiştir. 1880 yılında Amerika’da James A. Bonsack, sigara yapan ilk makinenin patentini almış, buna paralel olarak ise yeni bir sanayi kolu doğmuştur. Üretimin sanayileşmesiyle birlikte maliyet düşmüş, güvenli kibritin icadıyla da sigara tüketimi bir anda artmış ve tütünün sigara şeklinde tüketimi diğer tüketim şekillerine karşı üstünlük sağlamıştır. Bundan sonraki süreçte devletler, tütün tüketiminden elde edilen gelirin yüksekliği nedeniyle tütün tarımını, ticaretini ve tüketimini teşvik etmiş, tütünden çeşitli vergiler almak için tekeller kurmaya başlamıştır. Bu arada, tüketimin artmasıyla birlikte hastalıklarda ve ölümlerde meydana gelen artışlar, bilim ve tıp dünyasını tütünün zararlarını daha çok araştırma yapmaya, yöneticileri de tütün tüketiminin kısıtlanması ve yasaklanması konusunda tedbirler almaya sevk etmiştir.²³

2.2.2 Sigara Epidemiyolojisi

2.2.2.1. Dünyada Sigara Kullanımı

Tütün salgını yılda 7 milyondan fazla insanın ölümüyle sonuçlanan, dünyanın şimdiye kadar karşılaştığı en büyük halk sağlığı tehditlerinden biridir. Bu ölümlerin 6 milyondan fazlası doğrudan tütün kullanımının bir sonucu iken yaklaşık 900.000 civarı ise sigara içmeyenlerin ikinci el sigara dumanına (pasif içicilik) maruz kalmasının sonucunda gerçekleşmektedir. Dünyadaki 1.1 milyar sigara içicisinin yaklaşık %80'i, tütün kaynaklı hastalıkların ve buna bağlı ölüm oranının en yüksek olduğu düşük ve orta gelirli ülkelerde yaşamaktadır.²⁴ Gelişmekte olan ülkelerde sigaraya başlama yaşı 12-16'dır. Her gün dünyada 80.000-100.000 gencin tütün bağımlısı olduğu bildirilmektedir.²⁵

Günümüzde erişkin sigara içicilerinin %80'inden fazlası sigaraya 18 yaşından önce başlamaktadır. Bu yüzden ergenlerin sigaraya başlamasının önlenmesi en önemli sağlık politikalarından birini oluşturmaktadır.²⁵ Gelişmemiş veya gelişmekte olan ülkelerde sigara tüketimi sürekli olarak artarken gelişmiş ülkelerde dikkat çekici bir biçimde azalmaktadır. Örneğin ABD'de 1976-1980 arasında sigara tüketimi yıllık ortalama 620 milyar adetle en yüksek düzeye çıkarken, sonraki yıllarda sürekli gerileyerek 2005 yılına gelindiğinde ise 378 milyar adete düşmüştür.²³

2.2.2.2. Türkiyede Sigara Kullanımı

Türkiye, dünyada en çok tütün tüketen ilk 10 ülke arasındadır. En çok sigara tüketen ilk 10 ülkeye bakıldığında ise sırasıyla Çin, Hindistan, Endonezya, Rusya, ABD, Japonya, Brezilya, Bangladeş, Almanya, Türkiye şeklinde sıralandığını görmekteyiz.²⁶

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 2010 raporlarına göre ülkemizde nüfusun yaklaşık % 30 kadarının sigara içtiği tahmin edilmektedir. Erkeklerin yaklaşık % 46'sının, kadınların ise yaklaşık % 15'inin sigara kullandığı düşünülmektedir. Erkekler ve kadınlar arasında en yüksek sigara içme oranı ise 25-39 yaş aralığında görülmektedir. DSÖ, eğer tütün kontrolü çalışmaları aynı yoğunlukta devam ederse 2025'te Türkiyede sigara içen kişi sayısının nüfusun yaklaşık % 19'una gerileyeceğini ve 2025 itibariyle bu oranın erkeklerde yaklaşık % 31, kadınlarda ise % 9'a düşeceğini öngörmektedir.²⁷ Türkiye'de 15 ve üzeri yaştaki yetişkinler arasında tütün ürünü kullanım sıklığı %27,1'dir. Bu değer 14,8 milyon yetişkine karşılık gelmektedir ve ülkemizde her yıl yaklaşık 100 bin kişi sigaradan dolayı ölmektedir. Erkeklerde (%41,5) tütün ürünü kullanımı kadınlara (%13,1) göre daha

fazladır. Tütün ürünü kullananların %94,8'i tütünü sigara şeklinde kullanmaktadır. Her gün sigara içenlerin yaklaşık dörtte üçü günde yarım paketten fazla sigara içmektedir. Bir günde içilen ortalama sigara sayısı 19,2'dir. Her gün sigara içenlerin, her gün sigara içmeye başladıkları yaş ortalaması 17,1 yıldır ve sigara içenlerin yarısından çoğu sigara satın almak için yasal yaş sınırı olan 18 yaşından önce sigara içmeye başlamışlardır.²⁸

Sigara kullanım sıklığı eğitimsiz ve kırsalda yaşayan kesimde en düşükken, kullanım sıklığı eğitim düzeyiyle doğru orantılı olarak artmaktadır. Yaş grupları olarak en yüksek sıklığın 25-44 yaşlarda, en düşük değerlerin de erkek ve kadınlarda 65 ve üzeri yaş grubunda olduğu saptanmıştır. Türk yetişkinlerin içinde %59,8'lik bir bölüm yaşamı boyunca hiç tütün ürünü kullanmamıştır (erkeklerde %39,3, kadınlarda %79,1). Yaklaşık 10,7 milyon erkek ve 21,9 milyon kadın olmak üzere toplam olarak 32,6 milyon yetişkin yaşamı boyunca hiç sigara içmemiştir.²⁸

2008 ile 2012 yılları arasında Türkiye'de tütün kullanım prevalansı %31,2'den %27,1 değerine düşmüştür. Azalma hem erkeklerde (%47,9'dan %41,5'e) hem de kadınlarda (%15,2'den %13,1'e) olmuştur. Bu değişim, sigara içme sıklığında %13,4'lük azalma anlamına gelmektedir. Bu değerler de DSÖ'nün ülkemiz için öngördüğü düşüş değerlerine paralellik arz etmektedir.²⁹

2.2.2.3 Gençlerde Sigara Kullanımı

Gençler tütün kullanımı açısından önemli risk gruplarından birisidir. Ülkemizde çocuklara sigara satışı 1996 yılından beri yasaktır. 2008 yılında çıkarılan 5727 sayılı Kanun, bu yasağa uymayanlara para cezasının yanında hapis cezasını da öngörmüştür. 18 yaşından küçüklerin marketlerden sigara alması yasaklanmıştır, bununla birlikte gençler küçük marketlerden veya sokak satıcılarından illegal bir şekilde sigara satın alabilmektedir. Toplam 16.000 gencin katıldığı Küresel Gençlik Tütün Araştırması (KGTA) 2003 yılında yapılmıştır.³⁰ Bu çalışmada, 13-15 yaş arasındaki gençlerde erkeklerin %31,7'sinin kızların da %19,7'sinin sigara içmiş olduğu ve erkeklerin %9,4'ünün, kızların da %3,5'inin (toplamda %6,9) halen sigara içmekte olduğu bulunmuştur. KGTA 2009 yılında tekrarlanmış, bu çalışmada da halen sigara içme sıklığı %8,4 (E: %10,2, K: %5,3) olarak saptanmıştır. Bir başka bulgu ise 10 öğrenciden birisinin (%10,2) gelecekteki bir yıl içinde sigara içmeye başlayabileceği şeklindedir.³¹ Üniversite öğrencilerinde de sigara kullanım sıklığını saptamaya ilişkin çalışmalar yapılmıştır. Üniversite öğrencileri arasında sigara içme sıklığı %7,8 ile %58,0 arasında değişmektedir. Güzel sanatlar ve sosyal bilimler

alanındaki öğrencilerde sigara içme sıklığı tıp, diş hekimliği gibi biyolojik bilimler alanındaki öğrencilere göre daha yüksektir²⁸

2.2.3 Sigaranın İçeriği

Sigara, kıyılmış tütünün ince bir kağıda sarılmak suretiyle hazırlandığı, genellikle silindir içiminde, bir tarafı filtreli ya da filtresiz tütün ürünüdür.²³

Tütün ürünlerinin yakılması ve içilmesi sırasında hem ana akım duman (sigara içen kişinin nefesle çektiği duman), hem de yan akım duman (sigaranın kendi kendine yanarken çıkardığı duman) oluşmaktadır. Ana akım dumanı esas olarak sigara içen kişi açısından risk oluşturmaktayken yan akım dumanı ise çevredeki kişiler için sorun oluşturur. Sigara dumanından pasif etkilenim (SDPE) sigara içmeyen kişilerin istem dışı olarak tütün dumanından etkilenmesi anlamına gelmektedir. SDPE altındaki kişiler koroner kalp hastalığı, akciğer kanseri ve beyin damar hastalıkları gibi önemli bazı sağlık sorunları açısından risk altındadır.²⁸

Sigara dumanı nitrosaminler, aromatik hidrokarbonlar, amonyak, hidrojen siyanid, karbonmonoksit ve bağımlılıktan esas sorumlu olan nikotin gibi 4000'den fazla madde içermektedir.³² Sigara dumanı hem parçacık hem de gaz olmak üzere iki fazdan oluşur. Gaz fazında yaklaşık 500 kadar uçucu madde yer alır ve dumanın %95'lik kısmını gaz fazı oluşturur. Dumanın %5'ini oluşturan parçacık fazında ise 3.500 kadar farklı bileşen bulunmaktadır.³³ Kimyasal analitik tekniklerdeki gelişmeler ve genotoksik çevre ajanları hakkındaki bilginin artmasıyla birlikte tütün dumanında tanımlanan karsinojenlerin sayısının 69 olduğu bildirilmiştir. İnsan karsinojenleri olarak sınıflandırılmış 11 bileşiğin (2-naftilamin, 4-aminobifenil, benzen, vinil klorür, etilen oksit, arsenik, berilyum, nikel bileşikler, krom, kadmiyum ve polonyum-210), ana akım dumanında olduğu da gösterilmiştir.³⁴

2.2.4. Sigaranın Sağlık Üzerine Etkileri

Tütün kullanımı başta akciğer kanseri, kalp ve solunum sistemi hastalıkları gibi hastalıklar olmak üzere daha birçok sağlık sorununun oluşmasında en önemli risk faktörlerinden birisidir. 1960'lardan bu yana geçen 40 yıllık sürede akciğer kanseri, kalp ve solunum sistemi hastalıkları nedeni ile hastaneye başvurularda ciddi artış olduğu görülmektedir. Akciğer kanseri nedeni ile olan başvurular 1963-2004 yılları arasında 40 kattan fazla artmıştır. Bu artış bir ölçüde sağlık hizmetlerine ulaşma olanaklarının artışı ile açıklanabilirse de sigara kullanımındaki artışın da bunda önemli payı vardır.³⁵

Türkiye'de 2008 yılında akciğer kanseri nedeniyle olan ölümler, bütün ölümlerin

%6,4'üdür. Akciğer kanseri nedeni ile olan ölümler 1999-2008 yılları arasındaki 9 yıl içinde erkeklerde %6,0'dan %8,2'ye yükselmiştir. Kadınlar arasında artış daha az olup %1,4 ten %1,9 değerine yükselmiştir. Kalp damar hastalıkları ve solunum hastalıkları nedeniyle olan ölümlerde de benzeri bir artış saptanmıştır. Türkiye'de bazı hastalıklar ve risk faktörlerinin incelendiği Hastalık Yükü Çalışmasında (2000) Sakatlığa Uyarlanmış Yaşam Yılları (DALY) hesaplanmıştır. Tütün kullanımı ile ilişkili başlıca sağlık sorunları olan iskemik kalp hastalığı, serebro vasküler hastalık, kanser ve kronik solunum sistemi hastalıklarının DALY sıralamasında ilk 10 içinde yer aldığı bulunmuştur. Her yıl yaklaşık 1 milyon DALY (toplamın %8,6'sı) tütün kullanımına atfedilmiştir. Tütün kontrolü çalışmaları ile tütün kullanımına bağlı olarak gerçekleşen yılda yaklaşık 55.000 ölümün önlenebileceği hesaplanmıştır.³⁶ Sigara pnömoni, tüberküloz, multiple skleroz, cinsel işlev bozuklukları, romatizmal hastalıklar, miyalji, depresyon gibi ölümcül olmayan yaklaşık 50 kadar hastalığa yol açtığı gibi (Tablo 1,2,3,4), ölümcül olan yaklaşık 20 kadar hastalığa da yol açmaktadır. (Tablo 5)³⁷

Tablo 2.1 : Sigara İçicilerde Riski Artan Hastalıklar³⁷

Akut Ülserli Dişeti Hastalığı	Kas Zedelenmesi
Kas Spazmı	Boyun Ağrısı
Sırt Ağrısı	Nistagmus
Burger Hstalığı	Göz İçi MantarHastalıkları
Mide ve Duodenum Ülseri	Osteoporoz
Katarakt	Osteoartrit
Eretil Disfonksiyon	Bağırsak Polipleri
Periferik Damar Hastalığı	Crohn Hastalığı
Pnömoni	Depresyon
Psöriazis	İşitme Kaybı
Tip 2 Diyabet	İmpotans
Romatizmal Hastalıklar	Optik Sinir Hastalığı
Makula Dejenerasyonu	Tüberküloz

Tablo 2.2 : Sigara İçicilerde İşlev Bozuklukları³⁷

EjakülasyonAzalması	Sperm Sayısında Azalma
Doğurganlık Azalması	Sperm Hareketi Azalması
Bağırsıklık Sistemi Bozulması	Spermin Dölleme Yeteneğinde Azalma
Erken Menapoz	Sperm Şekil Bozuklukları

Tablo 2.3 : Sigara İçicilerde Bulguları Daha Ağır Olan Hastalıklar ³⁷

Astım	Graves Hastalığı
Kronik Nezle	Multiple Skleroz
Diyabete Bağlı Görme Bozukluğu	Optik Nörit

Tablo 2.4 : Sigara İçicilerde Daha Ağır ve İnatçı Olan Hastalıklar ³⁷

Nezle	Zatürre
Grip	Tüberküloz

Tablo 2.5 : Sigaraya Bağlı Ölümcül Hastalıklar ³⁷

Kanserler	Kalp ve Dolaşım	Diğerleri
Akciğer	Koroner Kalp Hastalığı	Bronşit ve Amfizem
Ağız ve Nefes Borusu	Aort Anevrizması	Pnömoni
Yemek Borusu	Kalp Kası Dejenerasyonu	Mide ve Duodenum Ülseri
Mesane	Damar Kireçlenmesi	
Böbrek	Felç-İnme	
Mide		
Pankreas		
Kan Kanseri		
Bulunamayan İlk Odak		

2.2.5 Sigara Bağımlılığına Genel Bakış, Bağımlılığın Biyofizyolojisi ve Bağımlılığın Değerlendirilmesi

2.2.5.1. Bağımlılığa Genel Bakış

Sigara literatürde Nicotiana Tobacum adı verilen halk arasında ise tütün olarak bilinen bir bitkiden yapılmaktadır. Bu nedenle yine tütünden yapılan puro, pipo gibi ürünlerle birlikte tütün kullanılan nargile de sigaraya benzer etki ve zararları göstermektedir. Gerçekte tütün bağımlılığı ya da tütün zararları terimleri daha doğru olmakla birlikte pratikte en sık kullanılan tütün ürününün sigara olmasından dolayı genel olarak sigara bağımlılığı ve sigaranın zararlarından söz edilmektedir. ³²

Tütün yapraklarında 2500 civarında organik ve inorganik madde bulunur. Oysa sigara dumanında çoğunluğu toksik 4000 civarında madde bulunmaktadır. Tütün yapraklarının

500 ilâ 900°C’de yanmasıyla bu toksik ürünler oluşmaktadır. Sigara dumanındaki hoşagiden fizyolojik etkilerden ve bağımlılık oluşumundan sorumlu temel ajan nikotindir.³⁸³⁹

Nikotin bağımlılığı temel olarak diğer bağımlılıklara benzemekle birlikte oldukça farklı yönleri de bulunduğundan uzun yıllar boyunca çok da önemsenmemiş, hafif bir bağımlılık oluşturduğu düşünülmüştür. Oysa nikotin bağımlılığı üzerine yapılan hem epidemiyolojik hem de hayvan çalışmalarının artmasıyla birlikte nikotinin en güçlü bağımlılık yapıcı ajanlardan biri olduğu görülmüştür. Madde bağımlılığı dediğimizde o maddenin zorunlu kullanımı ya da kullanım kontrolünün kaybindan bahsederiz. Yani kişiler ya istemedikleri halde maddeyi kullanmak zorunda kalırlar ya da düşünmedikleri kadar fazla miktarlarda kullanırlar. Bağımlılık maddenin denenmesiyle başlar, sonra madde kullanım sıklığı artar ve en sonunda da bağımlılık gelişir. Bağımlılık geliştikten sonra her türlü kötü etkisinin bilinmesine rağmen madde kullanımı devam eder. Bağımlılık tekrarlayan kronik bir hastalıktır, bırakmalar ve yeniden başlamalarla devam eder.

Bağımlılığa genellikle iki süreç katkıda bulunur. Bunlardan ilki, bağımlı kişilerde maddenin ödüllendirici ve alımı pekiştirici etkileri olmasıdır. Bağımlılık yapıcı maddelerin tekrarlayan ya da kronik uygulaması vücutta ve beyinde sıklıkla biyolojik değişikliklerle sonuçlanır. Bu yüzden madde aniden kesilirse hoşagitmeyen yoksunluk sendromlarına neden olur. Böylece ikinci süreç ortaya çıkar ve bağımlı bireyler bu hoşagitmeyen etkilerden sakınmak için maddeyi kullanmak zorunda kalırlar. Yani madde hem hoşagiden etkileri nedeniyle hem de yoksunlukta ortaya çıkacak kötü etkilerden sakınılması amacıyla kullanılmaya devam edilir. Saf formda nikotinin kötüye kullanıldığına dair kanıtlar oldukça azdır. Tütün dumanının solunmasıyla oluşan bağımlılık daha yaygındır. Sigara dumanının inhalasyonu ise çok ciddi bir bağımlılık oluşturmaktadır.⁴⁰

2.2.5.2. Bağımlılığın Biyofizyolojisi

Nikotin beyindeki özgül nikotinic asetilkolin reseptörleri üzerinden etki eder ve nikotinin akut ödüllendirici etkisinden sorumlu olduğu düşünülen dopamin salınımını uyarır. Nikotin ve kötüye kullanım potansiyeli olan diğer ilaçların ön beyindeki nucleus accumbense uzanan dopamin salgılayan nöronların ‘ödül döngüsü’ etkinliğini artırdığı bilinmektedir. Presinaptik alanda asetilkolin, norepinefrin, dopamin ve serotonin gibi nörotransmitterlerin salınımını artırır. Dopamin ve norepinefrin salınımının zevk almayı sağladığı ve iştahı azalttığı, asetilkolinin ise performans ve bellek gücünde artış sağladığı bilinmektedir. β -endorfinlerin salınımı ise anksiyete ve gerginlikte azalmayı sağlar. Nikotin zona kompakta, substansia nigra ventral tegmental bölgedeki dopaminerjik

hücrelerin ateşlemesini arttırmaktadır. Locus coeruleustaki nikotin reseptörleri ve orta beyindeki mezolimbik dopaminerjik sistem hem uyanıklığı hem de bilişsel işlevleri (locus coeruleus) güçlendirir ve beynin haz merkezini aktive eder.³²

2.2.5.3 Sigara Bağımlılığının Değerlendirilmesi

Sigara bırakmadaki en önemli sorunların başında yoksunluk belirtileri gelmektedir. Düzenli sigara içen kişilerin önemli bir bölümünde sigarayı bıraktıktan sonra değişen derecelerde de olsa yoksunluk belirtileri ortaya çıkmaktadır.³² Şiddetli nikotin arayışındaki bu kişilerde anksiyete, irritabilite, kalp atımında azalma, konsantrasyon güçlüğü, iştah artışı ve kilo alımı, huzursuzluk, tütün aşermesi gibi semptomlar ortaya çıkabilmektedir.⁴¹ Bu semptomlar sigara içimi ile birlikte hızla düzelmektedir. Bu ise bir kısır döngü oluşturmaktadır. Bu nedenle sigara bırakma tedavilerinin ana amacı bu kısır döngünün kırılması ve yoksunluk belirtilerinin ortadan kaldırılması olmaktadır.³² Sigara bağımlılığını ölçmede en sık kullanılan test ise, Dr. Karl-Olov Fagerström tarafından geliştirilen Fagerström Tolerans Anketi (FTA)'nin daha pratik ve kısaltılmış hali olan ve 6 sorudan oluşan Fagerström Nikotin Bağımlılık Testi (FNBT)'dir.⁴²

Tablo 2.6 : Fagerström Nikotin Bağımlılık Testi⁴¹

<p>Soru 1: İlk sigaranızı sabah uandıktan ne kadar süre sonra içersiniz?</p> <p>a. Uandıktan sonraki ilk 5 dakika içinde (3 puan) b. 6-30 dakika içinde (2 puan) c. 31-60 dakika (1 puan) d. 1 saatten fazla (0 puan)</p>
<p>Soru 2: Sigara içilmeyen yerlerde sigara içmemekte zorlanıyor musunuz?</p> <p>a. Evet (1 puan) b. Hayır (0 puan)</p>
<p>Soru 3: Günün hangi sigarasından vazgeçmekte en çok zorlanırsınız?</p> <p>a. Sabah içtiğim ilk sigara (1 puan) b. Diğer herhangi biri (0 puan)</p>
<p>Soru 4: Her gün genellikle kaç sigara içiyorsunuz?</p> <p>a. 10 adet ve daha az (0 puan) b. 11-20 adet (1 puan) c. 21-30 adet (2 puan) d. 31 ve daha fazlası (3 puan)</p>
<p>Soru 5: Sabah uyanmayı izleyen ilk saatlerde, günün diğer saatlerine göre daha sık sigara içer misiniz?</p> <p>a. Evet (1 puan)</p>

b. Hayır (0 puan)

Soru 6: Çok hasta olduğunuzda veya günün çoğunu yatakta geçirdiğinizde sigara içer misiniz?

a. Evet (1 puan)

b. Hayır (0 puan)

Bu ölçekte bağımlılara 6 soru yöneltilmektedir, bu sorulara alınan yanıtlara göre de bağımlılık düzeyi değerlendirilir. Her sorunun puanı farklıdır. Toplam skor 0 ile 10 arasında değişir, skor arttıkça sigara bağımlılığının da arttığı düşünülmektedir. Sorulardan elde edilen puanların toplamı aşağıdaki şekilde yorumlanmaktadır :

- 0-2: Çok az bağımlılık
- 3-4: Az bağımlılık
- 5: Orta derecede bağımlı
- 6-7: Yüksek bağımlılık
- 8-10: Çok yüksek bağımlılık⁴²

Fagerström testi genel mantığı içinde basitleştirilerek 2 soruya indirilebilir (Fagerström Nikotin Bağımlılık Testinin 1. ve 4. soruları). Buna göre kişi günde 15 veya daha fazla sigara içiyorsa ve ilk sigarasını da uyandıktan sonraki ilk yarım saat içinde içiyorsa, nikotin bağımlılığı güçlüdür denebilir. Bu test oldukça kısa ve basit olması nedeniyle hemen her koşulda kolaylıkla uygulanabilir.³²

2.3 Alkol ile İlgili Genel Bilgiler, Alkol Epidemiyolojisi ve Metabolizması

2.3.1. Alkol ile İlgili Genel Bilgiler ve Alkol Epidemiyolojisi

Alkol renksiz, kokulu ve acı bir sıvı maddedir. Çok yanıcı bir maddedir ve kuvvetli ısı verir. Pek çok çeşidi olan alkolün etanol denilen türü içki olarak tüketilmektedir. Ancak dilimizde genel olarak bütün sarhoşluk yapıcı ve alkol içeren içeceklere alkol denilmektedir. ⁴³ DSÖ dünyada 2.3 milyar kişinin alkol kullandığını bildirmektedir. Dünya çapında 15-19 yaş grubundakilerin dörtte birinden (% 26,5) fazlası (yaklaşık 155 milyon ergen) alkol almaktadır. DSÖ'ye göre 15-19 yaşları arasında alkol kullanımının en yüksek olduğu bölge ise Avrupadır. Yapılan bazı okul anketlerinin sonuçları ise alkol kullanımının 15 yaşından önce başladığını ve 15 yaşındaki öğrenciler arasında alkol kullanımının yaygınlığının %50–70 arasında olabileceğini göstermektedir. Tüm DSÖ bölgelerinde, kadınların alkol kullanım sıklığı erkeklerden daha azdır ve kadınlar alkol içtiklerinde erkeklerden daha az miktarda içerler. Dünya çapında, Güneydoğu Asya ve Batı Pasifik

Bölgeleri hariç, dünyanın pek çok bölgesinde kadınların alkol kullanım yaygınlığı azalmışken, şu anda dünyada alkol almakta olan kadınların mutlak sayısı ise artmıştır.⁴⁴

Türkiye’de ise kişi başına düşen alkol kullanımı yılda kişi başı ortalama 1,4 litre saf alkol olarak hesaplanmıştır.⁴⁵ Bu rakamlara göre Türkiye, Avrupa kıtasında en az alkol tüketen ülke görünümündedir.⁴⁶ 2010-2016 yıllarında yürütülen ulusal sağlık araştırmaları, 15 yaş ve üzeri nüfusun %10,4-14,9’unun alkollü içecek kullandığını göstermektedir. Ortalama prevalans %12,0 alındığında 7 milyonun üzerinde bir nüfusun alkollü içecek kullandığı tahmin edilmektedir. Toplam tüketilen alkollü içecek miktarı ve araştırmalardan elde edilen kullanım prevalansları hesaba katıldığında ise Türkiye alkol kullanım sıklığının düşük fakat bireysel tüketim miktarının sağlığa zararlı düzeyde olduğu bir ülke görünümü vermektedir.⁴⁵

2.3.2. Alkol Metabolizması

Duodenum ve jejunumdan alkol emilimi, mideden emilimine göre daha hızlıdır. Bu nedenle de gastrik boşalma hızı, oral yoldan alınan alkolün absorpsiyon oranının önemli bir belirleyicisidir. Alkolün büyük bir kısmı karaciğerde metabolize olur, bir kısmı ise böbrekler ve akciğer üzerinden solunum yoluyla atılır.⁴⁷ Etanolün yağlardaki çözünürlüğü düşüktür ve plazma proteinlerine bağlanmaz. Bu nedenle dağılım hacmi vücuttaki su miktarıyla yakından ilgilidir.⁴⁸ Kadınlarda vücut yağ yüzdesi daha yüksek olduğu için alkolün dağılım hacmi erkeklere göre daha düşüktür. Bu nedenle kadınlara, vücut ağırlığının kg’ı başına aynı dozda alkol verildiğinde, erkeklerden daha yüksek tepe kan alkol seviyelerine sahip olmaktadır.⁴⁹

Alkol emilim hızını etkileyen faktörlerden biri alınan alkolün miktarıdır çünkü alkol biyolojik membranları konsantrasyon gradyanına göre pasif difüzyonla geçer. Bu nedenle, alkol konsantrasyonu arttıkça konsantrasyon gradyanı artar ve absorpsiyon daha hızlı olur. Genel olarak farklı alkollü içecek formunda verilen aynı alkol dozunun absorpsiyon oranında çok az bir fark vardır, yani kan etanol konsantrasyonu tüketilen alkollü içecek türünden önemli ölçüde etkilenmez. Dolayısıyla sonuç olarak kandaki alkol konsantrasyonu; tüketilen alkolün miktarı, midede yemeğin varlığı veya yokluğu, mide boşalmasını etkileyen faktörler ve alkol oksidasyon oranına göre belirlenmiş olur.⁴⁷

2.4. Kişiliğin Tanımı

Kişilik sözcüğü kökenini, “persona” adı verilen eski Yunancada tiyatrolarda drama oyuncularının kullandığı maskelere verilen isimden almıştır. “Persona” o dönemde maskenin arkasındakinin gerçek kişiliğini değil oynadığı tiplere temsil etmekteydi. Zamanla kişinin gerçekte yansıttığı tavır ve davranışlarının bütünü anlatmak için kullanılmaya başlanmıştır.⁵⁰ İnsan kişiliğinin karmaşık yapısı ve kişiliğin çok farklı bakış açıları tarafından ele alınmasından dolayı kişilik kavramı üzerinde fikir birliğine varılmış bir tanımdan bahsetmek pek mümkün değildir.⁵¹

Kişilik, salt içinde bulunduğumuz duruma verilen tepkiden müteşekkil değildir. Dolayısıyla kişilerin davranışlarında bir tutarlılık beklememiz olağandır.⁵² Her birey hayat görüşü ve hayat biçimi açısından diğer bireylerden farklıdır. Bilimsel olarak belirli özelliklere sahip kişiler benzer kişilik teorileri içinde incelenmeye çalışılmıştır ancak bu ayırım sadece teoridedir. Yani bireylerin davranışlarını anlama ve açıklamada bilim insanlarına analiz yapma kolaylığı sağlaması bakımından, içe dönük ya da dışa dönük kişilik gibi kişilik kalıpları oluşturulmaya çalışılmıştır. Gerçekte ise bütünüyle içe dönük ya da dışa dönük bir birey bulma oranı düşüktür. Çünkü bireyin hangi kişilik kalıplarında olduğunu belirlemek, kişilik zamanla değişim gösterebileceğinden dolayı oldukça güçtür.⁵³

Eysenck, kişilik yapısını, birbirinden bağımsız iki uçlu yatay ve dikey iki boyut üzerinden değerlendirmiştir. Yatay boyutun bir ucunda içe dönüklük, öteki ucunda dışa dönüklük; dikey boyutun üst ucunda nevrotik, alt ucunda normal tipler bulunmaktadır. Bütün insanların kişilik yapıları bu iki boyut arasında bir yerde bulunur. Bu; yer, gözlem, dereceli ölçek ve testlerle saptanır. Dikey ve yatay boyutlarda yer alan ve kişiliği oluşturan öğeler birbirinden ayrı olan, ancak aralarında bağlantı bulunan dört ayrı düzeye yerleştirilmiştir.⁵⁴

Bu çalışmamızda Eysenck kişilik modeli üzerinden yola çıkacak ve araştırmamızda ise Türkiye’de 2007 yılında geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış olan Eysenck kişilik anketi gözden geçirilmiş kısa formunu kullanacağız.⁵⁵

2.5. Eysenck Kişilik Testi

Eysenck’e göre kişilik, insanın çevreye kendine özgü bir biçimde uyum sağlamasını belirleyen karakterinin, duygusal, bilişsel ve fiziksel yapısının nispeten kararlı ve durağan bir biçimde örgütlenmesidir. Eysenck kişilik teorisi ilk geliştirildiğinde nörotisizm ve dışa dönüklük boyutlarını içerirken daha sonraları ise psikotisizm boyutu da eklenmiştir.⁵⁶

2.5.1 Nörotisizm

Nörotisizmin duygusal istikrarı veya aşırı tepkiselliği gösterdiği belirlenmiştir. Ayrıca nörotisizmden yüksek puan alan bireylerin depresyon, gerginlik, çekingenlik, korku, kaygı, düşük benlik saygısı, duygusallık ve mantık dışı davranışlar gibi durumlara yönelimleri olduğu gösterilmiştir.⁵⁷

2.5.2 Dışa Dönüklük

Dışa dönüklük sosyalliği ve dürtüselliği temsil etmektedir. Dışa dönüklük boyutundan yüksek puan alan bireylerin, insanlarla iletişimi seven, sosyal, girişken ve yalnız olmaktansa insanlarla olmayı seçen, birçok arkadaşına sahip olan, şakadan hoşlanan bireyler olduğu belirtilmiştir.⁵⁷

2.5.3 Psikotisizm

Psikotisizm boyutu ise soğuk, mesafeli, saldırgan, güvensiz, duygusuz, tuhaf ve empati kuramama, suçluluk ve diğer insanlara karşı duyarsızlık gibi kişilik özelliklerini ifade etmektedir.⁵⁷

Eysenck, kişilik kuramını geliştirdikten sonra kişiliği ölçen birçok ölçek saptanmıştır. Kişilik ölçümünde güvenilir ve geçerli olan bu ölçekler genellikle çok uzun oldukları için daha kısa ölçeklere gereksinim duyulmuştur. Bunlardan birisi Gözden Geçirilmiş Eysenck Kişilik Anketi Kısa Formu'dur.⁵⁸ Bu anketin de uzun olduğunu düşünen Francis ve arkadaşları 1992 yılında 48 maddelik ölçeği kısaltarak 24 maddelik Eysenck Kişilik Anketi Gözden Geçirilmiş Kısaltılmış Ölçeğini (EKA-GGK) oluşturmuşlardır. 24 maddelik bu ölçek dışa dönüklük, nörotisizm, psikotisizm ve yalan olmak üzere 6'şar maddelik dört boyutu içermektedir. Yalan söyleme alt ölçeği ile testin kontrolü amaçlanmıştır. Her bir faktör 6 madde ile değerlendirilmekte ve katılımcılardan 24 soruya evet-hayır şeklinde cevap vermeleri istenmektedir. Her bir kişilik özelliği için alınabilecek puan 0 ile 6 arasında değişmektedir. 2007 yılında yapılan bir çalışmayla, Türkiye'de kişilikle ilgili yapılması planlanan araştırmalarda ve klinik çalışmalarda kullanılacak güvenilir ve geçerli bir ölçek olduğu ortaya konmuştur.⁵⁵

Tablo 2.7 : Eysenck Kişilik Anketi Gözden Geçirilmiş Kısa Formu (EKA-GGK) ⁵⁵

CEVAPLAR	EVET	HAYIR
1. Duygu durumunuz sıklıkla mutlulukla mutsuzluk arasında değişir mi ?		
2. Konuşkan bir kişi misiniz ?		
3. Borçlu olmak sizi endişelendirir mi ?		
4. Oldukça canlı bir kişi misiniz ?		
5. Hiç sizin payınıza düşenden fazlasını alarak açgözlülük yaptığınız oldu mu ?		
6. Garip ya da tehlikeli etkileri olabilecek ilaçları kullanır mısınız ?		
7. Aslında kendi hatanız olduğunu bildiğiniz bir şeyi yapmakla hiç başka birini suçladınız mı ?		
8. Kurallara uymak yerine kendi bildiğiniz yolda gitmeyi mi tercih edersiniz ?		
9. Sıklıkla kendinizi her şeyden bıkmış hisseder misiniz ?		
10. Hiç başkasına ait olan bir şeyi (toplu iğne veya düğme bile olsa) aldınız mı ?		
11. Kendinizi sinirli bir kişi olarak tanımlar mısınız ?		
12. Evliliğin modası geçmiş ve kaldırılması gereken bir şey olduğunu düşünüyor musunuz ?		
13. Oldukça sıkıcı bir partiye kolaylıkla canlılık getirebilir misiniz ?		
14. Kaygılı bir kişi misiniz ?		
15. Sosyal ortamlarda geri planda kalma eğiliminiz var mıdır ?		
16. Yaptığınız bir işte hatalar olduğunu bilmeniz sizi endişelendirir mi ?		
17. Herhangi bir oyunda hiç hile yaptınız mı ?		
18. Sinirlerinizden şikâyetçi misiniz ?		
19. Hiç başka birini kendi yararınıza kullandınız mı ?		
20. Başkalarıyla birlikte iken çoğunlukla sessiz misinizdir ?		
21. Sık sık kendinizi yalnız hisseder misiniz ?		
22. Toplum kurallarına uymak, kendi bildiğinizi		

yapmaktan daha mı iyidir ?		
23. Diğer insanlar sizi çok canlı biri olarak düşünürler mi ?		
24. Başkasına önerdiğiniz şeyleri kendiniz her zaman uygular mısınız ?		

EKA-GGK İçin Kodlama Anahtarı : ⁵⁵

- Dışa dönüklük alt ölçeği için maddeler : 2, 4, 13, 15, 20, 23
- Nörotisizm alt ölçeği için maddeler : 1, 9, 11, 14, 18, 21
- Psikotisizm alt ölçeği için maddeler : 3, 6, 8, 12, 16, 22
- Yalan alt ölçeği için maddeler : 5, 7, 10, 17, 19, 24.

3, 5, 7, 10, 15, 16, 17, 19, 20, 22. maddeler için;

Evet = 0 Puan

Hayır = 1 puan

1, 2, 4, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 18, 21, 23, 24. maddeler için ise;

Evet = 1 Puan

Hayır = 0 puan

2.6. Bağımlılık Kavramına Genel Bakış

Bağımlılık kavramına baktığımızda bu kavramın birkaç tanımlayıcı bileşene sahip olduğu ileri sürülmüştür. Bunlar sırasıyla;

- 1) Olumsuz sonuçlarına rağmen davranışa devam etme
- 2) Davranış üzerindeki kontrolün azalması
- 3) Kompulsif bir şekilde davranışta bulunma ve
- 4) Davranış öncesinde istek ya da aşermedir.

Her ne kadar bir süreliğine bağımlılık (addiction) terimi neredeyse sadece aşırı alkol ve madde kullanımını tanımlamak için kullanılmış olsa da, türetildiği latince kelimenin (addicere) orijinalinde aslında bu anlam yoktu. Araştırmacılar yakın zamanlarda bazı davranışların alkol ve madde bağımlılığına benzer olduğunu fark ettiler ve çalışma verilerinin sonucunda bu davranışların madde dışı veya “davranışsal” bağımlılıklar olarak

değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koydular. Davranışsal bağımlılık kavramı halen tartışmalıdır. Kumar, internet kullanımı, video oyun oynama, seks, yemek ve alışveriş gibi davranışlarda aşırı bulunmak “bağımlılığı” temsil edebilir. Giderek artan kanıtlar sonucunda bağımlılık uzmanları ve toplum, bu tür davranışların alkol ve madde bağımlılığına benzerlik gösterdiğine inanmaktadır. Güncel kanıtlar davranışsal ve madde ile ilgili bağımlılıklar arasında klinik ifade (örneğin, aşırma, tolerans, yoksunluk belirtileri), komorbidite, kalıtım ve tedavi açısından örtüşen noktalara işaret etmektedir. Ayrıca, davranışsal bağımlılık ve madde bağımlılığı arasında olumsuz sonuçlar açısından birçok özellik ortaktır. Her iki bağımlılığın tipik olarak başlangıçları ergenlik ya da genç erişkinlik dönemindedir. Her iki bağımlılık türü de kronik ve tekrarlayıcı seyir sergileyebilirken, birçok kişi uygun bir tedavi görmeden kendiliklerinden düzelebilir. Sonuçta, nispeten yeni bir alan olan davranışsal bağımlılıklar konusunda anlaşılması gereken birçok şey halen varlığını sürdürmektedir.

Madde bağımlılığı ve getirdiği olumsuz sonuçlar iyi tanınmıştır. Oysa davranışsal bağımlılıklar ile ilişkilendirilen olumsuz sonuçlar (örneğin, aile içinde işlev bozukluğu, hapsedilme, erken okul terkleri, mali sıkıntılar) sıklıkla halk sağlığı açısından ciddi olumsuz etkilerine rağmen gözden kaçır. Davranışsal bağımlılıkları tanıma ve uygun tanı ölçütleri geliştirmek, bu bozukluklar ile ilgili farkındalığı artırmak, önleme ve tedavi stratejilerini geliştirmek için önemlidir.⁵⁹

2.6.1. Teknoloji Bağımlılığına Genel Bakış

Teknoloji kelimesinin sözlük anlamına baktığımızda karşımıza: "İnsanın maddi çevresini denetlemek ve değiştirmek amacıyla geliştirdiği araç gereçlerle bunlara ilişkin bilgilerin tümü" çıkmaktadır.⁶⁰

Genel anlamında teknolojinin; insan hayatının her alanında kullanılmasının yanında; bilgisayar, internet, akıllı telefonlar gibi bilişim teknolojileri de günlük hayatta önemli bir yer tutmaktadır.^{61 62} Teknoloji ile ilgili bağımlılıklar, madde temelinde olmayan fakat bağımlılık için tanımlanmış bulguları taşıyan davranışsal bağımlılıkların bir grubudur. Genelde kullanılan farklı teknolojiler için farklı bağımlılık türleri tanımlanmıştır. Teknolojinin içeriğine bağlı olarak kullanım alışkanlıkları, kullanıcı profili farklı olabileceği gibi bağımlılıklar da farklıdır, farklı teknolojilerin kullanımının etkilerini ölçen araçlar da daha özgüldür.⁶³ Buna bağlı olarak bu bağımlılıkların tanımlanması da (internet, televizyon, akıllı telefon, oyun gibi) ürün üzerinden yapılmaktadır.

Türkiye Yeşilay Cemiyeti'nin yayınladığı Türkiye Davranışsal Bağımlılık Çalışmaları Bibliyografyası'na ⁶⁴ göre 2014 yılına değin Türkiye'de teknoloji ile ilişkili bağımlılıklara değinilen yayınların (kitap, makale ve tez) en büyük bölümü 456 yayınlı İnternet Bağımlılığı konusundadır. Bunu 155 yayınlı Televizyon bağımlılığı, 87 yayınlı Bilgisayar Bağımlılığı, 50 yayınlı Oyun Bağımlılığı, 32 yayınlı Cep Telefonu Bağımlılığı izlemektedir.

Aslında yabancı dizi izleme eylemini bağımlılık kriterlerine uyacak şekilde gerçekleştiriyor olmak her ne kadar henüz tanımlanmamış olsa da bu bağlamda belki de teknoloji bağımlılığının bir varyantı gibi düşünülebilir.

Sigara, alkol, uyuşturucu gibi bağımlılıklardan başka, fiziksel bir maddeye dayanmayan bağımlılık türleri de tanımlanmıştır. Davranışsal olarak isimlendirilen bu bağımlılıkların; bir bölümü teknoloji ile ilgili olan internet, televizyon, bilgisayar, cep telefonu, oyun bağımlılıkları iken başkaca kompulsif yeme bağımlılığı, seks, kumar, alışveriş bağımlılığı gibi bağımlılıklar da tanımlanmıştır.⁶⁵ Davranışsal bağımlılıklar da tıpkı madde bağımlılıklarında olduğu gibi bağımlılığın ana bileşenleri olan zihinsel meşguliyet, duygudurum değışkenliği, tolerans, yoksunluk, kişilerarası çatışma ve relaps gibi fiziksel ve psikolojik bağımlılık belirtileri görülür.⁶⁶ Teknoloji ile ilgili bağımlılıkların bazıları herhangi bir hareket gerekmeyen, televizyon izleme gibi pasif bir eylem biçiminde olabileceği gibi, bilgisayar oyunu oynama gibi aktif bir eylem biçiminde de olabilmektedir.⁶⁷

Teknoloji ile ilişkili bağımlılıkları belirlemek; kullanım sıklığının artması nedeniyle daha önemli hale gelmektedir. Genç yaşlarda teknolojik ürünlerin kullanımının en yoğun olduğu dönemken, aynı zamanda teknolojik bağımlılıklara karşı da bir duyarlılık sözkonusu olabilir.

2.7. Aile Hekimliğinin Tanımı ve Aile Hekiminin Temel Görevleri

Sağlığın “insanın ruhsal, bedensel ve sosyoekonomik yönden tam bir iyilik halinde olması” şeklinde tanımlanmasıyla birlikte insanın sosyal, kültürel, ekonomik, ruhsal ve biyolojik çevresiyle birlikte düşünülmesi gerektiği kabul edilmiştir. Gerek etkili bir sağlık eğitimi yürütebilmek ve gerekse maliyet etkin olması amacıyla kişiye yönelik koruyucu hekimlik hizmeti ile birinci basamak tedavi hizmetlerinin entegre olarak verilmesi benimsenmiştir. Bu gelişmelerin sonucunda, kişileri ve aileleri, içinde yaşadığı toplumun bir parçası olarak ele alan, yaş, cinsiyet ve hastalık ayırımı yapmaksızın kesintisiz ve bütüncül sağlık hizmet sunabilen bir hekim tipine ihtiyaç duyularak aile hekimliği

tanımlanmıştır.⁶⁸

Aile Hekimliği, kendine özgü eğitim içeriği, araştırması, kanıt temeli ve klinik uygulaması olan akademik ve bilimsel bir disiplin ve birinci basamak yönelimli klinik bir uzmanlıktır.⁶⁹ Aile Hekimleri mesleki görevlerini, sağlığı geliştirerek, hastalıkları önleyerek, tedavi ederek, bakım ya da rahatsızlıklarda hafifleme sağlayarak yerine getirirler.⁶⁸

2.7.1. Aile Hekimliği Disiplininin Özellikleri

- A.** Sağlık sistemiyle ilk tıbbi temas noktasını oluşturur; hizmet almak isteyenlere açık ve sınırsız bir giriş sağlar; yaş, cinsiyet ya da kişinin başka herhangi bir özelliğine bakmaksızın tüm sağlık sorunlarıyla ilgilenir.
- B.** Sağlık kaynaklarının etkili kullanımını sağlar. Bunu bireylere sunulan bakımı koordine ederek, birinci basamakta diğer sağlık çalışanlarıyla birlikte çalışarak ve gerektiğinde hasta adına üstlendiği savunmanlık göreviyle diğer uzmanların sunduğu hizmetlerle teması yöneterek yapar.
- C.** Bireye, ailesine ve topluma yönelik kişi-merkezli bir yaklaşım geliştirir.
- D.** Kendine özgü bir hastayla görüşme süreci vardır. Bu süreç, etkili bir iletişimle doktor ve hasta arasında zaman içinde gelişen bir ilişki kurulmasını sağlar.
- E.** Sağlık hizmetlerinin hastanın gereksinimleriyle belirlenen sürekliliğini sağlamaktan sorumludur.
- F.** Rahatsızlıkların toplum içindeki prevalans ve insidansının belirleyici olduğu özgün bir karar verme süreci vardır.
- G.** Hastaların akut ve kronik sağlık sorunlarını aynı anda yönetir.
- H.** Gelişiminin erken evresinde henüz ayrılaşmamış bir şekilde ortaya çıkan ve ivedi girişim gerektirebilen rahatsızlıkları yönetir.
- İ.** Uygun ve etkili girişimlerle sağlık ve iyilik durumunu geliştirir.
- J.** Toplumun sağlığı için özel bir sorumluluk üstlenir.
- K.** Sağlık sorunlarını fiziksel, ruhsal, toplumsal, kültürel ve varoluş boyutlarıyla ele alır.⁶⁹

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Çalışma Dizayını

Çalışmamız kesitsel tipte bir çalışma olup evrenimiz Kocaeli Üniversitesinde lisans öğrenimi görüp yabancı dizi izlediğini beyan eden öğrencilerden oluşmaktadır. Çalışmamızın verileri 2018 haziran ve aralık ayları arasında toplanmıştır. Çalışmamızda yabancı dizi kavramı olarak ise türkçe dilinde olmayan ve tamamı türkiyede çekilmemiş olan dizileri kastettik. İnternet ve bilgi teknolojilerinin gelişmesi ve globalleşmenin bir neticesi olarak insanların hobi ve alışkanlıklarında değişimler olmuştur. Buna mukabil birçok yeni bağımlılık türü ve farklı psikolojik durumlar ortaya çıkmıştır. Yabancı dizi izleme eylemi de özellikle genç kuşak arasında popüler olan bir durumdur. Bu nedenle bu konu ile ilgili olarak katılımcılara izlenen diziler, dizi türleri, kişilerin bu konu ile alakalı bağımlılık düşünceleri, dizi izlerken harcadıkları zamanlarıyla ilgili ne düşündükleri, kişilerin yabancı dizi izleme nedenleri gibi bazı hususlarda ve öğrencilerin sigara-alkol kullanımları ile kişilik özelliklerini de kapsayan ve bu durumların birbirleri ile olan ilişkilerinin incelenmesi amacıyla yabancı dizi izleme eylemini çalışmamızda mihenk taşı olarak seçtik. Çalışmamızda, "*Bireylerin medya tercihleri ve kişilik özellikleri*" ile ilgili yapılmış bir tez çalışmasındaki katılımcı sayıları baz alınarak¹ 580 öğrenciye ulaşılması amaçlanmış ve buna karşılık 672 kişi değerlendirilmiştir. Anketimizde yabancı diziler ile ilgili sorulan soruların çoğunluğu araştırmamızda merak ettiğimiz noktalara temas eden ve literatürde bu konu ile ilgili çok da fazla çalışma olmadığı için kendi hazırladığımız sorulardan oluşmakla birlikte, bazı sorular ise kimi bağımlılık ölçeklerinde yer alan soruların modifiye edilmiş şekliyle kullanılmıştır.

Tüm verilerin analizinde SPSS for Windows 20.0 istatistik yazılımı kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Çalışmaya başlamadan önce Kocaeli Üniversitesi Etik Kurul Başkanlığı'na başvurulup gerekli etik kurul onayı 2018/8.5 sayılı karar ile alınmıştır.

3.2. Verilerin Elde Edilmesi

Verilerimiz anket yolu ile elde edilmiştir. Anketimiz dört kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda öğrencilerin sosyodemografik özellikleri sorgulanmıştır. İkinci kısımda öğrencilerin yabancı dizi izleme eğilimlerini sorgulayan sorular sorulmuştur. Bu soruların içeriğine baktığımızda ise sorular; kişilerin izledikleri yabancı diziler, sevdikleri yabancı

dizi türleri, kişilerin yabancı dizi seçimlerini etkileyen faktörler, yabancı dizi izleme nedenleri ve yabancı dizilere erişim kanalları, yabancı dizi izleme sıklıkları ve süreleri, yabancı dizi izlenen zaman dilimleri, yabancı dizi bağımlısı olup olmadıklarıyla ilgili düşünceleri ve bu konudaki yardım arayışları, yabancı dizilerin izlendiği dil ve izlendiği elektronik cihazlar, yabancı dizi izliyor olmanın kişilerin günlük yaşamına etkileri ve bu durumun kişilerde işlevsellik kaybı oluşturup oluşturmadığı, yabancı dizi izleme eyleminin diğer sosyal aktivelere tercih edilme oranı ve yabancı dizi izlemek dışında kişilerin yaptıkları aktiviteler ile alakalıdır. Ankette sorulan dizilerin tür sınıflaması ise IMDb olarak bilinen ve dünya üzerindeki dizi ve filmlerle alakalı bilgi içeren Internet Movie Database internet sayfasından alınmıştır. Üçüncü kısımda öğrencilerin sigara ve alkol kullanım durumları ve sigara içtiğini belirten öğrencilerin bağımlılık seviyesini ölçme amaçlı olarak 6 soruluk Fagerström Nikotin Bağımlılık testini içeren sorular sorulmuş ve son bölümde ise 24 sorudan oluşan Eysenck Kişilik Anketinin türkçeye çevrilmiş ve geçerlik-güvenilirliği alınmış olan gözden geçirilmiş ve kısaltılmış formu uygulanmıştır.² Öğrenciler rastgele seçilmiş olup, katılımcı olma kriteri olarak Kocaeli Üniversitesinde lisans bölümlerinden birisinde okuyor olmak ve yabancı dizi izlediğini beyan etmek ön koşul olarak belirlenmiştir. Anketler için seçilen öğrenciler rastgele olmakla birlikte, üniversitenin medikososyal polikliniğine başvuran, üniversite hastanesinin aile hekimliği polikliniğine başvuran kişilerden yahutta sınıflarına gidilerek bu öğrencilerden anketleri doldurmaları istenmiştir. 691 öğrenciye anket için teklifte bulunulmuş ancak bu kişilerin 19'u yabancı dizi izlemediğini belirttiği için katılımcı olarak çalışmamıza alınamamışlardır. Anketler; kişilere verilen basılı kağıt şeklinde yüzyüze görüşme yoluyla veya elektronik olarak kendilerine gönderilen bir ilişim aracılığıyla doldurtulmuş ve her ikisinin toplamı değerlendirmeye alınmıştır.

3.3 İstatistiksel Analiz

Veri analizi SPSS 20.0 istatistik paket programı kullanılarak yapıldı. Tüm veriler sayı, yüzde, ortalama, \pm ve standart sapma olarak ifade edildi. Çalışmamızda t-testi, ki-kare testi ve ANOVA testi kullanıldı. İstatistiksel olarak $p < 0.05$ anlamlı kabul edildi.

4. BULGULAR

Çalışmaya, Kocaeli Üniversitesinde muhtelif fakülte ve bölümlerde lisans öğrenimi görüp yabancı dizi izlediğini beyan eden 672 öğrenci katılmıştır. Katılımcıların 383'ü (%57) kadın ve 289'u (%43) erkektir. Katılımcıların 104'ü (%15,5) 1. sınıf, 235'i (%35) 2. sınıf, 190'ı (%28,3) 3. sınıf, 130'u (%19,3) 4. sınıf, 6'sı (%0,9) 5. sınıf ve 7'si de (%1) 6. sınıf öğrencisiydi.

Tablo 4.1 : Sınıflara ve Cinsiyete Göre Katılımcı Sayıları

Sınıf	Erkek (n/%)	Kadın (n/%)	Toplam (n/%)
1. Sınıf (n)	58/56	46/44	104/15,5
2. Sınıf (n)	105/45	130/55	235/35
3. Sınıf (n)	72/38	118/62	190/28,3
4. Sınıf (n)	48/37	82/63	130/19,3
5. Sınıf (n)	4/67	2/33	6/0,9
6. Sınıf (n)	2/29	5/71	7/1
Toplam (n/%)	289/43	383/57	672/100

Öğrencilerin yaş ortalaması $20.84 \pm 2,36$ (en küçük =17, en büyük =53) idi.

Tablo 4.2 : Katılımcıların Yaş Ortalamaları

	Minimum	Maksimum	Ortalama	Standart Sapma
Yaş	17	53	20.84	2.36

Çalışma grubunu, anket sorularını cevaplayan 672 öğrenci oluşturdu. Öğrencilerin fakültelere göre dağılımı incelendiğinde ise ankete dış hekimliği fakültesinden 12, eğitim fakültesinden 70, fen edebiyat fakültesinden 64, güzel sanatlar fakültesinden (GSF) 10, hukuk fakültesinden 18, iktisadî ve idarî bilimler fakültesinden (İİBF) 58, ilahiyat fakültesinden 4, iletişim fakültesinden 17, mimarlık fakültesinden 2, mühendislik fakültesinden 191, sağlık bilimleri fakültesinden 31, spor bilimleri fakültesinden 21, teknoloji fakültesinden 27 ve tıp fakültesinden 147 öğrenci olmak üzere 14 farklı fakülte ve 52 farklı bölümden toplam 672 öğrencinin iştirak ettiği görülmektedir. Bu öğrencilerin 539'u (%80,2) 1.Öğretim, 133'ü (%19,8) ise 2. öğretim öğrencisidir.

Tablo 4.3 : Öğrencilerin Eğitim Gördükleri Zaman Dilimine Göre Dağılımları

Öğrencilerin Eğitim Gördükleri Zaman Dilimi	n	%
1. Öğretim	539	80,2
2. Öğretim	133	19,8
Toplam	672	100

Tablo 4.4 : Katılımın Fakülte ve Bölümlere Göre Dağılımı n-(%)

Fakülte	Bölüm	n	%	Toplam n	Toplam %
Diş Hekimliği	Diş Hekimliği	12	1.8	12	1.8
Eğitim				70	10.4
	Fen Bilgisi Öğretmenliği	1	0.1		
	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	21	3,1		
	İlköğretim Matematik Öğretmenliği	10	1,5		
	İngilizce Öğretmenliği	12	1.8		
	Matematik Öğretmenliği	3	0.4		
	Okul Öncesi Öğretmenliği	9	1.3		
	Türkçe Öğretmenliği	14	2.1		
Fen-Edebiyat				64	9.5
	Biyoloji	6	0.9		
	Felsefe	1	0.1		
	İngiliz Dili ve Edebiyatı	28	4.2		
	Kimya	11	1.6		
	Matematik	15	2.2		
	Türk Dili ve Edebiyatı	3	0.4		
Güzel Sanatlar	Fotoğraf	10	1.5	10	1.5
Hukuk	Hukuk	18	2.7	18	2.7
İktisadi ve İdari Bilimler				58	8.6
	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	4	0,6		
	İşletme	3	0.4		
	İktisat	8	1.2		
	Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	17	2,5		
	Uluslararası İlişkiler	26	3.9		

İlahiyat	İlahiyat	4	0.6	4	0.6
İletişim				17	2.5
	Gazetecilik	2	0.3		
	Görsel İletişim Tasarımı	5	0.7		
	Halkla İlişkiler ve Tanıtım	3	0.4		
	Radyo Televizyon ve Sinema	6	0.9		
	Reklamcılık	1	0.1		
Mimarlık	Mimarlık	2	0.3	2	0.3
Mühendislik				191	28.4
	Bilgisayar Mühendisliği	18	2.7		
	Çevre Mühendisliği	9	1.3		
	Elektrik Mühendisliği	5	0.7		
	Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği	34	5,1		
	Endüstri Mühendisliği	30	4.5		
	Harita Mühendisliği	1	0.1		
	İnşaat Mühendisliği	22	3.3		
	Jeoloji Mühendisliği	1	0.1		
	Kimya Mühendisliği	2	0.3		
	Makine Mühendisliği	32	4.8		
	Mekatronik Mühendisliği	30	4.5		
	Metalurji ve Malzeme Mühendisliği	7	1		
Sağlık Bilimleri				31	4.6
	Ebelik	13	1.9		
	Hemşirelik	12	1.8		
	Sosyal Hizmet	6	0.9		
Spor Bilimleri				21	3.1
	Antrenörlük Eğitimi	6	0.9		
	Beden Eğitimi Öğretmenliği	9	1.3		
	Rekreasyon	3	0.4		
	Spor Yöneticiliği	3	0.4		
Teknoloji				27	4
	Bilişim Sistemleri Mühendisliği	7	1		
	Biyomedikal Mühendisliği	9	1.3		
	Enerji Sistemleri				

	Mühendisliği	3	0,4		
	Otomotiv Mühendisliği	8	1.2		
Tıp	Tıp	147	21.9	147	21.9
Toplam		672	100	672	100

Katılımcılara, tanı konmuş herhangi bir psikiyatrik hastalıklarının olup olmadığı ve bu hastalıkları ile ilgili ilaç kullanıp kullanmadıkları sorulmuştur. Katılımcılardan 35'i (%5,2) tanıli bir psikiyatrik hastalığa sahip olduğunu söylemiştir. Bu katılımcıların 25'i (%71) kadın, 10'u ise (%29) erkektir.

Tablo 4.5 : Psikiyatrik Hastalığı Olanların Cinsiyete Göre Dağılımı

Tanı konmuş psikiyatrik bir hastalığınız var mı ?	Kadın	Erkek	Toplam
1) Evet	25	10	35
2) Hayır	358	279	637
Toplam	383	289	672

Katılımcıların 17'si ise bu hastalıklarıyla ilgili bir ilaç kullandıklarını belirtmişlerdir. Tanısı olduğunu belirtip tanılarını yazan katılımcıların tanıları ise depresyon (10), anksiyete bozukluğu (7), dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (3), obsesif kompulsif bozukluk (2), panik atak (2), borderline kişilik bozukluğu (1), bipolar bozukluk (1), beden dismorfik bozukluğu (1), sosyal fobi (1), travma sonrası stres bozukluğu (1) ve huzursuz bacak sendromu (1) şeklinde dağılım göstermektedir. Katılımcılardan 5'i ise hastalıklarının ne olduğunu belirtmemiştir.

Tablo 4.6 : Psikiyatrik Hastalığı Olanların Hastalıklarına Göre Dağılımı

Hastalıklar	n	%
Depresyon	10	33,3
Anksiyete Bozukluğu	7	23,3
Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu	3	10
Obsesif Kompulsif Bozukluk	2	6,67
Panik Atak	2	6,67
Borderline Kişilik Bozukluğu	1	3,33
Bipolar Bozukluk	1	3,33
Beden Dismorfik Bozukluğu	1	3,33
Sosyal Fobi	1	3,33

Travma Sonrası Stres Bozukluğu	1	3,33
Huzursuz Bacak Sendromu	1	3,33
Toplam	30	100

Anketin diğer bölümünde katılımcılara, popüler olduğu düşünülen ve türleri aşağıda belirtilen 48 tane yabancı dizi arasından hangilerini izledikleri sorulmuştur. Alınan yanıtlara göre ortaya çıkan sayılar ve oranlar aşağıdaki gibi olmuştur.

Tablo 4.7 : İzlenen Yabancı Dizilerin Listesi, Oranları ve Türleri ⁷⁰

Diziler	n	%
1) Sherlock (Suç, Gizem)	356	53
2) La Casa De Papel (Aksiyon, Suç, Gizem)	324	48,2
3) Game of Thrones (Aksiyon, Macera, Drama)	324	48,2
4) Black Mirror (Bilim Kurgu, Gerilim)	317	47,2
5) Breaking Bad (Suç, Gerilim)	254	37,8
6) How I Met Your Mother (Komedi, Romantik)	251	37,4
7) Prison Break (Suç, Aksiyon)	243	36,2
8) The Walking Dead (Korku, Gerilim)	211	31,4
9) Doctor Who (Macera, Bilim Kurgu, Fantezi)	209	31,1
10) Shameless (Drama, Komedi)	200	29,8
11) Friends (Komedi, Romantik)	187	27,8
12) Stranger Things (Drama, Fantezi, Korku)	177	26,3
13) Arrow (Aksiyon, Macera, Suç)	176	26,2
14) Mr. Robot (Suç, Drama, Gerilim)	175	26
15) Teen Wolf (Aksiyon, Drama, Fantezi)	174	25,9
16) Vikings (Aksiyon, Macera, Drama)	170	25,3
17) Lost (Macera, Drama, Fantezi)	161	24
18) Supernatural (Drama, Fantezi, Korku)	161	24
19) The Big Bang Theory (Komedi, Romantik)	160	23,8
20) Dexter (Suç, Gizem)	146	21,7
21) Westworld (Gizem, Bilim Kurgu)	142	21,1
22) The Flash (Aksiyon, Macera)	141	21
23) Narcos (Biyografi, Suç)	140	20,8
24) Fringe (Gizem, Bilim Kurgu)	137	20,4
25) House M.D. (Gizem, Drama)	137	20,4
26) Rick and Morty (Animasyon, Macera, Komedi)	132	19,6
27) Spartacus (Aksiyon, Macera, Biyografi)	127	18,9

28) Death Note (Animasyon, Suç,)	126	18,8
29) The Vampire Diaries (Fantezi, Korku)	125	18,6
30) The Simpsons (Animasyon, Komedi)	109	16,2
31) Person of Interest (Aksiyon, Suç)	92	13,7
32) Peaky Blinders (Suç, Drama)	89	13,2
33) Lucifer (Suç, Drama, Fantezi)	88	13,1
34) South Park (Animasyon, Komedi)	80	11,9
35) Family Guy (Animasyon, Komedi)	68	10,1
36) Altered Carbon (Aksiyon, Bilim Kurgu)	67	10
37) True Detective (Suç, Gizem)	57	8,5
38) The Mentalist (Suç, Gizem)	52	7,7
39) Fargo (Suç, Gerilim)	52	7,7
40) House of Cards (Drama)	48	7,1
41) Suits (Komedi, Drama)	41	6,1
42) The Handmaid's Tale (Bilim Kurgu, Gerilim)	32	4,8
43) The Last Man on Earth (Aksiyon, Komedi)	31	4,6
44) Band of Brothers (Aksiyon, Drama, Tarih)	30	4,5
45) Oz (Suç, Gerilim)	28	4,2
46) The Last Ship (Aksiyon, Bİlim Kurgu)	25	3,7
47) Continuum (Aksiyon, Bilim Kurgu, Gerilim)	6	0,9
48) Tabula Rasa (Gerilim)	3	0,4

Katılımcılara yabancı dizi seçimlerini neye göre yaptıkları sorulmuş ve katılımcıların 482'si (%71,7) dizinin türüne göre, 410'u (%61) arkadaşlarının ya da çevremdekilerin önerisine göre, 274'ü (%40,8) dizinin popülaritesine ve internette yapılan yorumlara göre, 161'i (%24) oyuncu kadrosuna göre, 93'ü (%13,8) toplam bölüm sayısına göre ve 55'i (%8,2) ise dizi seçimlerini rastgele yaptığını belirtmiştir.

Tablo 4.8 : Katılımcıların Yabancı Dizi Tercihlerini Yönlendiren Etmenler

Dizi Seçimlerinizi Neye Göre Yapıyorsunuz?	n	%
1) Dizinin türüne göre (aksiyon, komedi, gerilim vs. gibi)	482	71.7
2) Arkadaşlarının ya da çevremdekilerin önerisine göre	410	61
3) Dizinin popülaritesine ve internette yapılan yorumlara göre	274	40.8
4) Oyuncu kadrosuna göre	161	24
5) Toplam bölüm sayısına göre	93	13.8
6) Rastgele	55	8.2

Katılımcılara dizilere nasıl ulaştıkları sorulmuş ve katılımcıların 614'ü (%91,4) internet üzerindeki dizi izleme sitelerinden (dizimag, dizibox, dizilab vs.), 204'ü (%30,4) ücretli platformlar aracılığı ile (netflix, digitürk, blutv, puhutv vs.), 158'i (%23,5) internetten indirerek (torrent, internet download manager vs.), 89'u (%13,2) arkadaşlarından/çevresinden temin ederek (harici harddisk, USB bellek, DVD vs. ile) ve 3'ü (%0,4) ise diğer (youtube, iptv, tv) aracılığı ile ulaştığını belirtmiştir.

Tablo 4.9 : Katılımcıların Yabancı Dizilere Ulaşma Yolları

Dizilere nasıl ulaşıyorsunuz ?	n	%
1) İnternet üzerindeki dizi izleme sitelerinden (dizimag, dizibox, dizilab vs.)	614	91.4
2) Ücretli platformlar aracılığı ile (netflix, digitürk, blutv, puhutv vs.)	204	30.4
3) İnternette indirerek (torrent, internet download manager vs.)	158	23.5
4) Arkadaşlarımdan/çevremden temin ediyorum (harici harddisk, USB bellek, DVD vs. ile)	89	13.2
5) Diğer (Youtube, iptv, tv)	3	0.4

Katılımcılara dizilerle ilgili olarak sorulan bir diğer soru ise dizi izleme nedenlerinin neler olduğuydu. Katılımcıların cevaplarına bakıldığında ise 372'si (%55,4) dizileri yabancı dilini geliştirmek için izlediğini, 338'i (%50,3) yaşamına katkı sağlayabileceğini düşündüğü için, bakış açısını ve dünya görüşünü yönlendirmek için izlediğini, 325'i (%48,4) ülkemizdeki yapımları yeteri kadar kaliteli bulmadığı için izlediğini, 300'ü (%44,6) çevresinde konusu geçtiğinde fikir sahibi olmak/kültürel-sanatsal kazanım için izlediğini, 297'si (%44,2) sadece vakit geçirme amaçlı izlediğini, 148'i (%22) stresli bir durum öncesi (sınav, sunum, mülakat vs.) psikolojik rahatlama için izlediğini ve son olarak 23 kişi (%3,4) ise sinema-dizi-film sektöründe kariyer yapmak istediği için dizi izlediğini belirtmiştir.

Tablo 4.10 : Katılımcıların Yabancı Dizi İzleme Nedenleri

Dizi izleme nedenleriniz nelerdir ?	n	%
1)Yabancı dilimi geliştirmek için	372	55.4
2)Yaşamıma katkı sağlayabileceğini düşünmek, bakış açımı ve dünya görüşümü yönlendirmek için	338	50.3
3) Ülkemizdeki yapımları yeteri kadar kaliteli bulmadığım için	325	48.4
4) Çevremde konusu geçtiğinde fikir sahibi olmak/kültürel-sanatsal kazanım için izliyorum	300	44.6

5) Sadece vakit geçirmek amaçlı izliyorum	297	44.2
6) Stresli bir durum öncesi (sınav, sunum, mülakat vs.) psikolojik rahatlama için	148	22
7) Sinema-dizi-film sektöründe kariyer yapmak istediğim için izliyorum	23	3.4

Katılımcılara, en sevdiğiniz dizi türleri nelerdir diye sorulmuş ve katılımcıların 482'si (%71,7) bilim kurgu, 392'si (%58,3) aksiyon/macera, 354'ü (%52,7) komedi, 236'sı (%35,1) suç, 188'i (%28) tarihî-savaş, 164'ü (%24,4) gerilim-korku, 156'sı (%23,2) dram, 131'i (%19,5) anime-animasyon-çizgi dizi ve son olarak 93'ü (%13,8) ise fantezi cevabını vermiştir. Tablo 4.8'deki sonuçlara göre en çok izlenen ilk 10 diziyeye ve türüne baktığımızda görülen sonuçların, katılımcıların en sevdikleri dizi türleri ile benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Tablo 4.11 : Katılımcıların En Sevdikleri Yabancı Dizi Türleri

En Sevilen Dizi Türleri	n	%
1) Bilim Kurgu	482	71.7
2) Aksiyon/Macera	392	58.3
3) Komedi	354	52.7
4) Suç	236	35.1
5) Tarihî-Savaş	188	28
6) Gerilim-Korku	164	24.4
7) Dram	156	23.2
8) Anime-Animasyon-Çizgi Dizi	131	19.5
9) Fantezi	93	13.8

Ayrıca bu beğenilme oranlarının fakültelere göre dağılımına baktığımızda ise;

Diş hekimliği fakültesindeki 12 katılımcının dağılımı sırasıyla; bilim kurgu (9), aksiyon/macera (7), komedi (5), tarihî/savaş (5), gerilim/korku (4), anime-animasyon-çizgi dizi (4), dram (3), suç(3) ve fantezi (2) şeklindedir.

Güzel sanatlar fakültesindeki 10 katılımcının dağılımına bakıldığında ise sırasıyla; bilim kurgu (6), suç (5), tarihî/savaş (5), aksiyon/macera (4), komedi (4), gerilim/korku (2), anime-animasyon-çizgi dizi (2) ve fantezi (2) şeklindedir.

İlahiyat fakültesindeki 4 katılımcının dağılımına bakıldığında ise sırasıyla; bilim kurgu (4), aksiyon/macera (1), tarihî/savaş (1), suç (1), fantezi (1), komedi (1) ve anime-animasyon-çizgi dizi (1) şeklindedir.

İletişim fakültesindeki 17 katılımcının dağılımına bakıldığında ise sırasıyla ; aksiyon/macera (12), bilim kurgu (11), suç (10), komedi (9), anime-animasyon-çizgi dizi (7), tarihî/savaş (6), gerilim/korku (5), dram (5) ve fantezi (1) şeklindedir.

Mimarlık fakültesindeki 2 katılımcının dağılımına bakıldığında ise sırasıyla ; bilim kurgu (2), gerilim/korku (1) ve komedi (1) şeklindedir.

Hukuk fakültesindeki 18 katılımcının dağılımına bakıldığında ise; komedi (12), bilim kurgu (11), aksiyon/macera (7), gerilim/korku (6), suç (6), anime-animasyon-çizgi dizi (5), dram (5), fantezi (3) ve tarihî/savaş (3) şeklindedir.

Eğitim fakültesindeki 70 katılımcının dağılımına bakıldığında ise sırasıyla; bilim kurgu (48), aksiyon/macera (33), komedi (32), suç (30), dram (20), gerilim/korku (18), tarihî/savaş (18), anime-animasyon-çizgi dizi (17) ve fantezi (10) şeklindedir.

Fen-Edebiyat fakültesindeki 64 katılımcının dağılımına bakıldığında ise sırasıyla; bilim kurgu (45), komedi (39), aksiyon/macera (33), suç (24), gerilim/korku (21), dram (21), tarihî/savaş (16), anime-animasyon-çizgi dizi (13) ve fantezi (10) şeklindedir.

İktisadî ve idarî bilimler fakültesindeki 58 katılımcının dağılımına bakıldığında ise sırasıyla; bilim kurgu (41), aksiyon/macera (31), komedi (30), tarihî/savaş (24), gerilim/korku (23), suç (15), fantezi (10), anime-animasyon-çizgi dizi (10) ve dram (9) şeklindedir.

Sağlık bilimleri fakültesindeki 31 katılımcının dağılımına bakıldığında ise sırasıyla; aksiyon/macera (23), bilim kurgu (20), komedi (14), suç (11), fantezi (6), anime-animasyon-çizgi dizi (5), gerilim/korku (4), dram (4) ve tarihî/savaş (2) şeklindedir.

Teknoloji fakültesindeki 27 katılımcının dağılımına bakıldığında ise sırasıyla; bilim kurgu (20), aksiyon/macera (17), komedi (16), dram (14), suç (9), gerilim/korku (8), tarihî/savaş (7), anime-animasyon-çizgi dizi (6) ve fantezi (4) şeklindedir.

Spor bilimleri fakültesindeki 21 katılımcının dağılımına bakıldığında ise sırasıyla; aksiyon/macera (17), bilim kurgu (13), tarihî/savaş (11), komedi (9), fantezi (4), anime-animasyon-çizgi dizi (4), gerilim/korku (3), suç (3) ve dram (3) şeklindedir.

Tıp fakültesindeki 147 katılımcının dağılımı sırasıyla bilim kurgu (110), aksiyon/macera (90), komedi (83), suç (47), dram (39), tarihî/savaş (34), gerilim/korku (34), anime-animasyon-çizgi dizi (28) ve fantezi (19) şeklindedir.

Mühendislik fakültesindeki 191 katılımcının dağılımı sırasıyla bilim kurgu (142), aksiyon/macera (117), komedi (99), suç (72), tarihî/savaş (56), gerilim/korku (35), dram (33), anime-animasyon-çizgi dizi (29) ve fantezi (21) şeklindedir.

Tablo 4.12-A : En Sevilen Yabancı Dizi Türlerinin Fakültelere Göre Dağılımı-1

En Sevilen Dizi Türleri	Diş Hekimliği	Eğitim	Fen-Edebiyat	Güzel Sanatlar	Hukuk
1) Bilim Kurgu	9	48	45	6	11
2) Aksiyon/Macera	7	33	33	4	7
3) Komedi	5	32	39	4	12
4) Suç	3	30	24	5	6
5) Tarihî-Savaş	5	18	16	5	3
6) Gerilim-Korku	4	18	21	2	6
7) Dram	3	20	21	-	5
8) Anime-Animasyon-Çizgi Dizi	4	17	13	2	5
9) Fantezi	2	10	10	2	3

Tablo 4.12-B: En Sevilen Yabancı Dizi Türlerinin Fakültelere Göre Dağılımı-2

En Sevilen Dizi Türleri	İİBF	İletişim	Sağlık Bilimleri	Spor Bilimleri	Teknoloji
1) Bilim Kurgu	41	11	20	13	20
2) Aksiyon/Macera	31	12	23	17	17
3) Komedi	30	9	14	9	16
4) Suç	15	10	11	3	9
5) Tarihî-Savaş	24	6	2	11	7
6) Gerilim-Korku	23	5	4	3	8
7) Dram	9	5	4	3	14
8) Anime-Animasyon-Çizgi Dizi	10	7	5	4	6
9) Fantezi	10	1	6	4	4

Tablo 4.12-C: En Sevilen Yabancı Dizi Türlerinin Fakültelere Göre Dağılımı-3

En Sevilen Dizi Türleri	Tıp	Mühendislik	İlahiyat	Mimarlık
1) Bilim Kurgu	110	142	4	2
2) Aksiyon/Macera	90	117	1	-
3) Komedi	83	99	1	1
4) Suç	47	72	1	-
5) Tarihî-Savaş	34	56	1	-
6) Gerilim-Korku	34	35	-	1
7) Dram	39	33	-	-

8) Anime-Animasyon-Çizgi Dizi	28	29	1	-
9) Fantezi	19	21	1	-

Katılımcılara dizi izleme sıklığı ile ilgili de soru yöneltilmiş olup alınan cevaplara baktığımızda ise haftada birden fazla izlediğini söyleyenler 222 (%33) tüm katılımcıların yaklaşık 3'te birini oluşturmakta ve sıklık bazında ilk sırada yer almaktadırlar. Daha sonra ise sırasıyla haftada bir izleyenler 113 (%16,8), yılda birkaç kez izleyenler 95 (%14,1), her gün izleyenler 80 (%11,9), ayda birden fazla izleyenler 66 (%9,8), ayda bir izleyenler 56 (%8,3), ve kalan 40 kullanıcı da (%6) birbirleriyle benzer cevaplar vermiş olup verilen cevaplar, okul bittikten sonraki tatil zamanlarında izlerim etrafında yoğunlaşmıştır.

Katılımcılardan her hafta dizi izleyen kesime bakıldığında ise (her gün izleyenler, haftada bir ve haftada birden fazla izleyenler) 415 kişi (%62) olduğu görülmektedir. Bu da bize; her hafta en az bir defa dizi izleme ile meşgul olan kesimin, neredeyse tüm dizi izleyenlerin 3'te 2'si olduğunu göstermekte ve bu durum da bize öğrencilerin dizi izlemek için önemli bir vakit ayırdıklarını göstermektedir.

Tablo 4.13 : Katılımcıların Yabancı Dizi İzleme Sıklıkları

Hangi Sıklıkta Yabancı Dizi İzlersiniz ?	n	%
1) Haftada birden fazla kez	222	33
2) Haftada bir	113	16.8
3) Yılda birkaç kez	95	14.1
4) Her gün	80	11.9
5) Ayda birden fazla	66	9.8
6) Ayda bir	56	8.3
7) Okul dışındaki tatil zamanlarında	40	6
Toplam	672	100

Katılımcılara genellikle hangi zaman aralığında dizi izledikleri sorulmuş ve alınan cevaplar neticesinde katılımcıların 446'sı (%66,4) dizi izlemek için gün içinde herhangi bir zaman aralığı belirlemediğini ve boş vakti olan herhangi bir saatte dizi izlediğini belirtmiştir. 130'u (%19,3) ise 18.00-00.00 saatleri aralığında izlediğini, 90'ı (%13,4) ise 00.00-08.00 zaman diliminde izlediğini, 4'ü (%0,6) 13.00-18.00 arası izlediğini ve 2'si (%0,3) 08.00-13.00 saatleri arasında dizi izlediğini belirtmiştir.

Tablo 4.14 : Katılımcıların Yabancı Dizi İzleme Zaman Aralıkları

Dizi İzlenen Zaman Aralığı	n	%
1) Özel bir zaman dilimi yok	446	66.4
2) 18.00-00.00	130	19.3
3) 00.00-08.00	90	13.4
4) 13.00-18.00	4	0.6
5) 08.00-13.00	2	0.3
Toplam	672	100

Katılımcılara anket içerisinde, dizi izledikleri günlerde dizi izlemek için ne kadar zaman harcadıkları da sorulmuş ve verilen cevaplarda; 266 kişinin (%39,6) 2-4 saat arası, 239 kişinin (%35,6) 1-2 saat arası, 70 kişinin (%10,4) 0-1 saat arası, 69 kişinin (%10,3) 4-6 saat, 28 kişinin ise (%4,2) 6 saatten fazla süreyle dizi izlediğini ifade ettiği görülmüştür. 363 kişi (%54) günde 2 saatten fazla izlemekte iken 309 kişi (%46) ise dizi izlediğinde o gün 2 saatten az süreyle dizi izlediğini belirtmiştir.

Tablo 4.15 : Katılımcıların Yabancı Dizi İzlemek İçin Harcadıkları Zaman Miktarı

Harcanan Zaman	n	%
1) 2-4 Saat	266	39.6
2) 1-2 Saat	239	35.6
3) 0-1 Saat	70	10.4
4) 4-6 Saat	69	10.3
5) 6 Saatten Fazla	28	4.2
Toplam	672	100

Somut rakamlar böyle iken öğrencilere, dizi izlerken harcadıkları zamanın fazla olup olmadığı düşünceleri de sorulmuş ve cevaben 122'si (%18,2) evet, 294'ü (%43,8) bazen ve 256'sı (%38,1) ise hayır cevabı vermiştir.

Dolayısıyla genele bakıldığında öğrencilere dizi izlerken fazla zaman harcadıklarını düşünüp düşünmedikleri sorulduğunda öğrencilerin %61,9'unun bazen ya da her zaman cevabı vererek dizi izlemek için fazla zaman harcadıklarını düşündükleri görülmektedir.

Tablo 4.16 : Katılımcıların Yabancı Dizi İzlerken Fazla Zaman Harcayıp Harcamadıkları Düşüncesi

Dizi izlerken çok fazla zaman harcadığınızı düşünüyor musunuz ?	n	%
1) Bazen	294	43.8
2) Hayır	256	38.1
3) Evet	122	18.2
Toplam	672	100

Ayrıca öğrencilere sorulan bir diğer soru ise "dizi izleme bağımlısı olduğunuzu düşünüyor musunuz ?" şeklinde idi ve alınan cevaplara göre öğrencilerin 89'unun (%13,2) kendilerini dizi izleme bağımlısı olarak nitelendirdikleri görülmüştür.

Tablo 4.17 : Öğrencilerin Yabancı Dizi İzleme Bağımlılık Düşünceleri

Dizi izleme bağımlısı olduğunuzu düşünüyor musunuz ?	n	%
1) Evet	89	13.2
2) Hayır	583	86.8
Toplam	672	100

Bağımlı olduğunu düşünen 89 öğrencinin cinsiyete göre dağılımına bakıldığında ise 51'inin (%57,3) kadın, 38'inin (%42,7) ise erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 4.18 : Yabancı Dizi İzleme Bağımlısı Olduğunu Düşünenlerin Cinsiyetsel Dağılımı

Cinsiyet	n	%
1) Kadın	51	57,3
2) Erkek	38	42,7
Toplam	89	100

Öğrencilere dizi izlemeyi bırakmaları gerektiği söylendiğinde sinirlenip sinirlenmediği de sorulmuş ve öğrencilerin 66'sı (%9,8) sinirleniyorum cevabı vermiştir.

Tablo 4.19 : Öğrencilerin Yabancı Dizi İzlemeyi Bırakmaları Gerektiği Söylendiğinde Sinirlilik Durumları

Dizi İzlemeyi Bırakmanız Gerektiği Söylendiğinde Sinirleniyor Musunuz ?	n	%
1) Evet	66	9,8
2) Hayır	606	90,2
Toplam	672	100

Bağımlı olduğunu düşünen 89 öğrenciden 33'ü (%37) ise bu bağımlılıklarından kurtulmak için bir yardım arayışı içine girdiğini belirtmiştir.

Tablo 4.20 : Öğrencilerin Bağımlılıkla İlgili Yardım Arayış Durumları

Bağımlı olduğunuzu düşünüyorsanız bu konuyla ilgili olarak hiç yardım arayışı içine girdiniz mi ?	n	%
1) Evet	33	37
2) Hayır	56	63
Toplam	89	100

Yardım arayanların 9'u (%27,3) bir psikiyatriste, 6'sı (%18,2) psikoloğa, 3'ü (%9,1) hem psikoloğa hem de psikiyatriste başvurduğunu belirtmiştir. Kalan 15 (%45,4) kişi ise bu sorunu için internet sitelerinden ve forumlardan yararlanmaya çalıştığını bildirmiştir.

Dolayısıyla genele baktığımızda 672 öğrencinin 416'sı (%62) dizi izlerken fazla zaman harcadığını belirtmiş ve bunların da 89'u (%21) kendini dizi izleme bağımlısı olarak nitelendirmiştir.

Tablo 4.21 : Bağımlı Olduklarını Düşünenlerin Yardım İçin Başvurdukları Yollar

Dizi bağımlılığından kurtulmak için nerelere başvurduunuz ?	n	%
1) Psikiyatrist	9	27.3
2) Psikolog	6	18.2
3) Psikiyatrist + Psikolog	3	9.1
4) İnternet	15	45.4
Toplam	33	100

Öğrencilerin dizileri hangi dilde izlediklerine bakıldığında ise 474'ü (%70,5) altyazılı olarak 37'si (%5,5) orjinal dilinde 161'i (%24) ise her iki şekilde de izleyebildiğini bildirmiştir.

Tablo 4.22 : Yabancı Dizilerin İzlendiği Dil

Dizileri hangi dilde izliyorsunuz ?	n	%
1) Altyazılı	474	70.5
2) Orjinal dilinde	37	5.5
3) Her iki şekilde de izliyorum	161	24
Toplam	672	100

Öğrencilerin dizileri hangi elektronik cihaz aracılığıyla izlediğine bakıldığında ise 540'ı (%80,4) PC/Laptop, 428'i (%63,7) cep telefonu, 99'u (%14,7) televizyon, 65'i (%9,7) tablet, 1'i ise (%0,1) projeksiyon cihazı aracılığıyla izlediğini belirtmiştir.

Tezimizin giriş kısmında “dizi izleme” kavramı *etkinliğin içeriğini* ifade ederken “televizyon izleme” kavramından bahsettiğimizde ise esasen *etkinliğin kendisinin* gerçekleştiği ortamı veya cihazı kastetmiş oluruz şeklinde bir durumdan bahsetmiştik.³ Öğrencilerin dizi izlediği platformlara bakıldığında ise televizyonun küçük bir yer işgal ettiğini, büyük bir kısmı ise mobil elektronik cihazların kapladığını görmekteyiz. Bu da bizlere artık günümüzde dizi izlemenin salt "televizyon izleme" kavramının oldukça ötesine taşındığını göstermektedir.

Tablo 4.23 : Yabancı Dizilerin İzlendiği Elektronik Ortamlar

Elektronik Ortamlar	n	%
1) PC/Laptop	540	80.4
2) Cep Telefonu	428	63.7
3) Televizyon	99	14.7
4) Tablet	65	9.7
5) Projeksiyon Cihazı	1	0,1

Dizi izleyen öğrencilerin, dizi izlerken yapmaları gereken işlerinde (ders çalışmak, işe gitmek) aksama olup olmadığına baktığımızda ise öğrencilerin 262'si (%39) nadiren aksar, 185'i (%27,5) hiç aksamaz, 158'i (%23,5) ara sıra işlerim aksar, 37'si (%5,5) sıklıkla işlerim aksar ve 30'u (%4,5) dizi izlerken sürekli işlerim aksar cevabı vermiştir. 447 kişi (%66,5) dizi izlemenin işlerini neredeyse hiç (hiç aksatmayan ve nadiren aksatanlar) aksatmadığını belirtirken geri kalan 225 (%33,5) kişi ise dizi izlemenin az ya da çok bir şekilde işlerini aksattığını belirtmiştir.

Tablo 4.24 : Yabancı Dizilerin Öğrencilerin Günlük İşlerine Etkisi

Yapmanız gereken işlerinizi dizi izlediğiniz için aksattığınız ya da hiç yapamadığınız oluyor mu ?	n	%
1) Nadiren aksar	262	39
2) Hiç aksamaz	185	27.5
3) Ara sıra aksar	158	23.5
4) Sıklıkla aksar	37	5.5
5) Sürekli aksar	30	4.5
Toplam	672	100

Öğrencilerin dizi seyretmeye başlamadan önce planladıkları dizi izleme süresi ile gerçekleşen dizi izleme süreleri ile ilgili sorulan soruya verdikleri cevaplarda öğrencilerin 250'si (%37,2) ara sıra, 202'si (%30,1) nadiren, 120'si (%17,9) sıklıkla, 51'i (%7,6) hiçbir zaman ve 49'u (%7,3) ise her zaman planladığı dizi izleme süresinden daha fazla dizi izlediğini belirtmiştir. Öğrencilerin 253'ü (%37,7) neredeyse hiçbir zaman planladığından daha fazla dizi izlemediğini belirtirken, 419'u (%66,3) ise dizi izlemeye az ya da çok planladığından daha fazla zaman ayırdığını belirtmiştir.

Tablo 4.25 : Öğrencilerin Planladıkları ve Gerçekleşen Yabancı Dizi İzleme Süreleri

Ne sıklıkta planladığınız dizi izleme süresinden daha uzun süre dizi izlersiniz ?	n	%
1) Ara sıra	250	37.2
2) Nadiren	202	30.1
3) Sıklıkla	120	17.9
4) Hiçbir zaman	51	7.6
5) Her zaman	49	7.3
Toplam	672	100

Dizi izleme eylemi bu kadar popülerken ve hatta bazı kimseler bu konuda kendilerini bağımlı olarak bile görüyorken acaba dizi izlemenin öğrencilerin hayatındaki yeri nedir diye öğrencilere, ne sıklıkta farklı bir sosyal aktivite yapmak yerine dizi izlemeyi tercih ettikleri sorulmuştur. Buna göre verilen cevaplarda öğrencilerin 274'ü (%40,8) ara sıra, 210'u (%31,3) nadiren, 89'u (%13,2) hiç, 85'i (%12,6) çok sık ve 14'ü (%2,1) ise her zaman farklı bir sosyal aktivite yapmak yerine dizi izlemeyi tercih ettiğini belirtmiştir. Genele baktığımızda ise bu da bize öğrencilerin 299'unun (%45,5) yapabileceği başka bir sosyal aktivite varken dizi izlemeyi geri plana attığını gösterirken, 373'ünün (%55,5) ise dizi izlemeyi zaman zaman da olsa diğer sosyal aktivitelere tercih edebildiğini göstermektedir.

Tablo 4.26 : Yabancı Dizi İzlemenin Diğer Sosyal Aktivitelere Tercih Edilme Oranları

Ne sıklıkta farklı bir sosyal aktivite yapmak yerine dizi izlemeyi tercih edersiniz ?	n	%
1) Ara sıra	274	40.8
2) Nadiren	210	31.3
3) Hiç	89	13.2
4) Çok sık	85	12.6
5) Her zaman	14	2.1
Toplam	672	100

Öğrencilerin dizi izleme dışında tercih ettikleri etkinliklere baktığımızda ise öğrencilerin 537'sinin (%79,9) arkadaşları ve ailesiyle vakit geçirmeyi, 368'inin (%54,8) müzik dinlemeyi, 355'inin (%52,8) kitap okumayı, 226'sının (%33,6) spor yapmayı, 181'inin (%26,9) bilgisayar oyunu oynamayı ve 50'sinin (%7,5) ise ders çalışmayı, gezmeyi, enstrüman çalmayı ve diğer kişisel hobileriyle ilgilenmeyi tercih ettiğini görmekteyiz.

Tablo 4.27 : Katılımcıların Yabancı Dizi İzlemek Dışındaki Etkinlikleri

Etkinlikler	n	%
1) Arkadaşlarımla/ailemle vakit geçirmek	537	79.9
2) Müzik dinlemek	368	54.8
3) Kitap okumak	355	52.8
4) Spor yapmak	226	33.6
5) Bilgisayar oyunu oynamak	181	26.9
6) Diğer (gezmek, enstrüman çalmak ve diğer kişisel hobilerle ilgilenmek)	50	7.5

Katılımcıların 221'i (%32,9) alkol kullandığını belirtirken 451'i (%67,1) ise alkol kullanmadığını belirtmiştir.

Tablo 4.28 : Öğrencilerin Alkol Kullanım Oranları

Alkol kullanıyor musunuz ?	n	%
1) Evet	221	32.9
2) Hayır	451	67.1
Toplam	672	100

Alkol kullananların 127'si (%57,47) erkek, 94'ü (%42,53) ise kadındır. Kadınların %24,5'u, erkeklerin ise %43,9'u alkol kullanmaktadır. Alkol kullanım oranı ki-kare testine göre erkeklerde, kadınlara göre anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur.($p=0<0,05$)

Tablo 4.29 : Öğrencilerin Alkol Kullanım Oranlarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	n	%
1) Erkek	127	57,47
2) Kadın	94	42,53
Toplam	221	100

Alkol kullandığını söyleyip sıklık belirten 210 kişinin dağılımına bakıldığında ise 25 kişi (%11,9) nadiren, 3 kişi (%1,43) her gün, 21 kişi (%10) haftada bir, 28 kişi (%13,33) haftada birkaç kez, 37 kişi (%17,62) ayda bir, 50 kişi (%23,81) ayda birkaç kez, 31 kişi (%14,76) yılda birkaç kez kullandığını belirtmiş ve 15 kişi (%7,14) ise özel günlerde alkol kullandığını ya da sosyal içici olduğunu belirtmiştir.

Tablo 4.30 : Alkol Kullanım Sıklıklarını Belirten Katılımcıların Alkol Kullanım Sıklığı

Alkol Kullanım Sıklığı	n	%
1) Nadiren	25	11,9
2) Her gün	3	1,43
3) Haftada bir	21	10
4) Haftada birkaç kez	28	13,33
5) Ayda bir	37	17,62
6) Ayda birkaç kez	50	23,81
7) Yılda birkaç kez	31	14,76
8) Sadece özel günlerde ya da sosyal içici olarak	15	7,14
Toplam	210	100

Alkol kullanan %32,9'luk kesimin fakültelere göre dağılımına bakıldığında ise dış hekimliği fakültesinden 1 (%0,15), eğitim fakültesinden 22 (%3,27), fen-edebiyat fakültesinden 24 (%3,57), güzel sanatlar fakültesinden 8 (%1,19), hukuk fakültesinden 3 (%0,45), iktisadî ve idarî bilimler fakültesinden 26 (%3,87), iletişim fakültesinden 2 (%0,3), mühendislik fakültesinden 80 (%11,9), sağlık bilimleri fakültesinden 5 (%0,74), spor bilimleri fakültesinden 3 (%0,45), teknoloji fakültesinden 12 (%1,79) ve son olarak ise tıp fakültesinden 35 (%5,21) katılımcı alkol kullandığını belirtmiştir.

Tablo 4.31 : Alkol Kullananların Fakültele Göre Dağılımı

Fakülte	n	Toplam Öğrenci	Toplam Öğrenci Sayısı İçindeki Yüzde (%)
Diş Hekimliği	1	12	0,15
Eğitim	22	70	3,27
Fen-Edebiyat	24	64	3,57
Güzel Sanatlar	8	10	1,19
Hukuk	3	18	0,45
İİBF	26	58	3,87

İlahiyat	-	4	-
İletişim	2	17	0,3
Mimarlık	-	2	-
Mühendislik	80	191	11,9
Sağlık Bilimleri	5	31	0,74
Spor Bilimleri	3	21	0,45
Teknoloji	12	27	1,79
Tıp	35	147	5,21
Toplam	221	672	32,9

Alkol kullandığını belirten öğrencilerin kendi aralarındaki fakültesel dağılımına bakıldığında ise dış hekimliği fakültesinden 1 (%0,45), eğitim fakültesinden 22 (%9,96), fen-edebiyat fakültesinden 24 (%10,86), güzel sanatlar fakültesinden 8 (%3,62), hukuk fakültesinden 3 (%1,35), iktisadî ve idarî bilimler fakültesinden 26 (%11,77), iletişim fakültesinden 2 (%0,9), mühendislik fakültesinden 80 (%36,2), sağlık bilimleri fakültesinden 5 (%2,26), spor bilimleri fakültesinden 3 (%1,35), teknoloji fakültesinden 12 (%5,43) ve son olarak ise tıp fakültesinden 35 (%15,84) katılımcı alkol kullandığını belirtmiştir.

Tablo 4.32 : Alkol Kullandığını Belirtenlerin Kendi Aralarındaki Fakültesel Dağılımı

Fakülte	Alkol Kullananlar (n)	Alkol Kullananlar Arasındaki Oran (%)
Diş Hekimliği	1	0,45
Eğitim	22	9,96
Fen-Edebiyat	24	10,86
Güzel Sanatlar	8	3,62
Hukuk	3	1,35
İİBF	26	11,77
İlahiyat	-	-
İletişim	2	0,9
Mimarlık	-	-
Mühendislik	80	36,2
Sağlık Bilimleri	5	2,26
Spor Bilimleri	3	1,35
Teknoloji	12	5,43
Tıp	35	15,84
Toplam	221	100

Ayrıca alkol kullananların kendi fakülteleri içindeki oranlara baktığımızda ise mühendislik fakültesindekilerin 80'i (%41,9), tıp fakültesindekilerin 35'i (%23,8), iktisadî ve idarî bilimler fakültesindekilerin 26'sı (%44,8), fen-edebiyat fakültesindekilerin 24'ü (%37,5), eğitim fakültesindekilerin 22'si (%31,4), teknoloji fakültesindekilerin 12'si (%44,4), güzel sanatlar fakültesindekilerin 8'i (%80), sağlık bilimleri fakültesindekilerin 5'i (%16,1), hukuk fakültesindekilerin 3'ü (%16,7), spor bilimleri fakültesindekilerin 3'ü (%14,3), iletişim fakültesindekilerin 2'si (%11,8), diş hekimliği fakültesindekilerin ise 1'i (%8,3) alkol kullanmaktadır. İlahiyat fakültesinden ankete katılan 4 ve mimarlık fakültesinden ise ankete katılan 2 öğrenci ise alkol kullanmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4.33 : Alkol Kullananların Fakülteleere Göre Dağılımı

Bölüm	Alkol kullanıyor musunuz ?		n
	Evet (n/fakülte içi yüzde %)	Hayır (n/fakülte içi yüzde %)	
Mühendislik	80/41,9	111/58,1	191
Tıp	35/23,8	112/76,2	147
İktisadî ve İdarî Bilimler	26/44,8	32/55,2	58
Fen-Edebiyat	24/37,5	40/62,5	64
Eğitim	22/31,4	48/68,6	70
Teknoloji	12/44,4	15/55,6	27
Güzel Sanatlar	8/80	2/20	10
Sağlık Bilimleri	5/16,1	26/83,9	31
Hukuk	3/16,7	15/83,3	18
Spor Bilimleri	3/14,3	18/85,7	21
İletişim	2/11,8	15/88,2	17
Diş Hekimliği	1/8,3	11/91,7	12
İlahiyat	-/-	4/100	4
Mimarlık	-/-	2/100	2
Toplam	221	451	672

Alkol kullananların bölümlere göre dağılımına bakıldığında ise tıp fakültesinden 35, İngiliz dili ve edebiyatı bölümünden 18, elektronik ve haberleşme mühendisliği bölümünden 17, makine mühendisliği bölümünden 14, endüstri mühendisliği bölümünden 14, uluslararası ilişkiler bölümünden 12, mekatronik mühendisliği bölümünden 11, inşaat mühendisliği bölümünden 10, fotoğraf bölümünden 8, otomotiv mühendisliği bölümünden 7, siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümünden 6, İngilizce öğretmenliği bölümünden 6,

rehberlik ve psikolojik danışmalık bölümünden 5, bilgisayar mühendisliği bölümünden 5, iktisat bölümünden 4, ilköğretim matematik öğretmenliği bölümünden 4, türkçe öğretmenliği bölümünden 4, kimya bölümünden 4, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri bölümünden 3, çevre mühendisliği bölümünden 3, ebelik bölümünden 3, hukuk fakültesinden 3, metalurji ve malzeme mühendisliği bölümünden 3, bilişim sistemleri mühendisliği bölümünden 2, enerji sistemleri mühendisliği bölümünden 2, matematik öğretmenliği bölümünden 2, rekreasyon bölümünden 2, sosyal hizmet bölümünden 2, ve beden eğitimi öğretmenliği, biyoloji, biyomedikal mühendisliği, diş hekimliği, elektrik mühendisliği, felsefe, fen bilgisi öğretmenliği, görsel iletişim tasarımı, halkla ilişkiler ve tanıtım, işletme, jeoloji mühendisliği, kimya mühendisliği bölümlerinden ise 1'er katılımcı alkol kullanmaktadır.

Anketimize katılan antrenörlük eğitimi, gazetecilik, harita mühendisliği, hemşirelik, ilahiyat, matematik, mimarlık, okul öncesi öğretmenliği, reklamcılık, spor yöneticiliği ve türk dili ve edebiyatı bölümü öğrencilerinden hiçbirisi ise alkol kullanmadığını belirtmiştir.

Tablo 4.34 : Alkol Kullananların Bölümlere Göre Dağılımı

Bölüm	Alkol kullanıyor musunuz ?		n
	Evet (n/bölüm içi yüzde %)	Hayır (n/bölüm içi yüzde %)	
Tıp	35/23,8	112/76,2	147
İngiliz Dili ve Edebiyatı	18/64,3	10/35,7	28
Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği	17/50	17/50	34
Makine Mühendisliği	14/43,8	18/56,2	32
Endüstri Mühendisliği	14/46,7	16/53,3	30
Uluslararası İlişkiler	12/46,2	14/53,8	26
Mekatronik Mühendisliği	11/36,7	19/63,3	30
İnşaat Mühendisliği	10/45,5	12/55,5	22
Fotoğraf	8/80	2/20	10
Otomotiv Mühendisliği	7/88	1/12	8
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	6/35,3	11/64,7	17
İngilizce Öğretmenliği	6/50	6/50	12
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	5/23,8	16/76,2	21
Bilgisayar Mühendisliği	5/27,8	13/72,2	18
İktisat	4/50	4/50	8
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	4/40	6/60	10
Türkçe Öğretmenliği	4/28,6	10/71,4	14

Kimya	4/36,4	7/63,6	11
Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	3/75	1/25	4
Çevre Mühendisliği	3/33,3	6/66,7	9
Ebelik	3/23,1	10/76,9	13
Hukuk	3/16,7	15/83,3	18
Metalurji ve Malzeme Mühendisliği	3/42,9	4/57,1	7
Bilişim Sistemleri Mühendisliği	2/28,5	5/71,5	7
Enerji Sistemleri Mühendisliği	2/66,7	1/33,3	3
Matematik Öğretmenliği	2/66,7	1/33,3	3
Rekreasyon	2/66,7	1/33,3	3
Sosyal Hizmet	2/33,3	4/66,7	6
Beden Eğitimi Öğretmenliği	1/11,1	8/88,9	9
Biyoloji	1/16,7	5/83,3	6
Biyomedikal Mühendisliği	1/11,1	8/88,9	9
Diş Hekimliği	1/8,3	11/91,7	12
Elektrik Mühendisliği	1/20	4/80	5
Felsefe	1/100	-/-	1
Fen Bilgisi Öğretmenliği	1/100	-/-	1
Görsel İletişim Tasarımı	1/20	4/80	5
Halkla İlişkiler ve Tanıtım	1/33,3	2/66,7	3
İşletme	1/33,3	2/66,7	3
Jeoloji Mühendisliği	1/100	-/-	1
Kimya Mühendisliği	1/50	1/50	2
Toplam	221	451	672

Alkol kullanan öğrencilerin eğitim zaman dilimlerine göre olan dağılımlarına bakıldığında 1. öğretim öğrencilerinin 151'inin (%28), 2. öğretim öğrencilerinin ise 70'inin (%52,6) alkol kullandığı görülmektedir. Yapılan ki-kare testine göre, 2. öğretim öğrencilerinin alkol kullanım oranı, 1. öğretim öğrencilerine göre anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. ($p=0<0,05$)

Tablo 4.35 : Katılımcıların Eğitim Zaman Dilimlerine Göre Alkol Kullanım Durumları

Alkol kullanıyor musunuz ?	Evet	Hayır	Toplam
1. Öğretim	151	388	539
2. Öğretim	70	63	133
Toplam	221	451	672

Katılımcıların 491'i (%73,1) sigara kullanmadığını belirtirken 181'i (%26,9) ise sigara kullandığını belirtmiştir. Bu da sigara kullanımının DSÖ 2010 raporlarında Türkiye için belirtilen sigara kullanım oranına (%30) yakınlık göstermektedir.²⁷

Tablo 4.36 : Öğrencilerin Sigara Kullanım Oranları

Sigara kullanıyor musunuz ?	n	%
1) Evet	181	26,9
2) Hayır	491	73,1
Toplam	672	100

Ayrıca sigara içenlerin 80'i (%43,65) kadın iken 101'i (%56,35) erkektir.

Tablo 4.37 : Öğrencilerin Sigara Kullanım Oranlarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Sigara kullanıyor musunuz ?	Kadın	Erkek	Toplam	%
1) Evet	80	101	181	26,9
2) Hayır	303	188	491	73,1
Toplam	383	289	672	100

Sigara içen 181 katılımcıya dizi izlerken sigara kullanım alışkanlıklarının nasıl değiştiği ile ilgili soru yöneltilmiş ve şu şekilde cevaplar alınmıştır :

Katılımcılardan 34'ü (%18,8) dizi izlerken daha çok sigara içtiğini, 58'i (%32) daha az sigara içtiğini, 68'i (%37,6) sigara içme sayısının değişmediğini ve 21'i (%11,6) ise dizi izlerken içtiği sigara sayısının artış ya da azalışı hakkında fikri olmadığını belirtmiştir

Tablo 4.38 : Sigara İçenlerin Yabancı Dizi İzlerken Sigara İçme Sıklıklarındaki Değişim

Dizi İzlerken İçilen Sigara Sayısı	n	%
1) Artıyor	34	18,78
2) Azalıyor	58	32,05
3) Değişmiyor	68	37,57
4) Fikrim Yok	21	11,6
Toplam	181	100

Sigara içen kişilerin dizi izlerken sigara içme oranlarındaki değişimin cinsiyete göre dağılımına bakıldığında ise; kadınların 8'i (%10) dizi izlerken içtiği sigara sayısının arttığını, 28'i (%35) azaldığını, 44'ü (%55) ise değişmediğini ya da bu konuda bir fikrinin

olmadığını belirtmiştir. Erkeklerin ise 26'sı (%25,75) dizi izlerken içtiği sigara sayısının arttığını, 30'u (%29,7) azaldığını, 45'i (%44,55) ise değişmediğini ya da bu konuda bir fikrinin olmadığını belirtmiştir. Bu sonuçlara göre erkeklerin dizi izlerken içtikleri sigara sayısının arttığı, kadınların ise içtikleri sigara sayılarının azaldığı sonucu istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. ($p=0,022<0,05$)

Tablo 4.39 : Sigara İçenlerin Cinsiyete Göre Yabancı Dizi İzlerken Sigara Kullanımlarındaki Değişimler

Dizi İzlerken İçilen Sigara Sayısı	Kadın	Erkek	Toplam
1) Artıyor	8	26	34
2) Azalıyor	28	30	58
3) Fikrim Yok/Değişmiyor	44	45	89
Toplam	80	101	181

Sigara kullandığını belirten 181 kişiye FNBT testi uygulanmıştır. Kadınların bağımlılık düzeylerine göre olan dağılımlarına baktığımızda ise kadınların 51'i (%63,75) çok az, 11'i (%13,75) az, 7'si (%8,75) orta, 9'u (%11,25) yüksek ve 2'si (%2,5) ise çok yüksek bağımlılık düzeyinde sigara kullanmaktadır. Kadınların FNBT skorlarına göre dağılımlarına bakıldığında ise 0 puan alan 24 kişi, 1 puan alan 14 kişi, 2 puan alan 13 kişi, 3 puan alan 6 kişi, 4 puan alan 5 kişi, 5 puan alan 7 kişi, 6 puan alan 6 kişi, 7 puan alan 3 kişi ve son olarak ise 8 puan alan 2 kişi olduğu görülmektedir. Sigara içen kadınlar arasında FNBT skorlamasından 9 ve 10 puan alan olmamıştır.

Erkeklerin bağımlılık düzeylerine göre olan dağılımlarına baktığımızda ise erkeklerin 56'sı (%55,5) çok az, 18'i (%17,82) az, 7'si (%6,93) orta, 9'u (%8,91) yüksek ve 11'i (%10,89) ise çok yüksek bağımlılık düzeyinde sigara kullanmaktadır. Erkeklerin FNBT skorlarına göre dağılımlarına bakıldığında ise 0 puan alan 30 kişi, 1 puan alan 17 kişi, 2 puan alan 9 kişi, 3 puan alan 5 kişi, 4 puan alan 13 kişi, 5 puan alan 7 kişi, 6 puan alan 5 kişi, 7 puan alan 4 kişi, 8 puan alan 7 kişi, 9 puan alan 3 kişi ve son olarak ise 10 puan alan 1 kişi olduğu görülmektedir.

Toplamda ise tüm katılımcıların 54'ü (%29,83) 0 puan, 31'i (%17,12) 1 puan, 22'si (%12,16) 2 puan, 11'i (%6,08) 3 puan, 18'i (%9,94) 4 puan, 14'ü (%7,74) 5 puan, 11'i (%6,08) 6 puan, 7'si (%3,87) 7 puan, 9'u (%4,97) 8 puan, 3'ü (%1,66) 9 puan ve son olarak ise 1'i (%0,55) 10 puan almıştır. Toplamda ise katılımcıların 107'si (%59,11) kişi çok az, 29'u (%16,02) az, 14'ü (%7,74) orta, 18'i (%9,95) yüksek ve 13'ü (%7,18) ise çok yüksek düzeyde sigara bağımlılığı göstermektedir.

Tablo 4.40 : Kadınların FNBT Skorlarına Göre Bağımlılık Düzeyleri ve Dağılımları

FNBT Skoru	Bağımlılık Düzeyi	n	%	Toplam n/%
0	Çok Az Bağımlılık	24	30	
1	Çok Az Bağımlılık	14	17,5	
2	Çok Az Bağımlılık	13	16,25	
				51/63,75
3	Az Bağımlılık	6	7,5	
4	Az Bağımlılık	5	6,25	
				11/13,75
5	Orta Bağımlılık	7	8,75	
				7/8,75
6	Yüksek Bağımlılık	6	7,5	
7	Yüksek Bağımlılık	3	3,75	
				9/11,25
8	Çok Yüksek Bağımlılık	2	2,5	
9	Çok Yüksek Bağımlılık	-	-	
10	Çok Yüksek Bağımlılık	-	-	
				2/2,5
Toplam		80	100	80/100

Tablo 4.41 : Erkeklerin FNBT Skorlarına Göre Bağımlılık Düzeyleri ve Dağılımları

FNBT Skoru	Bağımlılık Düzeyi	n	%	Toplam n/%
0	Çok Az Bağımlılık	30	29,7	
1	Çok Az Bağımlılık	17	16,83	
2	Çok Az Bağımlılık	9	8,91	
				56/55,5
3	Az Bağımlılık	5	4,95	
4	Az Bağımlılık	13	12,87	
				18/17,82
5	Orta Bağımlılık	7	6,93	
				7/6,93
6	Yüksek Bağımlılık	5	4,95	
7	Yüksek Bağımlılık	4	3,96	
				9/8,91
8	Çok Yüksek Bağımlılık	7	6,93	
9	Çok Yüksek Bağımlılık	3	2,97	
10	Çok Yüksek Bağımlılık	1	0,99	

				11/10,89
Toplam		101	100	101/100

Tablo 4.42 : Tüm Katılımcıların FNBT Skorlarına Göre Bağımlılık Düzeyleri ve Dağılımları

FNBT Skoru	Bağımlılık Düzeyi	Kadın n/%	Erkek n/%	Toplam n/%
0	Çok Az Bağımlılık	24	30	54/29,83
1	Çok Az Bağımlılık	14	17	31/17,12
2	Çok Az Bağımlılık	13	9	22/12,16
		51	56	107/59,11
3	Az Bağımlılık	6	5	11/6,08
4	Az Bağımlılık	5	13	18/9,94
		10	19	29/16,02
5	Orta Bağımlılık	7	7	14/7,74
6	Yüksek Bağımlılık	6	5	11/6,08
7	Yüksek Bağımlılık	3	4	7/3,87
		9	9	18/9,95
8	Çok Yüksek Bağımlılık	2	7	9/4,97
9	Çok Yüksek Bağımlılık	-	3	3/1,66
10	Çok Yüksek Bağımlılık	-	1	1/0,55
		2	11	13/7,18
Toplam		80/44,2	101/55,8	181/100

Sigara kullananların fakültele göre dağılımına bakıldığında ise; diş hekimliği fakültesinden 1 (%0,15), eğitim fakültesinden 17 (%2,53), fen-edebiyat fakültesinden 21 (%3,13), güzel sanatlar fakültesinden 9 (%1,34), hukuk fakültesinden 5 (%0,74), iktisadî ve idarî bilimler fakültesinden 21 (%3,123), ilahiyat fakültesinden 1 (%0,15), iletişim fakültesinden 3 (%0,45), mühendislik fakültesinden 59 (%8,78), sağlık bilimleri fakültesinden 5 (%0,74), spor bilimleri fakültesinden 5 (%0,74), teknoloji fakültesinden 10 (%1,49) ve son olarak ise tıp fakültesinden 23 (%3,42) öğrencinin sigara kullandığı görülmektedir.

Tablo 4.43 : Sigara Kullananların Fakülterele Göre Dağılımı

Fakülte	n	Toplam Öğrenci	%
Diş Hekimliği	1	12	0,15
Eğitim	17	70	2,53
Fen-Edebiyat	21	64	3,13
Güzel Sanatlar	9	10	1,34
Hukuk	5	18	0,74
İİBF	21	58	3,13
İlahiyat	1	4	0,15
İletişim	3	17	0,45
Mimarlık	1	2	0,15
Mühendislik	59	191	8,78
Sağlık Bilimleri	5	31	0,74
Spor Bilimleri	5	21	0,74
Teknoloji	10	27	1,49
Tıp	23	147	3,42
Toplam	181	672	26,9

Sigara kullandığını belirtenlerin kendi aralarındaki fakültesel dağılımına bakıldığında ise; diş hekimliği fakültesinden 1 (%0,55), eğitim fakültesinden 17 (%9,39), fen-edebiyat fakültesinden 21 (%11,6), güzel sanatlar fakültesinden 9 (%4,97), hukuk fakültesinden 5 (%2,76), iktisadî ve idarî bilimler fakültesinden 21 (%11,6), ilahiyat fakültesinden 1 (%0,55), iletişim fakültesinden 3 (%1,65), mühendislik fakültesinden 59 (%32,6), sağlık bilimleri fakültesinden 5 (%2,76), spor bilimleri fakültesinden 5 (%2,76), teknoloji fakültesinden 10 (%5,52) ve son olarak ise tıp fakültesinden 23 (%12,7) öğrencinin sigara kullandığı görülmektedir.

Tablo 4.44 : Sigara Kullandığını Belirtenlerin Kendi Aralarındaki Fakültesel Dağılımı

Fakülte	Sigara Kullananlar	Sigara Kullananlar Arasındaki Oran (%)
Diş Hekimliği	1	0,55
Eğitim	17	9,39
Fen-Edebiyat	21	11,6
Güzel Sanatlar	9	4,97
Hukuk	5	2,76
İİBF	21	11,6

İlahiyat	1	0,55
İletişim	3	1,66
Mimarlık	1	0,55
Mühendislik	59	32,6
Sağlık Bilimleri	5	2,76
Spor Bilimleri	5	2,76
Teknoloji	10	5,53
Tıp	23	12,7
Toplam	181	100

Ayrıca sigara kullananların kendi fakülteleri içindeki oranlara baktığımızda ise mühendislik fakültesindekilerin 59'u (30,9), tıp fakültesindekilerin 23'ü (%15,6), iktisadî ve idarî bilimler fakültesindekilerin 21'i (%36,2), fen-edebiyat fakültesindekilerin 21'i (%32,8), eğitim fakültesindekilerin 17'si (%24,3), teknoloji fakültesindekilerin 10'u (%37), güzel sanatlar fakültesindekilerin 9'u (%90), sağlık bilimleri fakültesindekilerin 5'i (%16,1), hukuk fakültesindekilerin 5'i (%27,8), spor bilimleri fakültesindekilerin 5'i (%23,8), iletişim fakültesindekilerin 3'ü (%17,7), diş hekimliği fakültesindekilerin 1'i (%8,3), ilahiyat fakültesindekilerin 1'i (%25) ve son olarak ise mimarlık fakültesindekilerin 1'i (%50) sigara kullanmaktadır.

Tablo 4.45 : Sigara İçme Sıklıklarının Fakültelere Göre Dağılımı

Bölüm	Sigara kullanıyor musunuz ?		n
	Evet (n/fakülte içi yüzde %)	Hayır (n/fakülte içi yüzde %)	
Mühendislik	59/30,9	132/69,1	191
Tıp	23/15,6	124/84,4	147
İktisadî ve İdarî Bilimler	21/36,2	37/63,8	58
Fen-Edebiyat	21/32,8	43/67,2	64
Eğitim	17/24,3	53/75,7	70
Teknoloji	10/37	17/63	27
Güzel Sanatlar	9/90	1/10	10
Sağlık Bilimleri	5/16,1	26/83,9	31
Hukuk	5/27,8	13/72,2	18
Spor Bilimleri	5/23,8	16/76,2	21
İletişim	3/17,7	14/82,3	17
Diş Hekimliği	1/8,3	11/91,7	12

İlahiyat	1/25	3/75	4
Mimarlık	1/50	1/50	2
Toplam	181	491	672

Sigara kullananların bölümlere göre dağılımına bakıldığında ise tıp fakültesinden 23, İngiliz dili ve edebiyatı bölümünden 16, elektronik ve haberleşme mühendisliği bölümünden 10, mekatronik mühendisliği bölümünden 10, fotoğraf bölümünden 9, makine mühendisliği bölümünden 7, siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümünden 7, endüstri mühendisliği bölümünden 6, otomotiv mühendisliği bölümünden 6, hukuk fakültesinden 5, inşaat mühendisliği bölümünden 5, bilgisayar mühendisliği bölümünden 4, çevre mühendisliği bölümünden 4, ilköğretim matematik öğretmenliği bölümünden 4, İngilizce öğretmenliği bölümünden 4, kimya bölümünden 3, metalurji ve malzeme mühendisliği bölümünden 3, rehberlik ve psikolojik danışmanlık bölümünden 3, Türkçe öğretmenliği bölümünden 3, antrenörlük eğitimi bölümünden 2, beden eğitimi öğretmenliği bölümünden 2, biyomedikal mühendisliği bölümünden 2, ebelik bölümünden 2, elektrik mühendisliği bölümünden 2, enerji sistemleri mühendisliği bölümünden 2, hemşirelik bölümünden 2, matematik öğretmenliği bölümünden 2 ve diş hekimliği, felsefe, fen bilgisi öğretmenliği, gazetecilik, halkla ilişkiler ve tanıtım, ilahiyat, işletme, iktisat, jeoloji mühendisliği, kimya mühendisliği, matematik, mimarlık, radyo televizyon ve sinema, sosyal hizmet ve spor yöneticiliği bölümlerinden ise 1'er katılımcı sigara kullandığını belirtmiştir.

Anketimize katılan bilişim sistemleri mühendisliği, biyoloji, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, görsel iletişim tasarımı, harita mühendisliği, okul öncesi öğretmenliği, reklamcılık, rekreasyon ve Türk dili ve edebiyatı bölümü öğrencilerinden hiçbirisi ise sigara kullanmadığını belirtmiştir.

Tablo 4.46 : Sigara Kullananların Bölümlere Göre Dağılımı

Bölüm	Sigara kullanıyor musunuz ?		n
	Evet (n/bölüm içi yüzde %)	Hayır (n/bölüm içi yüzde %)	
Tıp	23/15,7	124/84,3	147
İngiliz Dili ve Edebiyatı	16/57,1	12/42,9	28
Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği	16/47	18/53	34
Uluslararası İlişkiler	12/46,2	14/53,8	26
Mekatronik Mühendisliği	10/33,3	20/66,7	30
Fotoğraf	9/90	1/10	10
Makine Mühendisliği	7/21,88	25/78,12	32

Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi	7/41,2	10/58,8	17
Endüstri Mühendisliği	6/20	24/80	30
Otomotiv Mühendisliği	6/75	2/25	8
Hukuk	5/27,8	13/72,2	18
İnşaat Mühendisliği	5/22,7	17/77,3	22
Bilgisayar Mühendisliği	4/22,2	14/77,8	18
Çevre Mühendisliği	4/44,4	5/55,6	9
İlköğretim Matematik Öğretmenliği	4/40	6/60	10
İngilizce Öğretmenliği	4/33,3	8/66,7	12
Kimya	3/27,3	8/72,7	11
Metalurji ve Malzeme Mühendisliği	3/42,9	4/57,1	7
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	3/14,3	18/85,7	21
Türkçe Öğretmenliği	3/21,4	11/78,6	14
Antrenörlük Eğitimi	2/33,3	4/66,7	6
Beden Eğitimi Öğretmenliği	2/22,2	7/77,8	9
Biyomedikal Mühendisliği	2/22,2	7/77,8	9
Ebelik	2/15,4	11/84,6	13
Elektrik Mühendisliği	2/40	3/60	5
Enerji Sistemleri Mühendisliği	2/66,7	1/33,3	3
Hemşirelik	2/16,7	10/83,3	12
Matematik Öğretmenliği	2/66,7	1/33,3	3
Diş Hekimliği	1/8,3	11/91,7	12
Felsefe	1/100	-/-	1
Fen Bilgisi Öğretmenliği	1/100	-/-	1
Gazetecilik	1/50	1/50	2
Halkla İlişkiler ve Tanıtım	1/33,3	2/66,7	3
İktisat	1/12,5	7/87,5	8
İlahiyat	1/25	3/75	4
İşletme	1/33,3	2/66,7	3
Jeoloji Mühendisliği	1/100	-/-	1
Kimya Mühendisliği	1/50	1/50	2
Matematik	1/6,7	14/93,3	15
Mimarlık	1/50	1/50	2
Radyo Televizyon ve Sinema	1/16,7	5/83,3	6
Sosyal Hizmet	1/16,7	5/83,3	6
Spor Yöneticiliği	1/33,3	2/66,7	3
Toplam	181	491	672

Sigara kullanan öğrencilerin eğitim zaman dilimlerine göre olan dağılımlarına bakıldığında 1. öğretim öğrencilerinin 122'sinin (%22,6), 2. öğretim öğrencilerinin ise 59'unun (%44,4) sigara kullandığı görülmektedir. Bu fark t-testine göre anlamlı bulunmuştur. ($p=0<0,05$)

Tablo 4.47 : Katılımcıların Eğitim Zaman Dilimlerine Göre Sigara Kullanım Durumları

Sigara kullanıyor musunuz ?	Evet	Hayır	Toplam
1. Öğretim	122	417	539
2. Öğretim	59	74	133
Toplam	181	491	672

Katılımcılara kişilik özelliklerini anlama amaçlı olarak Eysenck kişilik anketinin türkçeye çevrilmiş olan kısaltılmış ve gözden geçirilmiş formu uygulanmıştır. Verilen cevaplar neticesinde tüm katılımcılar arasında dışa dönük kişilik özelliğinde en düşük puan 0, en yüksek puan 6 olarak bulunmuş, ortalama puan 2,8437 ve standart sapma (ss) ise 1,20146 ise olarak gerçekleşmiştir. Nörotik kişilik özelliğinde en düşük puan 0, en yüksek puan 6 olarak bulunmuş, ortalama puan 3,3289 ve ss 1,79763 olarak gerçekleşmiştir. Psikotik kişilik özelliğinde en düşük puan 0, en yüksek puan 5 olarak bulunmuş, ortalama puan ise 2,1860 ve ss 0,89522 olarak gerçekleşmiştir. Son olarak ise yalan kişilik özelliği puanlarına baktığımızda ise en düşük puan 0, en yüksek puan 6 olarak gerçekleşmiş, ortalama puan 2,3616 ve ss ise 1,44194 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4.48 : Tüm Katılımcıların Kişilik Özelliklerine Göre Ortalama Puanlar ve Standart Sapmalar

Kişilik Özellikleri	n	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	Standart Sapma
Dışa Dönüklük	672	0	6	2,8437	1,20146
Nörotisizm	672	0	6	3,3289	1,79763
Psikotisizm	672	0	5	2,1860	0,89522
Yalan	672	0	6	2,3616	1,44194

Katılımcıların cinsiyete göre olan kişilik anketi puanlarının dağılımına bakıldığında ise verilen cevaplar neticesinde kadınlar arasında dışa dönük kişilik özelliğinde en düşük puan 0, en yüksek puan 6 olarak bulunmuş, ortalama puan 2,8407 ve standart sapma (ss) ise 1,20349 olarak gerçekleşmiştir. Nörotik kişilik özelliğinde en düşük puan 0, en yüksek puan 6 olarak bulunmuş, ortalama puan 3,4543 ve ss 1,78486 olarak gerçekleşmiştir.

Psikotik kişilik özelliğinde en düşük puan 0, en yüksek puan 5 olarak bulunmuş, ortalama puan ise 2,1123 ve ss 0,90689 olarak gerçekleşmiştir. Son olarak ise yalan kişilik özelliği puanlarına baktığımızda en düşük puan 0, en yüksek puan 6 olarak gerçekleşmiş, ortalama puan 2,0914 ve ss ise 1,37841 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4.49 : Kadınların Kişilik Özelliklerine Göre Ortalama Puanlar ve Standart Sapmalar

Kişilik Özellikleri	n	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	Standart Sapma
Dışa Dönüklük	383	0	6	2,8407	1,20349
Nörotisizm	383	0	6	3,4543	1,78486
Psikotisizm	383	0	5	2,1123	0,90689
Yalan	383	0	6	2,0914	1,37841

Kişilik anketi puanlarının erkekler arasındaki dağılımına bakıldığında ise verilen cevaplar neticesinde dışa dönük kişilik özelliğinde en düşük puan 0, en yüksek puan 6 olarak bulunmuş, ortalama puan 2,8478 ve standart sapma (ss) ise 1,20084 olarak gerçekleşmiştir. Nörotik kişilik özelliğinde en düşük puan 0, en yüksek puan 6 olarak bulunmuş, ortalama puan 3,1626 ve ss 1,80408 olarak gerçekleşmiştir. Psikotik kişilik özelliğinde en düşük puan 0, en yüksek puan 5 olarak bulunmuş, ortalama puan ise 2,2837 ve ss 0,87149 olarak gerçekleşmiştir. Son olarak ise yalan kişilik özelliği puanlarına baktığımızda en düşük puan 0, en yüksek puan 6 olarak gerçekleşmiş, ortalama puan 2,7197 ve ss ise 1,44854 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 4.50 : Erkeklerin Kişilik Özelliklerine Göre Ortalama Puanlar ve Standart Sapmalar

Kişilik Özellikleri	n	En Düşük	En Yüksek	Ortalama	Standart Sapma
Dışa Dönüklük	289	0	6	2,8478	1,20084
Nörotisizm	289	0	6	3,1626	1,80408
Psikotisizm	289	0	5	2,2837	0,87149
Yalan	289	0	6	2,7197	1,44854

Fakülterele ve bölümlere göre kişilik özelliklerini ANOVA testi ile kıyasladığımızda ise kişilik özellikleri bakımından fakülte ya da bölümlere göre anlamlı bir fark bulunamamıştır. ($p > 0,05$)

Cinsiyete göre kişilik özelliklerini t-testi ile karşılaştırdığımızda yalan alt ölçeğinde erkeklerde anlamlı bir fark saptanmıştır. ($p = 0 < 0,05$)

Tablo 4.51 : Cinsiyete Göre Kişilik Özellikleri Testinden Alınan Puanların**Karşılaştırılması**

Kişilik Özelliği	Cinsiyet	n	Ortalama	Standart Sapma	p
Dışa Dönüklük	Kadın	383	2,8407	1,20349	0,940
	Erkek	289	2,8478	1,20084	
Nörotisizm	Kadın	383	3,4543	1,78486	0,370
	Erkek	289	3,1626	1,80408	
Psikotisizm	Kadın	383	2,1123	0,90689	0,140
	Erkek	289	2,2837	0,87149	
Yalan	Kadın	383	2,0914	1,37841	0,000
	Erkek	289	2,7197	1,44854	

Öğrencilerin eğitim zaman dilimlerine göre olan kişilik özellikleri puanları t-testi ile kıyaslandığında 1.öğretim öğrencilerinde dışa dönüklük puanı 2. öğretim öğrencilerine göre anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. ($p=0,04<0,05$)

Tablo 4.52 : Eğitim Zaman Dilimine Göre Kişilik Özellikleri Testinden Alınan Puanların Karşılaştırılması

Kişilik Özelliği	Eğitim Zamanı	n	Ortalama	Standart Sapma	p
Dışa Dönüklük	1. Öğretim	539	2,9091	1,19676	0,04
	2.Öğretim	133	2,5789	1,18839	
Nörotisizm	1. Öğretim	539	3,3080	1,80091	0,545
	2.Öğretim	133	3,4135	1,78855	
Psikotisizm	1. Öğretim	539	2,1429	0,87084	0,12
	2.Öğretim	133	2,3609	0,97186	
Yalan	1. Öğretim	539	2,2894	1,42394	0,09
	2.Öğretim	133	2,6541	1,48245	

Psikiyatrik tanısı olanların ve olmayanların kişilik özellikleri testinden aldıkları puanlar t-testi ile karşılaştırıldığında, psikiyatrik tanısı olanların psikotisizm ve nörotisizm puanlarının anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. ($p=0<0,05$)

Ancak psikiyatrik bir tanısı olup ilaç kullanan ve kullanmayan grup arasında ise kişilik özellikleri bakımından anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 4.53 : Psikiyatrik Tanı Durumuna Göre Kişilik Özellikleri Testinden Alınan Puanların Karşılaştırılması

Kişilik Özelliği	Psikiyatrik Tanı	n	Ortalama	Standart Sapma	p
Dışa Dönüklük	Var	35	3,0286	1,27154	0,350
	Yok	637	2,8336	1,19772	
Nörotisizm	Var	35	4,7714	1,83248	0,000
	Yok	637	3,2496	1,76323	
Psikotisizm	Var	35	2,7714	1,16533	0,000
	Yok	637	2,1538	0,86777	
Yalan	Var	35	2,6286	1,45695	0,261
	Yok	637	2,3469	1,44083	

Dizi izlerken fazla vakit harcadığını düşünen kişilerin, kişilik testinin nörotisizm alt ölçeğinden almış oldukları puanları, fazla zaman harcadığını düşünmediğini belirten kişilere göre ANOVA testi ile yapılan analizde anlamlı olarak yüksek bulunmuştur. ($p=0,02<0,05$)

Tablo 4.54 : Yabancı Dizi İzlerken Harcanan Zaman Düşüncesine Göre Kişilik Özellikleri Testinden Alınan Puanların Karşılaştırılması

Kişilik Özelliği	Psikiyatrik Tanı	n	Ortalama	Standart Sapma	p
Dışa Dönüklük	Evet	122	2,9508	1,21867	0,203
	Bazen	294	2,8878	1,21044	
	Hayır	256	2,7422	1,17987	
	Toplam	672	2,8438	1,20146	
Nörotisizm	Evet	122	3,7131	1,76035	0,002
	Bazen	294	3,4150	1,82827	
	Hayır	256	3,0469	1,74158	
	Toplam	672	3,3289	1,79763	
Psikotisizm	Evet	122	2,2869	0,94894	0,271
	Bazen	294	2,1939	0,84649	
	Hayır	256	2,1289	0,92195	
	Toplam	672	2,1860	0,89522	
Yalan	Evet	122	2,1721	1,35264	0,124
	Bazen	294	2,4762	1,43260	
	Hayır	256	2,3203	1,48685	
	Toplam	672	2,3616	1,44194	

Dizi izleme bağımlısı olduğunu düşünenlerin kişilik testindeki psikotizm alt ölçeğinden aldıkları puanlar t-testi sonucuna göre, bağımlı olmadığını düşünen kişilere göre anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur. ($p=0,03<0,05$)

Tablo 4.55 : Yabancı Dizi İzleme Bağımlısı Olduğu Düşüncesine Göre Kişilik Özellikleri Testinden Alınan Puanların Karşılaştırılması

Kişilik Özelliği	Dizi İzleme Bağımlılığı Düşüncesi	n	Ortalama	Standart Sapma	p
Dışa Dönüklük	Evet	89	2,8764	1,25064	0,783
	Hayır	583	2,8388	1,19481	
Nörotizm	Evet	89	3,5056	1,90170	0,320
	Hayır	583	3,3019	1,78138	
Psikotizm	Evet	89	2,4494	0,97714	0,03
	Hayır	583	2,1458	0,87599	
Yalan	Evet	89	2,7528	1,43242	0,06
	Hayır	583	2,3019	1,43524	

Dizi izleme sıklığına göre ANOVA testi ile yapılan yapılan kişilik anketinden alınan puanların karşılaştırılmasında, her gün dizi izleyen grubun psikotizm alt ölçeğinden aldığı puanların diğer gruplara göre anlamlı olarak daha yüksek bulunduğu ortaya çıkmıştır. ($p=0<0,05$)

Tablo 4.56: Yabancı Dizi İzleme Sıklığına Göre Kişilik Özellikleri Testinden Alınan Puanların Karşılaştırılması

Kişilik Özelliği	Dizi İzleme Sıklığı	n	Ortalama	Standart Sapma	p
Dışa Dönüklük	Haftada birden fazla	222	2,7883	1,19775	0,396
	Haftada bir	113	2,8673	1,16116	
	Yılda birkaç kez	95	2,8947	1,15292	
	Her gün	80	3,0000	1,20127	
	Ayda birden fazla	66	2,6212	1,30990	
	Ayda bir	56	2,7857	1,33095	
	Tatil zamanlarında	40	3,1000	1,05733	
	Toplam	672	2,8438	1,20146	
Nörotizm	Haftada birden fazla	222	3,2613	1,81852	0,304
	Haftada bir	113	3,1770	1,81870	
	Yılda birkaç kez	95	3,4316	1,86029	
	Her gün	80	3,2375	1,80887	

	Ayda birden fazla	66	3,8030	1,62878	
	Ayda bir	56	3,4643	1,71585	
	Tatil zamanlarında	40	3,1000	1,79458	
	Toplam	672	3,3289	1,79763	
Psikotisizm	Haftada birden fazla	222	2,1712	0,89112	0,000
	Haftada bir	113	2,0708	0,85269	
	Yılda birkaç kez	95	2,0316	0,86851	
	Her gün	80	2,6125	0,98718	
	Ayda birden fazla	66	2,0758	0,84691	
	Ayda bir	56	2,2857	0,84669	
	Tatil zamanlarında	40	2,1500	0,83359	
	Toplam	672	2,1860	0,89522	
Yalan	Haftada birden fazla	222	2,5315	1,45098	0,135
	Haftada bir	113	2,2301	1,38234	
	Yılda birkaç kez	95	2,2000	1,41120	
	Her gün	80	2,5375	1,48361	
	Ayda birden fazla	66	2,1212	1,33030	
	Ayda bir	56	2,4464	1,54825	
	Tatil zamanlarında	40	2,1000	1,49872	
	Toplam	672	2,3616	1,44194	

Dizi izlerken işleri aksayan ve aksamayan grupların kişilik testinden aldıkları puanlar ANOVA testi ile kıyaslandığında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Alkol kullananların kişilik özellikleri puanlarına baktığımızda psikotisizm ve yalan alt boyut ölçeklerinden aldıkları puanların alkol kullanmayanlara göre olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4.57 : Alkol Kullananların Kişilik Özellikleri Testinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Kişilik Özelliği	Alkol Kullanımı	n	Ortalama	Standart Sapma	p
Dışa Dönüklük	Evet	221	2,9729	1,21325	0,051
	Hayır	451	2,7805	1,19189	
Nörotisizm	Evet	221	3,3665	1,82820	0,704
	Hayır	451	3,3104	1,78422	
Psikotisizm	Evet	221	2,4842	0,97978	0,000
	Hayır	451	2,0399	0,81279	
Yalan	Evet	221	2,7421	1,55549	0,000
	Hayır	451	2,1752	1,34591	

Sigara kullananların kişilik özellikleri puanlarına baktığımızda ise nörotisizm, psikotisizm ve yalan alt boyut ölçeklerinden aldıkları puanların sigara kullanmayanlara göre anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4.58 : Sigara Kullananların Kişilik Özellikleri Testinden Aldıkları Puanların Karşılaştırılması

Kişilik Özelliği	Sigara Kullanımı	n	Ortalama	Standart Sapma	p
Dışa Dönüklük	Evet	181	2,9945	1,15228	0,048
	Hayır	491	2,7882	1,21552	
Nörotisizm	Evet	181	3,7680	1,74524	0,000
	Hayır	491	3,1670	1,79131	
Psikotisizm	Evet	181	2,3646	1,01635	0,002
	Hayır	491	2,1202	0,83777	
Yalan	Evet	181	2,6354	1,43746	0,003
	Hayır	491	2,2607	1,43188	

5. TARTIŞMA

Televizyon izlemek, dünyadaki en baskın boş zaman etkinliklerinden biridir. Televizyon dizileri izlemek, çevrimiçi dizilerin ortaya çıkmasıyla beraber yeni bir altın çağa adım atmış durumdadır.³ Yapılan bazı çalışmalarda iş dışında geçirilen vakitlerde video ve film izleme aktivitesinin; gündelik haberlere erişme, sosyal ağları kullanma, e-postaları kontrol etme/çevrimiçi sohbet etme eyleminin ardından dördüncü sırada geldiği ortaya çıkmıştır.⁹ Film ya da dizi izleyen internet kullanıcısı yetişkinlerin oranı 2 yıl içinde %16'dan %32'ye yükselerek iki katına çıkmıştır.⁷¹ Bu sonuçlara dayanarak dizi izlemenin giderek artan bir seyir izlediği sonucuna varılmaktadır.³

Bu tartışmanın amacı, günümüzde giderek artan yabancı dizi izleme eylemiyle alakalı olarak Kocaeli Üniversitesi öğrencileri arasındaki yabancı dizi izleme süreçlerini ve eğilimlerini, öğrencilerin sigara-alkol kullanımları ve sigara bağımlılığı düzeyleri ölçümleri ile bunların öğrencilerin kişilik özellikleriyle ilişkisinin incelenmesidir. Araştırmamızın bu bölümünde, cevap aranan araştırma sorularına yönelik yapılan analizler neticesinde ortaya çıkan bulgular tartışılmaktadır.

5.1. Öğrencilerin Yabancı Dizi Tercihleri ve Eğilimleri ile İlgili Tartışma

Öğrencilerin kişilik özellikleri puanlarını t-testi ile kıyasladığımızda erkeklerin yalan alt boyut puanlarının kadınlardan anlamlı olarak daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Halbuki EKA-GGK'nin Türkiye'de yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışması neticesinde kadınların yalan alt boyut puanlarının daha yüksek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.²

Bizim çalışmamızda erkeklerin yalan alt boyut puanının daha yüksek çıkma nedeninin, katılımcı erkeklerin kendilerini olduklarından farklı gösterme ya da bazı özelliklerini gizleme çabası içinde olmalarından kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin en sevdikleri dizi türlerinde sırasıyla bilim kurgu, aksiyon/macera ve komedi türlerinin önde geldiği görülmektedir. Sevilen dizi türlerinin fakültesel dağılımına bakıldığında ise yine bu 3 dizi türünün hemen hemen her fakültedeki tercih edilme sıklığında ilk 3 sırada olduğu görülmektedir. Özellikle bilim kurgu türünün tercihlerdeki üstünlüğü dikkat çekmektedir. Bilim kurgu türünün dizi tercihlerinde eskeriyetle ilk sırada yer alıyor olması belki de bir bilim üretim merkezi olan/olması gereken kurumlar olan üniversitelerde okuyan öğrencilerin bilim kurguya olan meylini bir nebze de olsa açıklayabilmektedir.

Çalışmaya katılan öğrencilerin en sevdiği dizilere bakıldığında ise sherlock, la casa de papel, game of thrones, black mirror, breaking bad, how i met your mother, prison break, the walking dead, doctor who, shameless, friends, dexter gibi kült yapımların ön planda olduğu görülmektedir.

Dizi tercihlerinin neye göre belirlendiğine baktığımızda ise dizi türünün bu konudaki en önemli parametre olduğu, türler içinde ise bilim kurgu kategorisinin baskınlığını, türden sonraki dizi tercih nedenini ise sırasıyla çevreden alınan dizi tavsiyesi ve dizinin popüleritesinin takip ettiğini görmekteyiz. Dolayısıyla dizi izlemek için aslolanın dizinin türü olduğu çıkarımına ulaşırken, çevredeki kişilerin önerilerine ve beğenilerine güvenerek de tercihlerin yönlendirilebildiği görülmektedir.

Dizilere nasıl ulaşıyor diye sorgulandığında ise katılımcıların çok büyük bir kesiminin dizilere ulaşırken internet üzerindeki ücretsiz dizi izleme sitelerini tercih ettiğini görmekteyiz. Katılımcılar, bunu takip eden dizi izleme yolu olarak ise ücretli platformları tercih ettiklerini belirtmişlerdir. Bu sonuca bakarak katılımcıların yabancı dizi izlemek için büyük bir oranda ücretsiz ve bir çoğu telif hakkı gözetmeyen dizi izleme ve dosya paylaşım sitelerini kullandıkları sonucuna ulaşmaktayız. Ücretli platformlar aracılığı ile dizi izleyen kesimin ise tüm katılımcıların üçte birinden daha az olduğu görülmektedir. Bunun nedeni olarak ise ücretli platformların ücret yüksekliği yahut ücretsiz sitelere ulaşımın sadece bir tık ötede olmasının vermiş olduğu kolaylık ve çoğu zaman bu sitelerin üyelik oluşturma ya da herhangi farklı bir kayıt şekli istememeleri gibi zaman alıcı prosedürleri es geçmesi de düşünülebilir ancak bu konu ile ilgili olarak çalışmamızda bir sorgulama yapılmadığı için farklı araştırmalara ihtiyaç duyulduğundan ötürü çıkarımımız bu noktada sadece tahmin aşamasında kalmaktadır.

Niçin dizi izlenildiği konusu irdelendiğinde ise katılımcıların yarısından fazlasının bu konudaki en önemli nedeninin yabancı dillerini geliştirmek olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu durum da aslında üniversite öğrencilerinin yabancı dizi izleme işini eğlence amaçlı bir aktivite olarak gerçekleştirmelerinin dışında, eğitimlerine ve kişisel gelişimlerine katkı sağlayabilecek yollardan biri olarak gördüklerine de yorulabilir. Diğer nedenlere bakıldığında ise dizilerin hayata bakış açılarına katkıda bulunacağını düşünmeleri, ülkemizdeki yapımların yetersizliği ve vakit geçirme amaçlı olarak dizi izliyor olmaları ön plana çıkmaktadır. Dolayısıyla aslında dışarıdan bakıldığında dizi izleme eylemi salt bir boş vakit geçirme aracı olarak görülebiliyorsa da bu noktada aslında kişisel bir amaca hizmet ettiği sonucuna da ulaşabilmek mümkündür.

Dizi izleme etkinliğinin kişilerin hayatında ne denli yer tuttuğu sorusu aklımıza gelmiş ve bu da çalışmamızda sorgulanmıştır. Katılımcıların her ne kadar azınlığını oluşturuyor

olsa da bu azınlıktaki öğrencilerin gerek bir amaç uğruna, gerek vakit geçirme amaçlı olarak gerekse patolojik düzeydeki bir dizi izleme güdüsünden ötürü her gün dizi izlediklerini düşünebiliriz. Dizi izleme sıklığına göre kişilik özelliklerini irdelediğimizde ise her gün dizi izleyen grubun psikotizm puanının daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bu da aslında bize her gün dizi izliyor olmanın patolojik bir duruma yol açabileceği ya da patolojik psikiyatrik bir durumun neticesinde oluşabileceğini düşündürmektedir.

Öğrencilerin dizi izleme saatlerine baktığımızda ise yoğunluğunun dizi izlemek için özel bir zaman dilimi gözetmediği ortaya çıkmakla birlikte bir kısmının dizi izlemek için özellikle tercih ettiği bir zaman dilimi olduğu görülmektedir. Dizileri belli bir saat aralığında izlediğini belirten kişilerden 1. öğretim öğrencisi olanlar dizileri daha çok 18.00-00.00 saatleri arasında izlerken, 2. öğretim öğrencilerinin yoğunluğu ise daha ziyade 00.00-08.00 saatleri aralığında seyrettiğini belirterek dolaylı olarak dizi izleme zamanlarının ders çıkışlarından sonraki zamanlarda olduğu sonucunu bize vermiştir ki bu da tahmin edilebilir bir sonuç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kişilerin yarıya yakını ise gece yarısından sonra (00.00-08.00) dizi izlemeyi tercih etmektedir. Bu durumun da doğal uyku döngüsüne karşıt hareket edildiği için öğrencilerde uyku sorunlarına ya da gündüz saatlerinde işlevsellik kaybına yol açabileceği düşünülebilir.

Dizi izlemek için harcanan zaman irdelendiğinde ise öğrencilerin yoğunluğunun, dizi izledikleri günlerde dizi izlemeye 2 saatten daha fazla zaman harcadığı ve az bir kesiminin ise dizi izlemek için çok fazla veya patolojik olarak nitelendirilebilecek seviyede (4 saatten fazla) vakit harcadığı görülmektedir. Bu sonuç da bize, dizi izleme aktivitesinin adeta bir bağımlılığa dönüşebileceği çıkarımını sağlamaktadır.

Hal böyle iken öğrencilere dizi izlerken fazla zaman harcadıklarını düşünüp düşünmedikleri sorulmuş ve katılımcıların yoğunluğu bazen ya da her zaman cevabı vererek, dizi izlerken fazla zaman harcayabildikleri düşüncesine sahip olduklarını göstermiştir. Ayrıca dizi izlerken çok fazla zaman harcadığını düşünen grubun kişilik testi puanlarına bakıldığında ise nörotizm alt ölçeğinden aldıkları puanların, bu düşünceye sahip olmayan gruba göre anlamlı olarak daha yüksek çıktığı görülmüştür.

Nörotizm boyutunun özelliklerine baktığımızda; korku, üzüntü, kızgınlık, suçluluk gibi negatif duyguları yaşamaya eğilim olarak tarif edilebilir.⁷² Ayrıca nörotizmin kişilerde aşırı tepkiselliğe yol açabildiği ve bu kişilerin genelde kaygılı, gergin, depresif, çekingen, öz saygısı düşük bireyler olabildikleri görülmektedir. Bu kişilik özelliğindeki bireylerin belki de gerginliklerini, kaygılarını bir nebze de olsa yenebilmek adına adeta kendilerini kurgusal bir dünyanın yaşadığı dizi alemine yönelttiği ve bu kişilik özelliklerinden ötürü de bu alemde fazlaca zaman geçirmeyi istedikleri yahut buna ihtiyaç duydukları

düşünülebilir. Nörotik kişilik özelliği puanlarının bu grupta daha yüksek çıkmasını bu şekilde yorumlayabiliriz.

Öğrencilerin az bir kısmı ise kendisini dizi izleme bağımlısı olarak nitelendirmiştir ve yine bu öğrencilerin tamamına yakını ise dizi izlemeyi bırakması gerektiği söylendiğinde sinirlendiğini belirtmiştir. Bu durumu ise kısmen madde bağımlılığındaki semptomlara benzetebiliriz. Tıpkı sigara bağımlısı olan bir kişinin sigara içmediği zaman, sigara istediği bir kişi ona sigara vermediği zaman ve artık sigarayı bırakması gerektiği söylenince öfkelenmesinde olduğu gibi. Bu grubun kişilik testi puanlarına bakıldığında ise kişilik testinin psikotizm alt ölçeğinden aldıkları puanların, bağımlı olduklarını düşünmeyen gruba göre anlamlı olarak yüksek çıktığı görülmektedir. Psikotizm boyutu soğuk, mesafeli, güvensiz, duygusuz, saldırgan, suçluluk duyan, empati yeteneği azalmış ve duyarsız diye nitelendirilebilecek kişiler için kullanılabilir.

Kendisini dizi izleme bağımlısı olarak niteleyen kişilerin psikotizm alt boyutundan aldıkları puanın yüksek çıkmasının aslında bu kişilik yapısındaki bireylerin duygusuz, güvensiz ve duyarsız olmaları gibi özelliklerinden ötürü bağımlılığın unsurlarını kolayca karşılayabilme potansiyeline sahip olmalarından kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Teknoloji ile ilgili bağımlılıkların bazıları herhangi bir hareket gerekmeyen, televizyon izleme gibi pasif bir eylem biçiminde olabileceği gibi, bilgisayar oyunu oynama gibi aktif bir eylem biçiminde de olabilmektedir.⁶⁷ Bu bağlamda yabancı dizi izleme eylemini, bu eylem patolojik bir hal aldığı vakit teknoloji bağımlılığının bir varyantı olarak görebileceğimizi söylemek sanırız pek yanlış olmaz. Teknoloji ile ilişkili bağımlılıkları belirlemek; kullanım sıklığının artması nedeniyle daha önemli hale gelmektedir. Genç yaşlar teknolojik ürünlerin kullanımının en yoğun olduğu dönemken, aynı zamanda teknolojik bağımlılıklara karşı da bir duyarlılık söz konusu olabilir.

Olaylara aile hekimliği perspektifinden bakacak olursak; aile hekimliği disiplininin özellikleri gereği aile hekiminin koruyucu, önleyici, kişi merkezli ve sadece fiziksel sağlığı değil psikolojik ve sosyal sağlığı da gözetilen bir tavır takınması gerekmektedir. Alelade bir davranış gibi görünen yabancı dizi izleme eylemini-hastanın böyle bir durumu anlattığında yahut abartılı bir şekilde bu eylemi gerçekleştiriyor olduğu hekim tarafından anlaşıldığında-henüz kişinin işlevselliğini bozmadan tespit etmek, eğer bozdu ise de kişinin tedavisini ve hasta yönetimini ilgili branşlarla koordineli bir şekilde yürütmek aslında kendisi için bir görev teşkil etmektedir. Ayrıca bu durum sadece kişinin ruh sağlığını değil, fiziksel sağlığını da tehdit eder boyuta gelebilir. Söz gelimi, teknoloji bağımlılıklarına baktığımızda oyun bağımlılığında olduğu gibi bu bağımlılıkların kimisi aktif bir eylem iken tv izleme (konumuz gereği yabancı dizi izleme eylemi) ise nispeten pasif bir

eylemdir. Aslında konumuzun giriş kısmında da belirttiğimiz gibi tv izlemek ve dizi izlemek farklı kavramlardır. Diziler her tür elektronik cihazdan izlenebilirken tv seyretmek ise bir cihaz karşısına geçip ekrana bakmaktan ibarettir. Dolayısıyla aslında tv bağımlılığı ve yabancı dizi izleme bağımlılığı aslında benzer gibi görünse de farklı eylemlerdir. Dolayısıyla yabancı dizi izleme eylemini abartılı bir şekilde gerçekleştiren kişilerin işlevselliğinde bozulma yaşanabilirken ayrıca eylemin doğası gereği kişi sedanter bir yaşam sürer ve bu da kişi de hareket azlığından kaynaklı olarak obeziteden, kan akım yavaşlığına bağlı tromboz-emboli gelişimi gibi çok ciddi ve ölümlü sonuçlanabilecek ciddi sorunlara yol açabilir. Bunlardan ötürü aile hekiminin koruyucu hekimlik ilkesi gereği, hekimin bu konuda dikkatli olması belki de farkında olarak ya da olmayarak yabancı dizi izleme eylemini abartılı şekilde gerçekleştiren kişileri, ciddi sorunlara yol açma potansiyeli olan bu gibi durumlardan korumuş olacak ve aile hekiminin bu kişilerin yaşam kalitesini artırıcı bir etkide bulunabilmesini sağlayacaktır.

Katılımcılarımız arasında psikiyatrik bir tanıya sahip olan bir kesim de mevcuttu. Bu kesimin kişilik testinden aldıkları puanlar, psikiyatrik bir tanıya sahip olmayan kesimin puanlarıyla kıyaslandığında tanısı olan kesimin nörotisizm ve psikotisizm alt boyutlarından aldıkları puanların, diğer gruptan anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmektedir. Dizi izlerken fazla zaman harcadığını düşünen grubun nörotisizm, dizi izleme bağımlısı olduğunu düşünen grubun ise psikotisizm alt boyutlarından aldıkları puanların diğer gruba göre anlamlı olarak yüksek çıktığını tekrar hatırlatalım. Dolayısıyla psikiyatrik bir tanısı olan kişilerle henüz tanısı olmayan ancak dizi izleme eylemini fazla zaman harcayarak gerçekleştiren kişiler arasında kişilik özellikleri bakımından belli boyutlarda benzerlik görülmektedir. Buradan hareketle, henüz psikiyatrik bir tanısı olmayan ve dizi izlerken çok fazla zaman harcayan ya da kendisini dizi izleme bağımlısı olarak tanımlayan kişiler içinde de psikiyatrik bir soruna sahip kişiler olabileceğini söyleyebiliriz. Yani dizi izleme eylemini patolojik bir düzeyde gerçekleştiren kişilerin sorunları sadece dizi izlemeyi çok fazla ya da abartılı bir şekilde gerçekleştirmeleri değil, bu duruma eşlik eden başka bir psikiyatrik tanıya sahip olabilecekleri de olabilir. Ancak buradan acaba psikiyatrik bir tanıdan ötürü mü dizi izleme eylemini bağımlılık düzeyinde gerçekleştirmeye meylediliyor yoksa bağımlılıktan ötürü mü kişide başka bir psikiyatrik tanı oluşuyor sonucuna varamamaktayız.

Psikiyatrik bir tanıya sahip olmak ile kendisini dizi izleme bağımlısı olarak nitelemek arasında direkt olarak anlamlı bir ilişkisi bulunmamıştır. Yani kişide herhangi bir psikiyatrik tanı bulunuyor olması o kişinin dizi izlemeyi bağımlılık haline getireceği anlamını direkt olarak taşımamaktadır. Burada muhtemeldir ki psikiyatrik tanının ne

olduğu da önem taşımaktadır. Ancak böyle olmasına rağmen yukarıda da bahsettiğimiz gerekçelerle yine de fazla zaman harcadığını ve bağımlı olduğunu düşünen kişilerin nörotisizm ve psikotisizm alt boyut puanları anlamlı olarak yüksek çıktığından dolayı bu kişilerin psikiyatrik bir sorun geliştirme ihtimali mevcuttur da diyebiliriz.

Kendisini bağımlı olarak tanımlayan kişilerin bir kısmı ise bu bağımlılıklarından kurtulmak için bir yardım arayışı içine girmiş ve bu kişilerin de yaklaşık yarısı profesyonel yardım arayışı içine girmişken diğer yarısı ise sorununa internet üzerinden araştırma yaparak çözüm bulmaya çalışmıştır. Yani sonuç olarak bir grup öğrenci, her ne kadar azınlıkta bir sayıda olsalar da, hangi yardım arayışı yolunu seçmiş olurlarsa olsunlar, dizi izleme aktivitesini abarttıklarından muzdarip olmuş ve bir şekilde de bu durumdan kurtulmak için yardım arayışı içine girmiştir.

Katılımcıların az bir kısmı dizi izlemeyi planladığında, planladığı dizi izleme süresini nadiren aştığını veya hiçbir zaman planladığı süreyi aşmadığını belirtirken, kalan kısım ise ara sıra, sıklıkla veya her zaman planladığından daha fazla süreyle yabancı dizi izlediğini belirterek dizi izlerken adeta kontrolünü kaybettiği mesajını vermiştir. Yine buna paralel olarak sorulan soruda ise katılımcıların çoğunluğu dizi izleme eyleminin günlük işlerini nadiren aksattığını ya da hiç aksatmadığını belirtirken az bir kısmı ise dizi izlerken işlerinin ara sıra, sıklıkla veya sürekli olarak aksadığını; dizi izleme neticesinde ders çalışmamak, işe-staja gidememek gibi günlük hayata dair işlerini yapamayarak kendilerinde işlevsellik kaybına yol açtığını belirtmiştir. Bu da aslında kimi zaman sadece vakit geçirme amaçlı olarak masumane bir eğlence aracı olarak kullanılan yabancı dizi izleme eyleminin dikkat edilmediğinde basit günlük işlerini aksatma ve işlevsellik kaybından bağımlılık gibi ciddi bir duruma kadar gidebilen bir spektrumdaki sorunlara yol açabileceğini göstermektedir.

Katılımcıların ne sıklıkta farklı bir sosyal aktivite yapmak yerine dizi izlemeyi tercih ettikleri irdelenmiş ve yarıya yakın bir kesim neredeyse hiçbir zaman yapabileceği başka bir sosyal aktivite varken dizi izlemeyi tercih etmediğini belirtmiş; yarıdan biraz fazla bir kesim ise zaman zaman yapabileceği başka bir etkinlik varken dizi izlemeyi bu aktivitelere tercih edebildiğini söylemiştir. Yine az bir kısım ise hemen hemen her zaman dizi izlemek varken başka bir aktivite yapmadığını/yapmak istemediğini belirtmiştir.

Tüm bu sonuçlara bakarak bir yorum yapacak olursak; dizi izlerken çok fazla zaman harcadığını belirtenler, yabancı dizi izleme bağımlısı olduğunu düşünenler, planladığı dizi izleme süresinden hemen her zaman daha fazla dizi izlediğini belirtenler, dizi izlerken günlük işlerinde aksama olanlar ve dizi izlemeyi bırakması gerektiği söylendiğinde sinirlenen gruba bakıldığında %10 ilâ %25 arasında değişen oranda bir kesimin dizilerle,

kendileri için sıkıntı oluşturabilecek düzeyde hasır neşir olduğunu ve bu durumun o kişilerin günlük yaşamlarındaki işlevselliklerini etkilediği söylenebilir. Sonuç olarak ise dikkat edilmediği takdirde dizi izleme eyleminin kalıcı, geri dönüşü zor ve sosyal hayatı etkileyebilecek düzeyde olumsuzluklara kadar yol açabilecek bir yelpazeye sahip olabildiğini görmekteyiz.

Katılımcıların dizi izlemek dışında en sık yaptıkları etkinliklere bakıldığında ise büyük bir kısmının arkadaşları ve ailesiyle vakit geçirmenin en sık yaptıkları etkinlik olduğu görülmekte ve bunu sırasıyla müzik dinlemek, kitap okumak, spor yapmak ve diğer etkinlikler izlemektedir. Dizi izlemek dışında en sık gerçekleştirilen aktivitenin aile ve arkadaşlarla vakit geçirmek şeklinde ortaya çıkmasının nedeni olarak ise farklı şehirlerden üniversite okumak için gelen öğrencilerin sayısının fazla oluşunun; dolayısıyla da o öğrencilerin aileye ve arkadaş çevresine olan özlemlerinin dizi izleme dışında en sık gerçekleştirilen aktivite olmasına dayanak oluşturduğu söylenebilir ancak çalışmamızda bu yönde bir soru sorulmadığı için bu yorum sadece çalışmamızdan elde edilen bir çıkarım ya da yorumdan öteye gidememektedir.

Dizilerin izlendiği dile bakıldığında ise katılımcıların birçoğunun dizileri altyazılı izlediği, kalan kesimin ise orjinal dilinde veya altyazılı olarak her iki şekilde de izlediği görülmektedir. Katılımcıların az bir kısmıysa dizileri orjinal dilinde izlediğini belirtmiştir. Bu durumun katılımcıların dizi izlemelerinin asıl amacı olan yabancı dili geliştirme konusu ile uyumlu olduğu sonucuna varılabilir. Özellikle toplumumuzda yabancı dil bilmenin, konuşmanın ya da anlamının ne denli zayıf olduğu da göz önüne alındığında orjinal dilinde dizi izleyen kesiminin her şeye rağmen yine de ciddi bir oran teşkil ettiği dahi söylenebilir.

Katılımcıların hangi cihazlar aracılığı ile dizi izledikleri incelendiğinde ise bu grubu tv'den izleyenler ve tv dışı cihazlardan izleyenler olarak iki kısma ayırarak olursak çok büyük bir kesimin dizileri tv dışındaki taşınabilir elektronik cihazlar aracılığıyla (laptop, cep telefonu, tablet gibi) izlediği, ufak bir kesimin ise televizyon aracılığıyla izlediği görülmektedir. Bu durumun nedeni olarak ise araştırma yapılan grubun üniversite öğrencisi olması, bir çoğunun kendi şehri dışında bir şehirde okuduğu varsayımından hareketle öğrenci evi, yurt gibi konaklama yerlerinde kalmalarından ötürü televizyona erişimlerinin nispeten kolay olmadığı ve artık günümüzde hemen hemen herkesin ve özellikle de gençlerin akıllı telefon, laptop ve tablet gibi taşınabilir elektronik cihazlara sahip olması dolayısıyla bu platformları tercih etmesi öngörülebilir ve günümüz teknolojisinin geldiği noktanın doğal bir sonucudur da diyebiliriz.

5.2 Öğrencilerin Sigara ve Alkol Kullanım Durumları ve Kişilik Özellikleri ile İlgili

Tartışma

5.2.1 Öğrencilerin Alkol Kullanımları ve Kişilik Özellikleri ile İlgili Tartışma

2010-2016 yıllarında yürütülen ulusal sağlık araştırmaları, 15 yaş ve üzeri nüfusun %10,4-14,9'unun alkollü içecek kullandığını göstermektedir. Ortalama prevalans %12,0 alındığında 7 milyonun üzerinde bir nüfusun alkollü içecek kullandığı tahmin edilmektedir. Toplam tüketilen alkollü içecek miktarı ve araştırmalardan elde edilen kullanım prevalansları hesaba katıldığında ise Türkiye alkol kullanım sıklığının düşük fakat bireysel tüketim miktarının sağlığa zararlı düzeyde olduğu bir ülke görünümü vermektedir. Türkiye'de alkollü içecek kullanımı konusundaki çalışmalar, daha çok öğrenciler ya da acil servis başvuruları üzerinden yapılmış olup, karşılaştırmalı ve derinlemesine araştırmalar hayli yetersiz durumdadır. Alkol kullanım sıklığının ölçüldüğü ulusal araştırmalarda ise, kullanıma başlama ve zararlı kullanım davranışlarında rolü olabilecek birçok faktör ve bunların etkisi ele alınmamıştır. Bu tür verilerin araştırılmayışının muhtemel sebeplerinden biri alkol kullanımının hem politik hem de kültürel etmenler dolayısıyla toplum tarafından hassas bir konu olarak algılanmasıdır. Bireylerin alkol kullanımı, alkol araştırmaları ve kontrol politikalarına yönelik algı ve duyarlılıkları, konuyla ilgili araştırmalara katılımlarını ve daha da önemlisi verecekleri bilgilerin güvenilirliğini etkileyecektir. Ancak alkol kullanımının zararlı boyutları için etkin çözümler üretilebilmesi, toplumda alkol tüketim kültürünün ve alkollü içecek kullanım davranışlarının açıklıkla ortaya konması ve alkol kullanımına dönük bir sorun algısının var olup olmadığının anlaşılması ile mümkündür.⁷³

Yukarıda da belirtildiği gibi alkol kullanımını belirlemek amacıyla yapılan çalışmalar genellikle acil servis ya da öğrenciler üzerinden yapılmaktadır. Biz de bu duruma benzer bir şekilde çalışmamızı 15 yaş üzeri öğrenciler arasında gerçekleştirmiş bulunuyoruz. Çalışmamız neticesinde ankete katılanlar arasında alkol kullanım oranı yaklaşık 1/3 düzeyindedir. 2/3'lük kısım ise alkol kullanmamaktadır. Katılımcılardan alkol kullanım sıklığını belirtenlerin sıklık düzeyine bakıldığında ise haftada en az bir defa alkol aldığını belirten kesim ile nadiren alkol aldığını ya da sosyal içici olduğunu belirten kesim alkol kullandığını belirten kesimin yaklaşık yarısını oluşturmaktadır. Kalan yarısı ise sık denebilecek düzeyde alkol kullanmaktadır.

Çalışmamıza katılanlar arasında, Türkiyede yapılan alkol kullanım çalışmalarında %12 olarak bulunan alkol kullanım prevalansından yaklaşık 3 kat daha fazla oranda alkol kullanımı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.⁷³ Bunun nedeni olarak ise araştırmamıza

katılanların üniversite öğrencisi olmasından ötürü, birçoğunun ailelerinden uzak olduğu da varsayılarak aile, akraba ya da çevre baskısından uzak olmanın ve kendini bağımsız ve özgür hissetme duygularının alkol kullanımında ön plana çıktığı söylenebilir.

Alkol kullandığını belirten öğrencilerin cinsiyete göre dağılımına bakıldığında ise erkeklerin kadınlardan yaklaşık 1.8 kat daha fazla alkol kullandığı ve bu oranın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. 2011 yılında yapılan bir çalışmaya göre ülkemizde alkol kullanım oranı erkeklerde %23, kadınlarda ise %4 olarak bulunmuştur.⁷³

Bizim çalışmamızda ise alkol kullanım oranı erkeklerde %43,9, kadınlarda ise %24,5 olarak bulunmuştur. Yukarıdaki oran tüm Türkiye'ye ait bir oran iken bizim verilerimiz ise sadece lisans düzeyinde eğitim gören belli kişilere aittir. Dolayısıyla çalışmamızın sonucuna göre, eğitim düzeyi arttıkça alkol kullanımının arttığı söylenebilir ki bu da önceden yapılmış çalışmalarla benzerlik göstermektedir. ⁷⁵

Ayrıca alkol kullanımında erkek oranının yüksek çıkmasını, erkek cinsiyetin alkol kullanımı için bir risk faktörü olduğu şeklinde de yorumlayabiliriz.

Alkol kullanan öğrencilerin, eğitim zaman dilimine göre alkol kullanım oranlarına bakıldığında ise 2. öğretim öğrencilerinde alkol kullanım oranının anlamlı olarak daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 1. öğretim ve 2. öğretim öğrencilerinin kişilik özelliklerine baktığımızda ise 1. öğretim öğrencilerinin dışadönüklük puanlarının daha yüksek olduğunu görmekteyiz. Dışa dönüklük sosyalliği ve dürtüsellliği temsil etmektedir. Dışa dönüklük boyutundan yüksek puan alan bireylerin, insanlarla iletişimi seven, sosyal, girişken ve yalnız olmaktansa insanlarla olmayı seçen, birçok arkadaşına sahip olan, şakadan hoşlanan bireyler olduğu belirtilmiştir.⁵⁷ Dolayısıyla 2. öğretim öğrencilerinin 1. öğretim öğrencilerine nazaran sosyallik, yalnız olmayı sevmeme ve girişkenlik gibi duygularının daha az olduğundan ötürü belki de yalnızlıklarına ortak etme amaçlı olarak alkol aldıkları düşünülebilir. Ancak 2. öğretimin eğitim saatlerinin atipik saatler olması dolayısıyla ve gün ışığından daha az yararlandıkları da göz önünde bulundurulunca bu durumun kişilerin duygudurumuna etki ederek gündüz eğitim alan kişilere göre dışadönüklük yönünden daha az puan almalarına neden olduğu savı da ileri sürülebilir.

Alkol kullananların kişilik testinden aldıkları puanlara baktığımızda ise psikotizm ve yalan alt boyutlarından alınan puanların, alkol kullanmayan gruba göre anlamlı olarak daha yüksek çıktığı görülmüştür. Kişilik anketindeki yalan alt boyutu anketteki maddelere ne denli dürüst cevap verildiğini anlamak gayesiyle oluşturulmuştur. Aynı zamanda bu boyut, toplumca yanlış olduğu kanısının hakim olduğu ancak bazen herkesin yapabileceği davranışlara yer vermektedir ve bu nedenle sosyal istenirlik konusundaki duyarlılığı da yansıtmaktadır. Dolayısıyla kişiler belki de toplumca hoş görülme-yen ya da yanlış olduğu

düşünülen davranışlardan biri olan alkol alımını gerçekleştirirken, kişilik anketinde ise bunun aksi yönde bir kişilik görüntüsü vermeye çabalamışlar ve adeta testi manipüle etmişlerdir ya da ettiklerini zannetmişlerdir. Psikotizm boyutu ise soğuk, mesafeli, saldırgan, güvensiz, duygusuz, tuhaf ve empati kuramama, suçluluk ve diğer insanlara karşı duyarsızlık gibi daha çok sıradışı kişilik özelliklerini ifade etmektedir. Bu sonuç da aslında belki de alkol alımına dayanak oluşturacak bir iç sıkıntısına veya psikiyatrik bir tanıya sahip kimselerin bu durumlarından haberli ya da habersiz olmalarından bağımsız olarak alkolü bu sorunlarını çözme arayışı olarak gördüklerine işaret ediyor olabilir.

Yaş ile alkol kullanım sıklığı arasındaki ilişkiye bakıldığında ise yaş ile alkol kullanımı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ancak katılımcılarımızın yaşları dar bir aralıkta olduğu için bu gruptan böyle bir sonucun çıkmış olması pek bir anlam taşımamaktadır.

Yine araştırdığımız diğer noktalarda ise, psikiyatrik bir tanıya sahip olan ve kendisini dizi izleme bağımlısı olarak nitelendiren kimselerle, psikiyatrik bir tanısı olmayan ve kendini dizi izleme bağımlısı olarak addetmeyen kimseler arasında ise alkol kullanımı bakımından anlamlı bir fark vardır. Dolayısıyla psikiyatrik bir tanıya sahip olanlar ile psikiyatrik olarak henüz tanımlanmamış olsa da kendini dizi izleme bağımlısı olarak nitelendirenler, sorun oluşturabilecek bir başka durum olan alkol kullanımını, diğer gruplara göre daha fazla gerçekleştirmektedir. Bu da aslında bize, patolojik bir durumun, davranışın ya da hastalığın adeta domino etkisi oluşturarak bir başka patolojik duruma zemin hazırlayabileceği ya da onun zemininde gelişmesinin daha kolay olabileceği sonucunu vermektedir. Her ne kadar literatürde direkt olarak henüz "dizi bağımlılığı" adı altında bir tanımlama yapılmamış olsa da araştırmamız neticesinde dizi izlemenin de bir davranışsal bağımlılık olarak tanımlanabileceği öngörülmüştür.

5.2.2. Öğrencilerin Sigara Kullanımları ve Kişilik Özellikleri ile İlgili Tartışma

KYTA 2012 raporuna göre Türkiye’de toplam olarak 14,8 milyon kişi (%27,1) tütün ürünü kullanmaktadır. Tütün kullanım sıklığı erkeklerde (%41,5) kadınlara göre (%13,1) daha yüksektir. ³⁰ Çalışmamıza katılanların ise yaklaşık %27’si sigara kullanmaktaydı. Bu da KYTA 2012 raporuyla uyumlu bir sonuç göstermektedir. Sigara içme alışkanlığı gelişmiş ülkelerde azalmakta iken, bizim gibi gelişmekte olan ülkelerde sigara tüketimi her yıl artış göstermektedir. ⁷⁶

Çalışmamızda ayrıca kadınların %20,9’u, erkeklerin ise %34,9’u sigara kullanmaktaydı. Bizim çalışmamızda KYTA 2012 raporuna kıyasla erkeklerin sigara içme oranı daha düşük iken kadınların sigara içme oranı ise biraz daha yüksek bulunmuştur. Bu durum da aslında

daha önce yapılan çalışmalarda bildirilen ve kadınların eğitim düzeyinin arttıkça sigara kullanım oranlarının arttığını ancak erkeklerin eğitim düzeyi arttıkça sigara kullanım oranlarının azaldığını belirten çalışmalarla uyum göstermektedir.⁷⁵ Ancak böyle olmasına rağmen erkeklerin sigara kullanım oranı anlamlı olarak kadınlardan daha yüksek bulunmuştur. Bu durumu ise erkek olmanın, sigara içmek için bir risk etmeni olduğuna yorabiliriz. Ki bunda toplumumuzun erkek egemen bir toplum olmasının da payı olduğunu söyleyebiliriz.

Ayrıca çalışmamıza katılan sigara içicilerinin bağımlılık düzeylerine bakıldığında büyük bir kısmının az ve çok az bağımlılık düzeyinde, az bir kısmının ise yüksek ve çok yüksek bağımlılık düzeyinde sigara kullandığı sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcılarımızın ortalama yaşı yaklaşık 21'dir. Bu sonuç da literatürde yapılmış olan ve ileri yaşlarda bağımlılık düzeyinin daha yüksek olabileceği, daha genç yaşlarda bağımlılık düzeyinin daha az olabileceği sonucuna ulaşan çalışmalarla benzerlik göstermektedir.⁷⁷

Sigara kullanan öğrencilerin eğitim zaman dilimine göre sigara kullanım oranlarına bakıldığında ise 2. öğretim öğrencilerinde sigara kullanım oranının tıpkı alkol kullanımında olduğu gibi anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmüştür. 1. öğretim ve 2. öğretim öğrencilerinin kişilik özelliklerine baktığımızda ise 1. öğretim öğrencilerinin dışadönüklük puanlarının daha yüksek olduğunu görmekteyiz. Yine aynı şekilde yukarıda alkol konusunda da bahsettiğimiz gibi dışa dönüklük özelliği daha az çıkan 2. öğretim öğrencilerinin sigara ve alkol kullanım oranının daha yüksek çıkması, 2. öğretim öğrencilerinin 1. öğretim öğrencilerine nazaran sosyallik, yalnız olmayı sevmeme ve girişkenlik gibi duygularının daha az olmasından ötürü belki de bir kaçış yolu olarak gördükleri için sigara içmelerinden kaynaklanıyor olabilir. Yine alkol bahsinde geçtiği gibi 2. öğretimin eğitim saatlerinin atipik saatler olması dolayısıyla ve yine ihtimaldir ki gün ışığından faydalanılan zamanın daha az oluşundan ötürü bu durumun kişilerin duygudurumuna etki edip, gündüz eğitim alan kişilere göre dışadönüklük yönünden daha az puan almalarına ve bir takım kötü alışkanlıklara meyletmelerine neden olduğu da düşünülebilir. Ancak bu konuyla ilgili daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Sigara kullananların kişilik testinden aldıkları puanlara baktığımızda ise psikotizm, nörotizm ve yalan alt boyutlarından alınan puanların, sigara kullanmayan gruba göre anlamlı olarak daha yüksek çıktığı görülmüştür. Kişilik anketindeki yalan alt boyutu, anketteki maddelere ne denli dürüst cevap verildiğini anlamak gayesiyle oluşturulmuştur. Tıpkı alkol kullanımında bahsettiğimiz gibi katılımcılar belki de toplumca hoş görülme-yen ya da yanlış olduğu düşünülen davranışlardan biri olan sigara kullanımını gerçekleştirirken, kişilik anketinde ise bunun aksi yönde bir kişilik görüntüsü vermeye

çabalamışlar ve adeta testi manipüle etmeye çalışmışlardır. Sigara kullanıcılarının nörotisizm alt boyutundan aldıkları puanlar da sigara içmeyenlere göre daha yüksek bulunmuştur. Nörotisizm boyutunun özelliklerine baktığımızda ise korku, üzüntü, kızgınlık, suçluluk gibi negatif duyguları yaşamaya eğilim olarak tarif edilebilir.⁷² Psikotisizm alt boyutundan yüksek puan alan sigara içicilerinin ise ben merkezli, dürtüsel ve asi bir yapı için risk altında oldukları söylenebilir. Ben merkezci, saldırgan ve diğer insanların haklarına duyarsızlık gibi kavramlar psikotisizm alt bölümünden yüksek puan alanların belirgin özellikleridir. Genelde bu bireyler toplumda sorun yaratan, diğer insanların canını isteyerek sıkan (antisosyal) kişilerdir.⁷⁸

Hem literatürde hem de çalışmamızda tütün ve alkol kullanımı ile psikotisizm kişilik özelliklerinin ilişkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bireylerin sigara bırakmasına yönelik yapılan sağlık uygulamalarında bu kişilik özelliklerini göz önüne almak ve buna yönelik koruyucu sağlık politikaları geliştirmek gerektiğini düşünüyoruz.

Yaş ile sigara kullanım sıklığı arasındaki ilişkiye bakıldığında ise yaş ile sigara kullanımı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ancak katılımcılarımızın yaşları dar bir aralıkta olduğu için bu gruptan böyle bir sonucun çıkmış olması pek bir anlam taşımamaktadır.

Yine araştırdığımız diğer noktalarda ise, psikiyatrik bir tanıya sahip olan ve kendisini dizi izleme bağımlısı olarak nitelendiren kimselerle, psikiyatrik bir tanısı olmayan ve kendisini dizi izleme bağımlısı olarak addetmeyen kimseler arasında ise sigara kullanımı bakımından anlamlı bir fark vardır. Dolayısıyla psikiyatrik bir tanısı olanlar ile psikiyatrik olarak henüz tanımlanmamış olsa da kendisini dizi izleme bağımlısı olarak nitelendirenler, sorun oluşturabilecek bir başka durum olan sigara kullanımını, diğer gruplara göre daha fazla gerçekleştirmektedir. Bu da aslında bize, patolojik bir durumun, davranışın ya da hastalığın adeta domino etkisi oluşturarak bir başka patolojik duruma zemin hazırlayabileceği ya da onun zemininde gelişmesinin daha kolay olabileceği sonucunu vermektedir. Her ne kadar literatürde direkt olarak henüz "dizi bağımlılığı" adı altında bir tanımlama yapılmamış olsa da araştırmamız neticesinde dizi izlemenin de bir davranışsal bağımlılık olarak tanımlanabileceği öngörülmüştür.

Dizi izleyen öğrencilerin dizi izlerken içtikleri sigara sayısındaki değişime bakıldığında ise erkeklerin dizi izlerken içtiği sigara sayısının arttığı, kadınların içtiği sigara sayısının ise azaldığı görülmüştür. Bu da aslında bize sigaranın erkekler için gerçekten bir bağımlılık nedeni olduğunu, sigarayı içmek için boş zaman kolladıkları ve günlük yaşamlarındaki boşlukları doldurmak için adeta bir çeşni olarak gördükleri çıkarımını yapabilmemizi sağlamaktadır. Ancak kadınlarda ise durum tam tersidir. Her ne kadar kadınların sigara

içme oranı erkeklerden az ancak giderek artan bir seyir gösteriyor olsa da, kadınların belki de kimi zaman çevrelerinde bir statü göstergesi olarak sigara içmesinden ya da kimi zaman ise sigarayı bir meşgale aracı olarak görmelerinden olsa gerek dizi izlerken içtikleri sigara sayılarının azaldığı görülmüştür. Bu durum da aslında kadınların sigara içme eylemlerinin belki de yapacak bir aktivite eksikliğinden ötürü gündeme geldiğini de bizlere düşündürülebilir. Çünkü sigara içmek erkeklerde olduğu gibi kadınlarda da boş vakitlerde dizi izlerken keyfi olarak kullanılan bir araç olarak görülüyor olsaydı kadınlarda da dizi izlerken içilen sigara sayısının artacağı söylenebilirdi ancak kadınların dizi izlemek gibi yapabilecekleri farklı bir aktivite varken sigara içmedikleri ya da sigara içme eylemlerini azalttığını da söyleyebiliriz. Bu durum da aslında belki de sigara bırakma arayışı olan kişilere tavsiyelerde bulunurken cinsiyete göre farklı yaklaşımlarda bulunulması gerektiğini bize göstermektedir. Sözgelimi bu sonuç bize; sigara bırakma arayışında bulunan erkeklere verilecek tavsiyelerde onlara sigara içmeye fırsat vermeyecek başka şeylerle vakit geçirmeye yönlendirebilmemizin yararlı olacağını gösterebilirken, kadınlarda ise belki de kendi zihinlerini meşgul edecek kadar basit herhangi bir aktivitenin kimi zaman sigaraya ara verme, kullanımını azaltma ya da sigarayı bırakma konusunda faydalı olabileceği sonucuna da götürebilmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüz global dünyasında artık birçok insan çevrimiçi, birçok insan elektronik cihazlar ve internet ile içli dışlı olmaktadır. Kişilerin eğlence anlayışları ve hobileri de git gide değişmektedir. Yabancı dizi izlemek de bunlardan birisidir. Tabi bunda son yıllardaki yapımlarda görülen artışın etkisi de yadsınamaz bir boyuttadır. Dünya globalleştikçe yeni yeni hastalıklar, yeni yeni tanımlamalar da her geçen gün yapılagelmektedir. Bu çalışmamızın amacı, şu ana kadar üzerinde pek fazla araştırma yapılmamış olan ancak kontrolsüz bir şekilde davranıldığında bağımlılığa ve farklı biyopsikososyal sorunlara yol açabileceğini düşündüğümüz "yabancı dizi izleme" üzerine farklı bir bakış açısı sağlamak ve bir takım düşüncelerimizin doğruluğunu veyahut da yanlışlığını sınamak idi.

Çalışmadaki sonuçlarımıza göre, her ne kadar şu ana kadar tanımlanmamış olsa da yabancı dizi izleme eyleminin bireyleri bağımlılık safhasına kadar götürebilecek düzeyde bir durum olduğu, bu denli yabancı dizi izlemekte olan kişilerde farklı biyopsikososyal sorunlar oluşabileceği ya da altta yatan bir takım psikiyatrik hastalıkların kişileri yabancı dizi bağımlılığına varacak dereceye götürebileceği veya henüz bir psikiyatrik hastalığı olmayan bireylerde psikiyatrik bir rahatsızlığa yol açabileceği çıkarımına varılmıştır. Ayrıca yine yabancı dizi izleme bağımlısı olduğunu düşünen kişilerde sigara ve alkol kullanım oranlarının anlamlı olarak yüksek çıktığı, bir bağımlılığın diğer bağımlılığı domino taşı etkisiyle tetikleyebildiği yahut eşlik edebildiği görülmüştür. Ayrıca dizi izlerken içilen sigara sayısında cinsiyetsel olarak anlamlı bir fark mevcuttu. Dizi izleme eylemi kadınlarda sigara içme sayısını azaltırken erkeklerde ise arttırmaktaydı. Sigara bırakma düşüncesi olan bireylere sigara bırakma konusunda yardımcı olurken önerilecek davranışsal değişikliklerde cinsiyet boyutunun da göz önünde bulundurulması gerekebileceğini düşünmekteyiz. Ve yine kişilik testi sonuçlarına göre sigara-alkol kullanan ve yabancı dizi izleme bağımlısı olduğunu düşünen kimselerin kişilik özelliklerinin de diğer gruptan farklı olduğu sonucuna ulaşmış bulunmaktayız.

Sonuç olarak, ailesinde ya da kendisinde bir takım psikiyatrik hastalıklar ile ilgili bir risk faktörü bulunan, ailesinde ya da çevresinde sigara-alkol kullanımı olan ve hatta bağımlılık derecesinde yabancı dizi izleyen kimseler bulunan kişilerin; yabancı dizi izleme bağımlılığı, sigara-alkol kullanımı ve çeşitli diğer psikiyatrik rahatsızlıklar geliştirme ihtimali mevcuttur.

Bu nedenle gençlik bakanlığı ve sağlık bakanlığı başta olmak üzere ilgili tüm bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar aracılığı ile ister fiziksel ister psikolojik isterse de davranışsal bağımlılık yapıcı olsun tüm bu olumsuz durumlar için gerek okullarda, gerek

kamu spotlarıyla televizyon kanallarında gerekse de sosyal medya vb. yollarla, kişilerin domino taşı etkisiyle kendilerini etkileme potansiyeli bulunan bu zincirleme durumlara maruz kalmamaları ve kalanların da erkenden tespit edilebilmesi adına eğitim programları düzenlenmeli, reklam filmleri ya da sosyal medya üzerinden çeşitli yazılı-görsel materyaller ile durum ortaya konmalı ve toplum bilgilendirilip bilinçlendirilmelidir.

Yine ileride geliştirilecek farklı ve yeni bağımlılık ölçekleri ya da benzeri formlar aracılığıyla da belki de kişilerin farkında olmadıkları durum ya da durumlar için önceden tanı konulup tedbir alma şansı yakalanabilecektir.

7. KAYNAKLAR DİZİNİ

1. Ulusal Tez Merkezi | Anasayfa. Available at: https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=vbVkJXe1KChYWNELr1MuLZkfvoy3S9byWZeRS8M4LjFhaMFv_u6jEuar1xEz_D4Q Accessed March 3, 2019.
2. eysenck.pdf. Available at: <http://turkpsikiyatri.com/Data/UnpublishedArticles/eysenck.pdf>. Accessed March 25, 2019.
3. Tóth-Király I, Bóthe B, Tóth-Fáber E, et al. Connected to TV series: Quantifying series watching engagement. *J. Behav. Addict.* 6:472–489. doi:10.1556/2006.6.2017.083.
4. Table 11B. Time spent in leisure and sports activi.html. Available at: <https://www.bls.gov/news.release/atus.t11b.htm>. Accessed March 5, 2019.
5. Béchar M, Statistics Canada, Social and Aboriginal Statistics Division. *General Social Survey, 2010: overview of the time use of Canadians*. Ottawa: Social and Aboriginal Statistics Division, Statistics Canada; 2011. Available at: <http://site.ebrary.com/id/10491030>. Accessed March 5, 2019.
6. Time Use Survey 200910.html. Available at: http://archive.stats.govt.nz/browse_for_stats/people_and_communities/time_use/TimeUseSurvey_HOTP2009-10/List%20of%20tables.aspx. Accessed March 5, 2019.
7. Lader vd. - 2005 - A report on research using the ONS Omnibus Survey .pdf. Available at: https://www.timeuse.org/sites/ctur/files/public/ctur_report/1905/lader_short_and_gers_huny_2005_kight_diary.pdf. Accessed March 5, 2019.
8. Daily Life in 23 Countries. Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3046343/>. Accessed March 5, 2019.
9. Pontes HM, Szabo A, Griffiths MD. The impact of Internet-based specific activities on the perceptions of Internet addiction, quality of life, and excessive usage: A cross-sectional study. *Addict. Behav. Rep.* 2015;1:19–25. doi:10.1016/j.abrep.2015.03.002.
10. 2010 - The State of Online Video Pew Research Center.html. Available at: <http://www.pewinternet.org/2010/06/03/the-state-of-online-video/>. Accessed March 5, 2019.
11. TÜRK DİL KURUMU. Available at: http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts. Accessed March 5, 2019.
12. 135 Amazing Netflix Statistics and Facts. *DMR* 2014. Available at: https://expandedramblings.com/index.php/netflix_statistics-facts/. Accessed March 5, 2019.
13. Half of Millennial Netflix Viewers Stream Video on.html. Available at: <https://www.comscore.com/Insights/Data-Mine/Half-of-Millennial-Netflix-Viewers-Stream-Video-on-Mobile>. Accessed March 5, 2019.

14. Alexa Top 500 Global Sites. Available at: <https://www.alexa.com/topsites>. Accessed March 5, 2019.
15. Bélanger RE, Akre C, Berchtold A, et al. A U-shaped association between intensity of Internet use and adolescent health. *Pediatrics* 2011;127:e330-335. doi:10.1542/peds.2010-1235.
16. Do YK, Shin E, Bautista MA, et al. The associations between self-reported sleep duration and adolescent health outcomes: what is the role of time spent on Internet use? *Sleep Med.* 2013;14:195–200. doi:10.1016/j.sleep.2012.09.004.
17. Brunborg GS, Mentzoni RA, Frøyland LR. Is video gaming, or video game addiction, associated with depression, academic achievement, heavy episodic drinking, or conduct problems? *J. Behav. Addict.* 2014;3:27–32. doi:10.1556/JBA.3.2014.002.
18. Schou Andreassen C, Billieux J, Griffiths MD, et al. The relationship between addictive use of social media and video games and symptoms of psychiatric disorders: A large-scale cross-sectional study. *Psychol. Addict. Behav. J. Soc. Psychol. Addict. Behav.* 2016;30:252–262. doi:10.1037/adb0000160.
19. Bernardi S, Pallanti S. Internet addiction: a descriptive clinical study focusing on comorbidities and dissociative symptoms. *Compr. Psychiatry* 2009;50:510–516. doi:10.1016/j.comppsy.2008.11.011.
20. Are we overpathologizing everyday life? A tenable blueprint for behavioral addiction research. Available at: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC4627665/>. Accessed March 5, 2019.
21. Azkan, N. *Tütün. Sigara ve Sağlık, s 3-6, Bursa, 2002.*
22. Dunyada-ve-Turkiyede-tutunun-tarihcesi-min.pdf. Available at: <http://www.tutuneksper.org.tr/files/diger-yayin-ve-raporlar/Dunyada-ve-Turkiyede-tutunun-tarihcesi-min.pdf>. Accessed March 7, 2019.
23. TutunVeTutunKontrolu_17062010.pdf. Available at: http://www.ssuk.org.tr/eski_site_verileri/pdf/TutunVeTutunKontrolu_17062010.pdf. Accessed March 6, 2019.
24. Tobacco. Available at: <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/tobacco>. Accessed March 7, 2019.
25. tt.pdf. Available at: http://ssuk.org.tr/file_upload/savefiles/tt.pdf. Accessed March 7, 2019.
26. GATS-Turkey-2010-ENG.pdf. Available at: <http://havanikoru.saglik.gov.tr/dosya/dokumanlar/yayinlar/GATS-Turkey-2010-ENG.pdf>. Accessed March 7, 2019.
27. World Health Organization. *WHO global report on trends in prevalence of tobacco smoking, 2015.*; 2015. Available at: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/156262/1/9789241564922_eng.pdf. Accessed March 7, 2019.

28. KYTA_TR.pdf. Available at:
http://www.halksagligiens.hacettepe.edu.tr/KYTA_TR.pdf. Accessed March 12, 2019.
29. Küresel Yetişkin Tütün Araştırması (KYTA) 2012. Available at:
<https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/duyurular/561-t%C3%BCt%C3%BCn-ve-madde-ba%C4%9F%C4%B1ml%C4%B1l%C4%B1%C4%9F%C4%B1-ile-m%C3%BCcadele-dairesi-ba%C5%9Fkanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1/t%C3%BCt%C3%BCn-ve-madde-ba%C4%9F%C4%B1ml%C4%B1l%C4%B1%C4%9F%C4%B1-ile-m%C3%BCcadele-dairesi-ba%C5%9Fkanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1-dok%C3%BCmanlar/994-k%C3%BCresel-yeti%C5%9Fkin-t%C3%BCt%C3%BCn-ara%C5%9Ft%C4%B1rmas%C4%B1-kyta-2012.html>. Accessed March 7, 2019.
30. Küresel Yetişkin Tütün Araştırması (KYTA) 2012. Available at:
<https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/duyurular/561-t%C3%BCt%C3%BCn-ve-madde-ba%C4%9F%C4%B1ml%C4%B1l%C4%B1%C4%9F%C4%B1-ile-m%C3%BCcadele-dairesi-ba%C5%9Fkanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1/t%C3%BCt%C3%BCn-ve-madde-ba%C4%9F%C4%B1ml%C4%B1l%C4%B1%C4%9F%C4%B1-ile-m%C3%BCcadele-dairesi-ba%C5%9Fkanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1-dok%C3%BCmanlar/994-k%C3%BCresel-yeti%C5%9Fkin-t%C3%BCt%C3%BCn-ara%C5%9Ft%C4%B1rmas%C4%B1-kyta-2012.html>. Accessed March 7, 2019.
31. Ergüder T, Polat H, Arpad C, et al. Linking Global Youth Tobacco Survey (GYTS) Data to Tobacco Control Policy in Turkey - 2003 and 2009. *Cent. Eur. J. Public Health* 2012;20:87–91. doi:10.21101/cejph.a3679.
32. 6222.pdf. Available at: <http://www.ctf.edu.tr/stek/pdfs/62/6222.pdf>. Accessed March 12, 2019.
33. 05_yetiskin_tutun.pdf. Available at:
http://tbm.org.tr/media/1164/05_yetiskin_tutun.pdf. Accessed March 12, 2019.
34. Humans IWG on the E of CR to. *Production, Composition, Use and Regulations*. International Agency for Research on Cancer; 2004. Available at:
<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK316400/>. Accessed March 12, 2019.
35. *Hastalık istatistikleri 1964–1994, Sağlık Bakanlığı 1996, Yayın No. 584*.
36. ulusal_hastalik_yuku_burdenofdiseaseENG.pdf. Available at:
https://www.toraks.org.tr/userfiles/file/ulusal_hastalik_yuku_burdenofdiseaseENG.pdf. Accessed March 12, 2019.
37. Celal_Karlikaya.pdf. Available at:
http://file.toraks.org.tr/TORAKSFD23NJKL4NJ4H3BG3JH/kisokulu3-ppt-pdf/Celal_Karlikaya.pdf. Accessed March 12, 2019.
38. Nicotine as a modulator of behavior: beyond the inverted U - ScienceDirect. Available at:
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S016561470300230X?via%3Dihub>. Accessed March 12, 2019.

39. Wonnacott S, Sidhpura N, Balfour DJ. Nicotine: from molecular mechanisms to behaviour. *Curr. Opin. Pharmacol.* 2005;5:53–59. doi:10.1016/j.coph.2004.12.002.
40. Le Foll B, Wertheim C, Goldberg SR. High Reinforcing Efficacy of Nicotine in Non-Human Primates. *PLoS ONE* 2007;2. doi:10.1371/journal.pone.0000230.
41. Aslan D, Bilir N, Dilbaz N, Kılınc O, Örsel O, Özcebe H ve ark. *Tütün Bağımlılığı ile Mücadele El Kitabı-Hekimler İçin Sağlık Bakanlığı Yayınları: Ankara; 2010.*
42. Sağlam L. Clinical Evaluation of Nicotine Dependence. *Güncel Göğüs Hastalık. Serisi* 2017;4:78–89. doi:10.5152/gghs.2016.011.
43. alkol-bagimlilik.pdf. Available at: <https://www.yesilay.org.tr/documents/file/yesilay/kitap/tbm/alkol-bagimlilik.pdf>. Accessed March 14, 2019.
44. *World Health Organization Management of Substance Abuse Unit. Global status report on alcohol and health: World Health Organization; 2018.*
45. Mercan S, Onaran Öİ, Atasoy H, et al. Alcohol Consumption and Views on Alcohol Research and Control Policies in Turkey: A Qualitative Study. *Addicta Turk. J. Addict.* 2018;5. doi:10.15805/addicta.2018.5.3.0027.
46. Aydın K. TÜRKİYE’DE ALKOLLÜ İÇKİ KÜLTÜRÜ VE HANEHALKI ALKOL HARCAMALARI. 10:13.
47. Cederbaum AI. ALCOHOL METABOLISM. *Clin. Liver Dis.* 2012;16:667–685. doi:10.1016/j.cld.2012.08.002.
48. Role of Variability in Explaining Ethanol Pharmacokinetics | SpringerLink. Available at: <https://link.springer.com/article/10.2165%2F00003088-200342010-00001>. Accessed March 15, 2019.
49. Cole-Harding S, Wilson JR. Ethanol metabolism in men and women. *J. Stud. Alcohol* 1987;48:380–387. doi:10.15288/jsa.1987.48.380.
50. RCHP_NO_4_sayi_1_2_tr_2008.pdf. Available at: http://rchpjournal.com/rchpdergi/RCHP_NO_4_sayi_1_2_tr_2008.pdf#page=7. Accessed March 15, 2019.
51. Özsoy AGE. Kişilik Kavramının Örgütler Açısından Önemi: Bir Literatür Taraması. 2013:12.
52. *Burger, J.M., Kişilik, (Çev. İ. Deniz, E. Sarıoğlu), Kaknüs yayınları, İstanbul, 2016.*
53. Özdevec M. KAMU VE ÖZEL SEKTÖR YÖNETİCİLERİ ARASINDAKİ DAVRANIŞSAL ÇALIŞMA KOŞULLARI VE KİŞİLİK FARKLILIKLARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA. :20.
54. *Goodworth C. The Secrets Of Succesful Leadership And People Management. London: Heinemann Pub.Ltd, 1988.*
55. Kanancı NA, Dirik G, Yorulmaz O. Eysenck Kişilik Anketi-Gözden Geçirilmiş Kısaltılmış Formunun (EKA-GGK) Türkiye’de Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi* 2007; 18 (3).

56. Lewis CA, Francis LJ, Shaulin M ve ark. (2002) Confirmatory factor analysis of the French translation of the abbreviated form of the Revised Eysenck Personality Questionnaire Europe J psychol Assess, 18: 79-85.
57. Eysenck HJ, Eysenck SB (1975) Manual of the Eysenck Personality Questionnaire (adult and junior). Hodder & Stoughton, London.
58. Eysenck SBG, Eysenck HJ, Barrett P (1985) A revised version of the psychoticism scale. Pers individ Dif, 6:21-9.
59. PSG_6-3_Guz.pdf. Available at: http://tpdyayin.psikiyatri.org.tr/BookShopData/PSG_6-3_Guz.pdf. Accessed May 14, 2019.
60. Türk Dil Kurumu | Sözlük. Available at: <https://sozluk.gov.tr/>. Accessed May 5, 2019.
61. Batur Z, Uygun K. İki neslin bir kavram algısı: teknoloji. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2012;5(1):74-88.
62. Savcı M, Aysan F. Teknolojik bağımlılıklar ve sosyal bağıllık: İnternet bağımlılığı, sosyal medya bağımlılığı, dijital oyun bağımlılığı ve akıllı telefon bağımlılığının sosyal bağıllığı yordayıcı etkisi. Düşünen Adam 2017;30(3):202-16.
63. Andreassen CS, Pallesen S. Facebook addiction: A reply to Griffiths (2012). Psychological Reports 2013;113(3):899-902.
64. Yaman ÖM, Tuna AS, Baykul Z. Türkiye Davranışsal Bağımlılık Çalışmaları Bibliyografyası. Ankara: Yeşilay Yayınları 2015.
65. Ascher MS, Levounis P. The behavioral addictions. American Psychiatric Pub. First edition. 2015.
66. Griffiths M. A 'components' model of addiction within a biopsychosocial framework. Journal of Substance Use 2005;10(4):191-7.
67. Arısoy Ö. İnternet bağımlılığı ve tedavisi. Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar 2009;1(1):55-67.
68. KATD-1567.pdf. Available at: <http://www.jcam.com.tr/files/KATD-1567.pdf>. Accessed March 5, 2019.
69. WONCA definition Turkish version.pdf. Available at: <https://www.woncaeurope.org/sites/default/files/documents/WONCA%20definition%20Turkish%20version.pdf>. Accessed March 5, 2019.
70. Ratings and Reviews for New Movies and TV Shows. IMDb. Available at: <http://www.imdb.com/>. Accessed April 18, 2019.
71. The State of Online Video | Pew Research Center. 2010. Available at: <http://www.pewinternet.org/2010/06/03/the-state-of-online-video/>. Accessed March 5, 2019.
72. Bono JE, Boles TL, Judge TA, Lauver KJ. The role of personality in task and relationship conflict. J Pers. 2002;70(3):311-44.

73. Alkol Tüketim Kültürü ve Alkol Araştırmaları ile Alkol Kontrol Politikaları Konusunda Görüşler: Nitel Bir Araştırma | Addicta: The Turkish Journal on Addictions. Available at: <http://addicta.com.tr/makale/alkol-tuketim-kulturu-ve-alkol-arastirmalari-ile-alkol-kontrol-politikalari-konusunda-gorusler-nitel-bir-arastirma/>. Accessed May 3, 2019.
74. Buzrul S. Alcohol Consumption in Turkey. *J. Food Health Sci.* 2016;112–122. doi:10.3153/JFHS16012.
75. RA SİGARA İZMİR- 16 ocak 2013.pdf. Available at: <http://www.recepakdur.com/upload/RA%20S%C4%B0GARA%20C4%B0ZM%C4%B0R-%2016%20ocak%202013.pdf>. Accessed May 17, 2019.
76. Nikotin (Sigara) bağımlılığı TÜRKİYE PSİKIYATRİ .html. Available at: <http://www.psikiyatri.org.tr/halka-yonelik/46/nikotin-sigara-bagimliliği>. Accessed March 5, 2019.
77. Velioğlu U, Sönmez CI. Sigara Bırakma Polikliniğine Başvuran Hastaların Nikotin Bağımlılığının Sosyo demografik Özellikler ve Depresyon İle İlişkisi. *Dicle Tıp Derg.* 2018;35–41. doi:10.5798/dicletip.407242.
78. İnanç YB, Yerlikaya EE. *Kişilik Kuramları, Pegem Akademi Yayınları. Ankara; 2008.*

8. EKLER

A. EK-1 : Anket

KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİNİN YABANCI DİZİ İZLEME EĞİLİMLERİ, SİGARA-ALKOL KULLANIMLARI VE BU DURUMUN ÖĞRENCİLERİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Değerli Kocaeli Üniversitesi Öğrencisi;

Yaklaşık 10 dk. kadar sürecek olan bu anket çalışması Kocaeli Üniversitesi öğrencilerinin, günümüz gençleri arasında popüler olan yabancı dizi izleme konusuyla ilgili olarak görüşlerine başvurmak, onların eğilimleri hakkında bilgi sahibi olmak ve yabancı dizi izleme eğilimlerinin öğrencilerin kişilik özellikleriyle ve varsa sigara-alkol kullanımı ile ilişkisini değerlendirme amaçlı yapılmış bir çalışmadır. Ankete katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır. Dolayısıyla anketin başında ya da herhangi bir anında ankete katılmaktan vazgeçebilirsiniz. Anket çalışmasında isim, soyisim, adres, telefon, e-posta vb. gibi kişisel bilgiler istenmemekte olup, doldurulan anket formlarına sadece araştırmacılar erişebilecek ve bu formlar üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır. Anket sonucunda elde edilen bilgiler tez çalışması için kullanılacaktır. Anket formunu sonuna kadar doldurup teslim etmeniz, ankete katılmaya onam verdiğiniz anlamı taşıyacaktır. Anket sonuçları hakkında bilgi sahibi olmak isteyenleriniz ya da her türlü soru, görüş, öneri ve eleştirileriniz için elektronik posta adresim ve telefonum aşağıda belirtilmiştir :

E-posta : kilic.mehmet@kocaeli.edu.tr

Telefon : 0262 303 75 27

İlgi, yardım ve desteğiniz için şimdiden teşekkür ederim.

Dr. Mehmet KILIÇ

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği ABD

Prof. Dr. Tuncay Müge Alvir

Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği ABD

1) Yaşınız :

.....

2) Cinsiyetiniz :

E

K

3) Fakülteniz :

Eğitim

Fen-Edebiyat

Hukuk

İktisadi ve İdari Bilimler

İletişim

Mühendislik

Teknoloji

- Tıp
 Spor Bilimleri
 Diğer.....

4) Bölümünüz :

.....

5) Kaçınıcı Sınıftasınız ?

- 1
 2
 3
 4
 5
 6

6) Eğitim Zaman Diliminiz?

1. Öğretim
 2. Öğretim

7) Tanı konmuş psikiyatrik bir hastalığınız var mı ?

- Var
 Yok

8) Varsa hastalığınız nedir ve bu hastalıkla ilgili ilaç kullanıyorsanız adı nedir lütfen belirtiniz

.....

9) Aşağıdaki dizilerden hangisini ya da hangilerini izlediniz/izlemektesiniz ? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

Altered Carbon ()	Person of Interest ()
Arrow ()	Prison Break ()
Band of Brothers ()	Rick and Morty ()
Black Mirror ()	Shameless ()
Breaking Bad ()	Sherlock ()
Continuum ()	South Park ()
Death Note ()	Spartacus ()
Dexter ()	Stranger Things ()
Doctor Who ()	Suits ()
Family Guy ()	Supernatural ()
Fargo ()	Tabula Rasa ()
Friends ()	Teen Wolf ()
Fringe ()	The Big Bang Theory ()
Game of Thrones ()	The Flash ()
House M.D. ()	The Handmaid's Tale ()
How I Met Your Mother ()	The Last Man on Earth ()
House of Cards ()	The Last Ship ()
La Casa De Papel ()	The Mentalist ()
Lost ()	The Simpsons ()
Lucifer ()	The Vampire Diaries ()
Mr. Robot ()	The Walking Dead ()
Narcos ()	True Detective ()
Oz ()	Vikings ()
Peaky Blinders ()	Westworld ()

10) Bu listede olmayıp bu zamana kadar izlediğiniz veya halen izlemekte olduğunuz yabancı diziler var mıdır ? Varsa lütfen belirtiniz.

.....

11) Şimdiye kadar izlemeyip bundan sonra izlemeyi düşündüğünüz diziler var mıdır ? Varsa lütfen belirtiniz.

.....

12) Yukarıdaki listede olan ya da olmayan en beğendiğiniz yabancı diziler hangileridir ? (Lütfen beğeni sırasına göre en fazla 5 tane yazınız.)

.....

13) İzlemekten sıkılarak bıraktığınız dizi ya da diziler var mı ? Varsa bu diziler nelerdir lütfen belirtiniz.

.....

14) Dizi seçimlerinizi neye göre yapıyorsunuz ? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- Arkadaşlarıma ya da çevremdekilerin önerisine göre
- Dizinin popülaritesine göre ve internette yapılan yorumlara göre
- Dizinin türüne göre (Aksiyon, komedi, gerilim vs. gibi)
- Toplam bölüm sayısına göre
- Oyuncu kadrosuna göre
- Rastgele
- Diğer.....

15) Dizilere nasıl ulaşıyorsunuz ? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- İnternet üzerindeki dizi izleme sitelerinden (dizimag, dizibox, dizilab vs.)
- İnternette indirerek (torrent, internet download manager vs.)
- Ücretli platformlar aracılığı ile (netflix, digitürk, blutv, puhutv vs.)
- Arkadaşımdan/çevremden temin ediyorum (harici harddisk, USB bellek, DVD vs. ile)
- Diğer.....

16) Dizi izleme nedenleriniz nelerdir ? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- Sadece vakit geçirmek amaçlı izliyorum
- Çevremde konusu geçtiğinde fikir sahibi olmak/kültürel-sanatsal kazanım için izliyorum
- Yaşamıma katkı sağlayabileceğini düşünmek, bakış açımı ve dünya görüşümü yönlendirmek için
- Sinema-dizi-film sektöründe kariyer yapmak istediğim için izliyorum
- Stresli bir durum öncesi (sınav, sunum, mülakat vs.) psikolojik rahatlama için
- Ülkemizdeki yapımları yeteri kadar kaliteli bulmadığım için
- Yabancı dilimi geliştirmek için
- Diğer.....

17) En sevdiğiniz dizi türleri nelerdir ? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- Gerilim/Korku
- Komedi
- Fantezi
- Bilim Kurgu
- Aksiyon/Macera
- Tarihi/Savaş
- Dram
- Çizgi Dizi-Animasyon-Anime
- Suç
- Diğer.....

18) Hangi sıklıkta yabancı dizi izlersiniz ?

- Her gün
- Haftada bir
- Haftada birden fazla
- Ayda bir
- Ayda birden fazla
- Yılda toplam birkaç kez
- Diğer.....

19) Dizi izleme zaman aralığınız genellikle hangisidir ?

- 08.00-13.00
- 13.00-18.00
- 18.00-00.00
- 00.00-08.00
- Özel bir zaman aralığı yok, gün içindeki herhangi bir boş zamanımda izliyorum.

20) Dizi izlediğiniz günlerde, dizi izlemek için günlük ortalama olarak ne kadar zaman harcıyorsunuz ?

- 0-1 saat
- 1-2 saat
- 2-4 saat
- 4-6 saat
- 6 saatten fazla

21) Dizi izlerken çok fazla zaman harcadığımızı düşünüyor musunuz ?

- Evet
- Hayır
- Bazen

22) Yabancı dizi izleme bağımlısı olduğunuzu düşünüyor musunuz ?

- Evet
- Hayır

23) Cevabınız evet ise bu konuyla ilgili olarak hiç yardım almayı denediniz mi ?

- Evet
- Hayır

24) Yardım almayı denediyseniz yardım için nerelere başvurduunuz ya da nelerden faydalandınız ?

- Bir psikiyatri uzmanına başvurdum.
- Bir psikoloğa başvurdum.
- Her ikisine birden başvurdum.
- İnternet sitelerinden ya da forumlardan bilgi alıp sorunumu gidermeye çalıştım.
- Diğer.....

25) Dizileri hangi dilde izliyorsunuz ?

- Altyazılı
- Orjinal dilinde
- Duruma göre her iki şekilde de izleyebiliyorum

26) Dizileri genellikle hangi elektronik cihaz aracılığıyla izliyorsunuz ? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz.)

- PC/Laptop
- Televizyon
- Cep telefonu
- Tablet
- Diğer.....

27) Yapmanız gereken işlerinizi dizi izlediğiniz için aksattığınız ya da hiç yapamadığınız oluyor mu ? (Ders çalışmamak, işe geç kalmak vs.)

- Dizi izlemeye başladığım zaman sürekli olarak işlerim aksar.
- Sıklıkla işlerim aksar.
- Ara sıra işlerim aksar.
- Nadiren aksar.
- Hiç aksamaz.

28) Ne sıklıkta planladığınız dizi izleme süresinden daha uzun süre dizi izlersiniz ?

- Her zaman planladığım dizi izleme süresinden daha fazla izlerim.
- Sıklıkla planladığım dizi izleme süresinden daha fazla izlerim.
- Ara sıra planladığım dizi izleme süresinden daha fazla izlerim.
- Nadiren planladığım dizi izleme süresinden daha fazla izlerim.
- Hiçbir zaman planladığım dizi izleme süresinden daha fazla izlemem.

29) Ne sıklıkla farklı bir sosyal aktivite yapmak yerine dizi izlemeyi tercih edersiniz ?

- Her zaman
- Çok sık
- Ara sıra
- Nadiren
- Hiç

30) Dizi izlemeyi bırakmanız gerektiği söylendiğinde sinirleniyor musunuz ?

- Evet
- Hayır
- Henüz böyle söyleyen birisi olmadı

31) Dizi izlemek dışındaki vakitlerinizi nasıl değerlendirirsiniz ?

- Spor yaparak
- Bilgisayar oyunu oynayarak
- Arkadaşlarımla/ailemle vakit geçirerek
- Kitap okuyarak
- Müzik dinleyerek
- Diğer.....

32) Alkol kullanıyor musunuz ?

- Evet
 Hayır

33) Cevabınız evet ise ne sıklıkta kullanıyorsunuz lütfen belirtiniz.

.....

34) Sigara kullanıyor musunuz ?

- Evet
 Hayır (Lütfen 42. soru ile başlayan kişilik anketine geçiniz.)

35) Aşağıdaki ifadelerden hangisi sizin için doğrudur ?

- Dizi izlerken genellikle daha çok sigara içiyorum.
 Dizi izlerken genellikle daha az sigara içiyorum.
 Dizi izlerken genellikle sigara içme sayım değişmiyor.
 Fikrim yok.

36) İlk sigaranızı sabah uyandıktan ne kadar sonra içersiniz ?

- Uyandıktan sonraki ilk 5 dk içinde
 6-30 dk içinde
 31-60 dk içinde
 1 saatten fazla bir süre sonra

37) Sigara içmenin yasak olduğu örnek; otobüs, hastane, sinema gibi yerlerde bu yasağa uymakta zorlanıyor musunuz ?

- Evet
 Hayır

38) İçmeden duramayacağınız, diğer bir deyişle vazgeçemeyeceğiniz sigara hangisidir?

- Sabah içtiğim ilk sigara
 Diğer herhangi biri

39) Günde kaç adet sigara içiyorsunuz ?

- 31 veya daha fazla
 21-30
 11-20
 10 adet veya daha az

40) Sabah uyanmayı izleyen ilk saatlerde, günün diğer saatlerine göre daha sık sigara içermisiniz ?

- Evet
 Hayır

41) Günün büyük bölümünü yatakta geçirmenize neden olacak kadar hasta olsanız bile sigara içer misiniz?

- Evet
 Hayır

42) Kişilik Anketi Soruları

Anket Soruları	Evet	Hayır
1) Duygu durumunuz sıklıkla mutlulukla mutsuzluk arasında değişir mi ?		
2) Konuşkan bir kişi misiniz ?		
3) Borçlu olmak sizi endişelendirir mi ?		
4) Oldukça canlı bir kişi misiniz ?		
5) Hiç sizin payınıza düşenden fazlasını alarak ağgözlülük yaptığınız oldu mu?		
6) Garip yada tehlikeli etkileri olabilecek ilaçları kullanır mısınız ?		
7) Aslında kendi hatanız olduğunu bildiğiniz birşeyi yapmakla hiç başka birini suçladınız mı ?		
8) Kurallara uymak yerine kendi bildiğiniz yolda gitmeyi mi tercih edersiniz ?		
9) Sıklıkla kendinizi her şeyden bıkmış hisseder misiniz ?		
10) Hiç başkasına ait olan bir şeyi (toplu iğne veya düğme bile olsa) aldınız mı ?		
11) Kendinizi sinirli bir kişi olarak tanımlar mısınız ?		
12) Evliliğin modası geçmiş ve kaldırılması gereken bir şey olduğunu düşünüyor musunuz ?		
13) Oldukça sıkıcı bir partiye kolaylıkla canlılık getirebilir misiniz ?		
14) Kaygılı bir kişi misiniz ?		
15) Sosyal ortamlarda geri planda kalma eğiliminiz var mıdır ?		
16) Yaptığınız bir işte hatalar olduğunu bilmeniz sizi endişelendirir mi ?		
17) Herhangi bir oyunda hiç hile yaptınız mı ?		
18) Sinirlerinizden şikayetçi misiniz ?		
19) Hiç başka birini kendi yararınıza kullandınız mı ?		
20) Başkalarıyla birlikte iken çoğunlukla sessiz misinizdir ?		

21) Sık sık kendinizi yalnız hisseder misiniz ?		
22) Toplum kurallarına uymak, kendi bildiğınızı yapmaktan daha mı iyidir ?		
23) Diğer insanlar sizi çok canlı biri olarak düşünürler mi ?		
24) Başkasına önerdiğiniz şeyleri kendiniz her zaman uygular mısınız ?		

B. EK-2 : Klinik Araştırma Etik Kurul Değerlendirme Formu

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ

GİRİŞİMSEL OLMAYAN KLİNİK ARAŞTIRMALAR
ETİK KURULU

Etik Kurul Bilgileri	Adı	Kocaeli Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu
	Adres	Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Ara Kat 41380 Umuttepe Yerleşkesi /KOCAELİ
	Telefon	0262 303 74 50
	Faks	0262 303 74 63
	E-Posta	gokaetikkurul@kocaeli.edu.tr

Başvuru Bilgileri	Araştırmanın Adı	Kocaeli Üniversitesi Öğrencilerinin Yabancı Dizi İzleme Sıklığının ve Eğilimlerinin Belirlenmesi ve Bu Durumunun Kişilik Özellikleri ve Sigara-Alkol Kullanımı ile İlişkisinin İncelenmesi			
	Araştırma Proje Numarası	KÜ GOKAEK 2018/166			
	Sorumlu Araştırmacı Unvanı/Adı/Soyadı	Doç. Dr. Müge ALVUR			
	Sorumlu Araştırmacının Uzmanlık Alanı	Aile Hekimliği			
	Araştırma Merkezi	Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi, Mühendislik Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Eğitim Fakültesi, İletişim Fakültesi, Teknoloji Fakültesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Hukuk Fakültesi			
	Destekleyici	KÜ BAPB			
	Araştırmanın Türü	Uzmanlık Tezi			
	Araştırmaya Katılan Merkezler	Tek Merkezli ☒	Çok Merkezli ☐	Ulusal ☒	Uluslararası ☐

Değerlendirilen Belgeler	Belge Adı	Var	Yok	Açıklama
	Başvuru Dilekçesi	☐	☐	
	Başvuru Formu	☐	☐	
	Araştırmanın Türü	☒	☐	Anket Çalışması
	Araştırma Protokolü	☐	☐	
	Kullanılacak Form Örnekleri	☐	☐	
	Aydınlatılmış Onam Formu	☐	☐	
	Araştırma Bütçesi	☐	☐	
	Literatür Örneği	☐	☐	
	Taahhütname	☐	☐	
	Biyolojik Materyal Transfer Anlaşması	☐	☐	
	İzin Belgeleri	☐	☐	
	Başhekimlik Onayı	☐	☐	
	Özgeçmişler	☐	☐	
	Değişiklik Bilgi Formu	☐	☐	
	Proje Sonuç Formu	☐	☐	
Diğer	☐	☐		

KÜ Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Onay Formu

Belge Kodu
Onay formu

Rev. Tarihi / No.su:
18.10.2017/KOGOEK01.2

Sayfa
1/2

Karar Bilgileri	Karar No: KÜ GOKAEK 2018/85	Proje No: 2018/166	Tarih: 01.09.2018
	Doç. Dr. Müge ALVUR sorumluluğunda yapılan ve yukarıda bilgileri verilen araştırma başvuru dosyası ve ilgili belgeler, araştırmanın gerekçesi, amacı, yaklaşım ve yöntemleri, gönüllüler için beklenen yarar ve riskler dikkate alınarak değerlendirilmiş ve araştırmanın ilgili protokol doğrultusunda belirtilen merkezlerde yürütülmesi etik açıdan, ☐ Uygun bulunmuştur. ☒ Eksikliklerin tamamlanması koşulu ile uygun bulunmuştur.* ☐ Uygun bulunmamıştır.*		

uygun
25.06.2019

Dayanakları	Hasta Hakları Yönetmeliği (01.08.1998/23420); Biyoloji ve Tıbbın Uygulanması Bakımından İnsan Hakları ve İnsan Haysiyetinin Korunması Sözleşmesi; İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesinin Uygun Bulunduğuna Dair Kanun (09.12.2003/25311); Biyotıp Araştırmalarına İlişkin İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesine Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun (29.03.2011/27899); İlaç ve Biyolojik Ürünlerin Klinik Araştırmaları Hakkında Yönetmelik (13.04.2013/28617); Tıbbi Cihaz Klinik Araştırmaları Yönetmeliği (06.09.2014/29111); Dünya Tıp Birliği Helsinki Bildirgesi; İyi Klinik Uygulamaları Kılavuzu; Türk Tabipleri Birliği Hekimlik Meslek Etiği Kuralları; Türk Tabipleri Birliği Araştırma Etiği Bildirgesi
-------------	--

Etik Kurul Üyeleri

Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	Cinsiyet		Araştırma ile İlişki		Toplantıda Bulunma		İmza
			E	K	E	H	E	H	
Prof. Dr. Kadir Babaoğlu Başkan	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları	Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi	☒	☐	☐	☐	☐	☐	—
Prof. Dr. İ. Erdem Okay Üye	Genel Cerrahi	Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi	☒	☐	☐	☐	☐	☐	—
Prof. Dr. Haluk Emre Özel Üye	Restoratif Diş Tedavisi	Kocaeli Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi	☒	☐	☐	☐	☐	☐	—
Prof. Dr. Özlem Yıldız Gündoğdu Üye	Çocuk ve Ergen Ruh Sağlığı ve Hastalıkları	Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi	☐	☒	☐	☐	☐	☐	—
Doç. Dr. Canan Baydemir Üye	Biyostatistik	Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi	☐	☒	☐	☐	☐	☐	—
Doç. Dr. Semil Selcen Göçmez Üye	Farmakoloji	Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi	☐	☒	☐	☐	☐	☐	—
Doç. Dr. Yusufhan Yazır Üye	Histoloji ve Embriyoloji	Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi	☒	☐	☐	☐	☐	☐	—
Dr. Öğr. Üyesi Aslıhan Akpınar Raportör	Tıp Tarihi ve Etik	Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi	☐	☒	☐	☐	☐	☐	—
Dr. Öğr. Üyesi Ceyla Eraldemir Üye	Biyokimya	Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi	☐	☒	☐	☐	☐	☐	—

* Gerekçe ve öneriler:

KÜ Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu Onay Formu

Belge Kodu	Rev. Tarihi / No.su:	Sayfa
Onay formu	18.10.2017/KOGOEK01.2	2/2